

DET ER LEGENES SKYLD, SIER HITLER.

Hitler har sendt ut en ordre til alle tyske leger hvor han oppfordrer dem til så hurtig som mulig å utskrive alle sårete soldater. Han har tidligere sendt ut samme ordre, men denne er ikke blitt fulgt, sier han.

"Når fronten i dag går ved Tysklands grenser, er dette en naturlig følge av at man ikke har tatt hensyn til min ordre. Jeg oppfordrer enda en gang alle tyske leger til å utskrive sårete soldater så hurtig som mulig og bære ta hensyn til alvorlige lyter. Den som ikke lyder min befaling, kan vente seg den strengeste straff", heter det til slutt.

Det er som kjent ført en utstrakt propaganda i Tyskland for å få soldatene og arbeiderne til å simulere sykdom. Anvisninger på hvordan det skal gjøres, er sendt ut i massevis kamuflert som sigarettpapir. Håndbøker i simuleringskunst er trykt og spredt kamuflert som sangbøker o.l. De sårete soldatene og de overanstrengte arbeiderne i krigsindustrien har sikkert ikke større lyst til å ta opp arbeidet før det er strengt nødvendig.

DE NORSKE STUDENTER I TYSKLAND.

Alle de norske studenter, i det hele 610, som ble deportert til Tyskland, ble med antakelse av de syke sendt til Alsace. Om lag 80 arbeidet på befestninger ved Bitschwiller, resten bodde i de gamle forlegninger i Sennheim. Mandag 21. november ble Sennheim, som ligger like øst for byen Thann i Vogesene, erobret av franskmennene. Fra Bern meldes det at man ikke kjenner til om tyskerne fikk tid til å føre studentene til Tyskland eller hvordan det er gått med dem. Bitschwiller ligger syd-øst for Hagenau i Nord-Alsace og ligger visstnok innenfor den nåværende kampsonen. Angrepet her er ikke kommet så overraskende som i Syd-Alsace, og en må derfor anta at studentene er brakt "i sikkerhet" øst for Rhinen.

SPANIA.

Beretningene om de spanske grenseuroilighetene viser seg å være sterkt overdrøvet. Men en annen sak er det at situasjonen innen landet begynner å bli temmelig kritisk. Utviklingen har gitt det spanske folket nytt håp, og man er i informerte kretser ikke i tvil om at Franco faller. De spanske republikanere i eksil ønsker imidlertid en skrittvis overgang for å unngå ny blodsutgytelse og ødeleggelse. Forhenværende innenriksminister Maura har ført forhandlinger med den spanske ambassadør i Paris og har foreslått et nytt kabinett i Madrid, hvor til og med en del av Francoministrene skal bli sittende. Neste skritt skulle så være utskrivning av frie valg hvor alle partier har anledning til å delta. Også Franco skal ha mulighet for å delta i valget med sitt eget parti.

BLI IKKE POLITIMANN.

Politidepartementet fører for tiden vervkampanje til politiet. Vi minner om at alle politi- og lensmannstillinger er blokkert.

NORGESNYTT.

Onsdag 29/11 ringte 3 sivilkleddede menn på hos advokat Kaare Shetelig på Abbedien og ba om å få snakke med advokaten. De snakket norsk og sa at de måtte ha Shetelig med seg opp på Ullevål sykehus for å underskrive et testament for en som lå for døden. Advokaten var ikke hjemme, men kom inn haveporten idet de 3 menn gikk for å møte ham. Mer vet en ikke om ham, før han ble funnet ved 2-tiden samme natt i Kjelsåsveien, gjennom-boret av 12 kuler. Politiet kjenner ikke noe til saken, men det ligger nær å anta at vi står overfor en nazistisk terrorhandling som represalie for de mange henrettelser av angivere. Vi må regne med at dette kan være innledningen til en ny og brutal nazistisk terrorperiode med nye og fryktelige metoder i likhet med Schalburgkorpsets aksjoner i Danmark.

Lørdag ble dr. Rolf Bache og hans nittenårige sønn arrestert av gеста-po. Søndag fikk hans frue beskjed om at hennes mann var skutt. Sønnen sitter på Grini.

VÆR FORSIKTIG.

---V---

SEND VIDERE.

SISTE NYTT.

Mandag, den 4. desember 1944.

V
London, 2.3.12.1944, kl. 18.30.

VEST. Amerikanerne har rykket inn i Linnich og Jülich ved elven Rur. Det raser gatekamper i begge byer. Mellom dem er landsbyen Rurdorf ryddet for tyskere. På Rurfronten er 4 tyske divisjoner fullstendig knust. I Saarområdet er byen Rehlingen tatt, og det raser harde kamper i utkanten av Saarlautern. Allierte styrker som rykket inn i Niederlindeberg, 2 km. fra Saarlautern, fant landsbyen i brann. Det er første gang tyskerne har anvendt den brente jords taktikk på eget område. Sarre-Union er praktisk talt renset for tyskere. Tankstyrker fra 7. amerikanske armé som rykker nordover fra Strasbourg, har inntatt Schweigenhausen vest for Hagenau. Det for Strasbourg trykkes det tyske brohode ytterligere sammen, og tyskerne har her sprengt 3 broer over Rhinen. De styrker som rykker sydover fra Strasbourg, har nådd Sélestat 25 km. nord for Colmar. Franske styrker har besatt Rosenau ved øvre Rhinen. På 3 uker har tyskerne tapt over 100.000 mann på vestfronten. Herav er omtrent halvparten fanger.

LUFTKRIGEN. Store styrker allierte fly angrep i går tyske konsentrasjoner i Rhinland og øvste jernbaneforbindelsen en rekke steder. Britiske fly angrep Hansa Bensolfabrik i utkanten av Dortmund. Fly fra Italia rettet kraftige angrep mot oljeraffinerier i Blochhammer og Oerthal i Øvre-Schlesien og bombet mål i omegnen av Wien. I natt angrep RAF jernbanemål i Hagen og Giessen nord for Frankfurt a.M.

ITALIA. Indiske tropper har inntatt Aldereto nordøst for Faenza. Tyskerne eksporterer nå jernbaneskinnene fra Nord-Italia.

ØST. Titos har er trent over den østerrikske grense på et nytt sted. Vest for Donau støter russerne fram mot Balatonsjøen og er kommet halvveis dit. Dunafoldvár er inntatt. 120 km. sydvest for Budapest er Kaposvár nådd. Det ser ut til at det trekkes opp til storeffensiv mot de søndre innfallsveger til Tyskland. En lang strekning av jernbanen Zagreb-Budapest er på russernes hender. Det raser harde kamper omkring Miskolcz. I Nord-Ungarn er Satoraljaújhely inntatt. I Slovakia er russerne kommet over Ondava-elven.

DET FJERNØSTEN. I Burma har afrikanske styrker inntatt den viktige havneby Kalaung ved Chinwin-elven. Amerikanske B 29-fly bombet i dag Tokio for fjerde gang på 9 dager.

DEN ALLIERTE OVERKOMMANDO ga lørdag nye instruksjoner til de utenlandske arbeidere i Tyskland. De oppfordres til å arbeide for de allierte hvis det er mulig og må ikke under noen omstendigheter søke å ta seg hjem på egen hånd.

GENERAL DE GAULLE hadde lørdag sin første samtale med Stalin etter at han sammen med utenriksminister Bidault er kommet til Moskva.

London, 4.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Briternes angrep som ble satt igang igår mot det siste tyske brohode ved Maas, har god framgang. De har ved et framstøt trent gjennom tyskeres forsvarslinjer og nådd Venlo-forstaden Bleerich. I Saarlautern er den store Saarbroen erobret og de allierte har rykket over elven. Allierte nærstyrker kjemper nå inne i Tyskland på en 65 km. bred front, og 7 amerikanske armé korps rykker sydover på en front av 30 km. Franske styrker nærmer seg Colmar fra syd og nord.

ØST. Fra kampene i Ungarn melder marsjall Stalin om erobringen av Miskolcz.

DEN KJENTE DANSKE FORRETER GUDME er død i Gestapos klør.

DET ER ET ÅR SIDEN NORDAHL GALES PAIT, Han ble skutt ned over Berlin natten mellom den 2. og 3. desember ifjor.

ET PAR REPRESENTANTER FOR DET SVENSKE RØDE KORS er kommet til Nord-Norge for å undersøke hvordan hjelpen best kan skaffes. Et par forsyninger er allerede kommet fram.

--- V ---

SVERDET MÅ BLI PLOG.

I de land som er befridd fra de tyske overfallsmenn, oppstår et småtalig problem. Det er mange vanskelige oppgaver som skal løses i de land som er plyndret, utsuget og rakkert til som de er. Hele samfundsmekanismen er kommet i ulage. Livets nødtørft mangler. Det er ikke vanskelig å regne ut hvordan massen vil reagere, vi har allerede erfaringer for det. Det er ikke for meget sagt at en må regne med ondartete sosiale komplikasjoner.

Det problem som det her tenkes på, er de friskarer som under okkupasjonen har ført krig mot de fremmede undertrykkere og i sluttkampene har bidratt til å fordrive dem. Disse friskarer har helt sikkert gjort en betydelig innsats for fedrelandet. De har satt livet inn mange ganger. De har holdt undertrykkerne i uro. De har representert folkets livsvilje på en effektiv måte. Fienden er demoralisert av den aldri hvilende striden, og folkets livsvilje er holdt ved like.

Når så tyskerne er fordrevet og en provisorisk regjering er dannet, kommer så spørsmålet om hvilken rolle friskarene skal spille. De væpnede skarer som nylig representerte den nasjonale vilje, kommer i motsetning til den samfundsordning som regjeringen vil gjenreise. Den sosiale uro og gjøring som uvilkårlig følger etter krigen, kan bare altfor lett skaffe seg verktøy blant de væpnede friskarer. Det er folk som er vant til å bruke sine våpen. Lov og rett har vært ute av funksjon så lenge at de har mistet sin makt over menneskene. Det ligger nær for de væpnede skarer som nylig sloss mot de fremmede, å bruke sine våpen for å drive gjennom det som de i sin opphissede tilstand mener er riktig og ønskelig.

Hvis ikke krigen mot den ytre fiende skal fortsette med innbyrdes kamper, må friskarene avvåpnes. Dette er hva de franske og belgiske regjeringene har anbefalt og er i ferd med å gjennomføre. Men hverken i Frankrike eller i Belgia vil partisanene finne seg i dette. De strir imot å bli innrullert i den ordinære arméen. De vil fortsette å være selvstendige maktfaktorer som de var under sine kamper mot tyskerne.

Det er en ganske tragisk historie. Disse patrioter blir med ett forvandlet til samfundets fiender. Det er naturligvis deres egen feil, men det er ikke alltid lett å omdanne seg. Mange mener de behandles urettferdig når de dankes av. Det er menneskelig om slike folk ikke vil innrømme at deres oppgave var begrenset til de ekstraordinære forhold, og at de skulde forsvinne med dem.

Disse menn hvis heder er at de ikke falt til fote for omstendighetene, skal altså plutselig gjøre det. Hvis de ikke føyer seg, skal de tvinges. For det krever fedrelandet. Deres svakhet er at de ikke forstår at forholdene er radikalt forandret med befrielsen. SVERDET MÅ BLI PLOG. Hvis de ikke forstår dette selv, må den gjenreiste samfundsorden ta sverdet fra dem og sørge for omdannelsen.

FRANKRIKE.

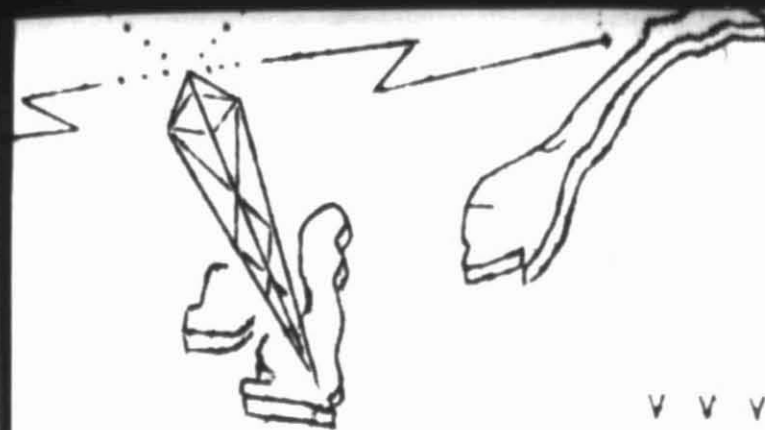
I et intervju med Reuters spesialkorrespondent i Paris har den franske kommunikasjons- og arbeidsminister, René Mayer, lagt fram Frankrikes våpenstillstandskrav til Tyskland i spørsmålet om å gjenopprette transportvesenet.

Alt fransk jernbanemateriell og alle fartøy i Tyskland eller i tyske farvann må tilbakeleveres. Alt utstyr på tog og båter som er ødelagt under krigen, må erstattes. Ny transportutrustning må tilbakeleveres av Tyskland så snart som mulig i bytte mot fransk og tysk utslitt materiell. De tyske prammer og bokserbåter på Rhinen må stilles under alliert kontroll som et uomgjengelig middel til Europas sikkerhet. Mayer framholdt at han anså det for sannsynlig at Tyskland ikke kunne greie alle disse krav på en gang, men kravene måtte framsettes etter internasjonale forhandlinger.

NORGES-NYTT.

Væpnede menn har på A/S Herkules Konfektionsfabrikker stjålet ca. 750 "kamouflasjedrakter" tilhørende tyskerne. Fængselsbetjent Bjarne Arnesen, Sofienberggt. 16, Oslo, er funnet skutt med sammenbundne hender ved Gjersjøen.

-- V --

SISTE NYTT

Måndag, den 11. desember 1944.

V V

London, 9. og 10.12. 1944, kl. 18.30.

VEST. Dørlig vær hindret operasjonene i Nederland. Kampene foran Rur er blussat opp igjen, og ved Julich er vestbredden nå helt rensert for tyskere. Den 3. amerikanske armé kjemper i Saardalen i de forreste forsvarsverker i Siegfriedlinjen. De har gått over Saar på 2 nye steder ved Sarreguemines. Ved Dillingen, inne i Siegfriedlinjen, er kraftigt tyske motangrep slått tilbake. Tyskerne er nå drevet ut av hele Syd-Alsace. Det er bare en liten tysk lomme igjen som likvideres etterhvert.

LUFTKRIGEN. Lørdag angrep fly fra Italia Skodaverkene i Tsjekkoslovakia, jernbanemål ved Regensburg og Villach. 400 tunge amerikanske bombefly angrep jernbanetokter i Stuttgart-området. Natt til søndag bombet Mosquitos Berlin og mål i Vest-Tyskland. Søndag angrep 500 tunge amerikanske bombefly, fulgt av 650 jagere, trafikk-knutepunktene Koblenz og Bingen. Fly fra britiske hangarskip har satt i brann 2 tyske forsyningskip og skadet 2 lastebåter nord for Haugesund. Miner ble også lagt ut. Britiske Beaufighters senket lørdag et annet tysk handelsskip i norske farvann.

ØST. Russiske styrker har brutt gjennom det tyske forsvar nord og syd for Budapest, som nå er 3/4 omringet. Vegen til Wien er den eneste gjenværende retrettveg. I syd

-- V --

London, 11.12. 1944, kl. 6.30.

VEST. Styrker fra 1. armé understøttet av store flystyrker satte igår i gang et angrep mot det tyske brofeste ved elven Rur. Flere landstyrker er tatt. På Saarfronten har de allierte tatt flere bunkers inne i Siegfriedlinjen. Styrker fra 7. armé truer nå å angå hele Saarbakkenot.

ØST. I Ungarn står russerne i utkanten av Budapest. Russiske kanoner beskytter den eneste retrettvei tyskerne har fra hovedstaden. Noen tyske avdelinger trekker seg tilbake i vill uorden. Tusenvis av tyskere drukner i Donau.

står russerne 15 km. fra hovedstaden, og i øst står de bare 8 km. fra. Lenger vest står russerne 10 km. fra det viktige knutepunktet Szekesfejevár. Den ungarske quislingregjering er flyttet til Sopron ved den østerrikske grense.

KAMPENE I ATHEN fortsetter. Elasestyrker innledet ved dagry søndag sitt hittil kraftigste angrep for å trenge inn i Athens sentrum, men de ble slått tilbake. En britisk korrespondent anslår at det er omtrent 10.000 Elase-tropper igjen i byen. De er rikelig forsynt med mat og ammunisjon. Elasestyrkene holder også mesteparten av Piræus foruten de fleste politistasjoner i Athen. Generalstroiken i Saloniki er opphevet. I Janina har det vært pro-britiske demonstrasjoner til fordel for regjeringen. Sunday Times skriver at striden ikke står mellom monarkister og republikanere, men mellom de som vil gjeninnføre demokrati og frihet og de som med vold vil prøve å påtvinge andre sine meninger. Avisen skriver videre at de russiske aviser ikke har kommentert forholdene i Hellas, men bare siterer britiske aviser for at striden ikke den skal rukke det anglo-russiske vennskap.

ITALIA. Det allierte kommando melder om god framgang i øringningen av Faenza.
DET FJERNE ØSTEN. Amerikanerne har erobret det japanske støttepunktet Ormoc på øya Leyte. Det var den siste havn de hadde på øya. En måneds flyproduksjon er gått tapt og over 30.000 japanere er druknet under forsøk på å unnsette styrkene på Leyte.

DANMARK. Dansk Pressetjeneste melder om en dristig tokt mot en tysk forsøks-stasjon på øya Fyn. De har forårsaket at tyskerne har måttet innstille sine eksperimenter med et nytt hemlig våpen.

TSJEKKOSLOVAKIA VIL IKKE HA TYSKERE I LANDET. RUSSISK-FRANSK AVTALE.

Den tsjekkosllovakiske utenriksminister Jan Masaryk har uttalt seg om hva som forestår når Tsjekkoslovakia er befrikket.

Det kommer ikke lenger til å finnes noe tysk universitet og ingen tysk opera i Praha, og 2 millioner sudetyskere må flytte hjem til Det Tyske Rike. Alle tyskere som har lidet og kjempet med oss kommer naturligvis til å bli igjen, men det kommer ikke lenger til å finnes noen tysk minoritet av betydning i landet.

Etter den første verdenskrig ble det fastsatt regler til beskyttelse av nasjonale minoriteter. Erfaringen har vist at en slik politikk er uforenlig med landets nasjonale selvstendighet. Det sluttet som vi alle husker med München. Etter dette har den overveiende del av sudetyskerne undertrykket, ja korsfestet det tsjekkiske folk. De har dermed forspilt enhver rett til å bli tilbake. De kan reise til Stuttgart og rope Sieg Heil. Stuttgart skal jo være sentrum for Auslandsdeutsche.

Rettsikkerheten er avhengig av hvor fort regjeringen rekker å komme hjem. Til å begynne med kommer sannsynligvis folket selv til å håndheve rettferdigheten og det blir ikke hyggelig å være rikstysk i Praha i dagene etter befrielsen. Etterhånden kommer det til å settes igang en omhyggelig granskning av sudetyskernes opptreden, og til å begynne med kommer vi snarere til å være for strenge enn for milde. Gode tyskere kan bli i Tsjekkoslovakia og forbli tyskere, men deres barn må bli tsjekkere og gå på tsjekkiske skoler. Tsjekkoslovakia er et ordnet samfund, og så snart forvaltningsapparatene kommer igang igjen, kommer anstendighet og rettferdighet til å bli regel, selv ved behandlingen av tyskere.

TRE POLITISKE FANGER BEFRIDD.

Vakthavende politibetjent på Tönaberg politikammer fikk for en tid siden besøk av tre menn som ba om øyeblikkelig assistanse til hjelp mot noen innbruddstyver like i nærheten. Da politibetjenten lukket opp døren, fikk han straks ordre om å rekke hendene i været. En annen betjent som var til stede fikk heller ikke anledning til å slå alarm, og mens den ene av mennene holdt politifolkene i sjakk, tok de andre nøklene til arresten og låste ut tre poli-

Et kommunike fra Moskva melder at det er truffet en avtale om allianse og gjensidig støtte mellom den russiske og den franske regjering. Avtalen ble undertegnet den 10. desember. I forhandlingene deltok fra russisk side både Stalin og Molotov. Forhandlingene ble preget av absolutt enighet og et oppriktig ønske om nært samarbeide. Under forhandlingene har den sympati som råder mellom Russland og Frankrike gitt seg mange utslag. Begge regjeringer stadfestet å føtsette krigen til Tyskland var slått, og at man ville beskytte Europa mot nye overfall. Alliansens innhold vil bli offentliggjort for seg.

Avtalen er et nytt viktig ledd i fredsplanen. En viktig faktor som førte til krigen, er at den russisk-franske avtalen av 1935 aldri trådte i kraft.

HOLLAND.

Den hollandske statsminister, dr. Hebrandy ble hilst med begeistring under sin reise i det befrikkede Holland. Han uttalte at han vil henstille til dronningen å utnevne ny regjering med en av motstandsbevegelsens ledere når landet er helt befrikket. Dette er møtt med enstemmig glede på alle hold.

TYSK GENERAL DEGRADERT.

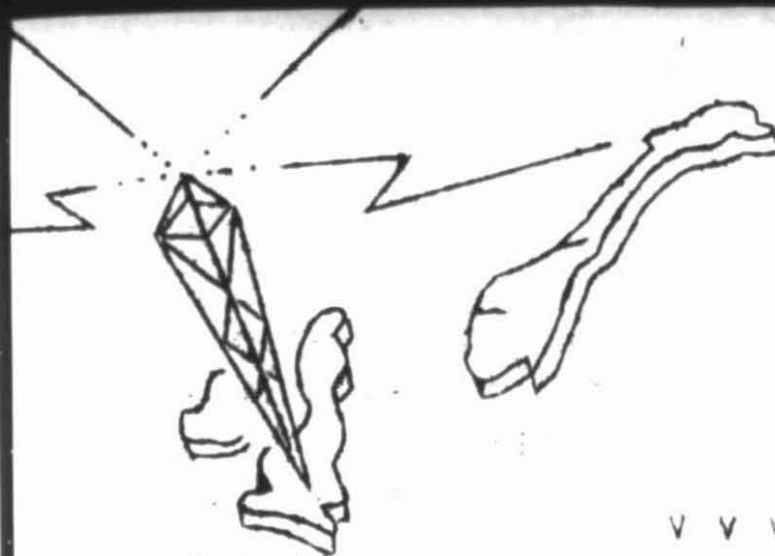
Berlin melder at den tyske generalen von Schwerin som førte forsvarot av Aachen, er degradert til menig. Årsaken er at generalen utvirket en våpenhvile for å kunne redde 900 personer som var innestengt i en kjeller, og for å kunne evakuere en del av byens sivile.

SVERIGE.

Svenske arbeidere ved verftet i Karlskrona har besluttet å arbeide 13. dag jul og la hele lønningen gå til Norgeshjelpen. Andre bedrifter har også tenkt å gjøre det samme, meldes det.

NORGES-NYTT.

Rediess, Fehlis og Möller er for tiden på besøk i Tyskland.

SISTE NYTT

Tirsdag den 12. desember 1944.

V V

London, 11.12.1944, kl. 18.30.

VEST. Amerikanerne har satt i gang et nytt angrep langs autostradaen fra Aachen til Köln. Store styrker fra 1. armé deltar og er nådd fram til byen Merchen ved Rur nord for Düren.

I Nord-Alsace har amerikanske avdelinger fra 7. armé inntatt Hagenau og fortsetter sammen med franske styrker sin framrykking mot Bitche i Maginotlinjen. Franske styrker har inntatt Tanne i Alsace og står ca. 1 1/2 km. fra Colmar.

LUFTKRIGEN. Det 8. amerikanske flyvåpen har i dag nettet krigens hittil største angrep mot mål i Tyskland. 1.600 Flyvende Festninger og Liberators var med en eskorte på 800 jagere over skiftetomter i Hanau, Frankfurt, Giessen og andre steder i Vest-Tyskland.

SYD. I Italia har 8. armé slått tilbake det kraftigste tyske motangrep siden september måned. Angrepet ble foretatt av 90. tyske panserjegerdivisjon - en av Tysklands aller beste divisjoner - mot brohodet ved Lamoneelven.

ØST. Det russiske artilleri beskytter Buda-pest både fra syd og nord, og enkelte bydelar står allene i brann. Tyskerne har rassert bygninger i forstedene for å tillate sitt eget artilleri å skyte til alle kanter. Tyske kuttere og farger på Donau

London, 12.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Etter at tyskerne har trukket seg ut av Saargemünd, har allierte tropper rykket fram til et nytt sted på Tysklands grense. Andre avdelinger har nådd steder 13 km. øst for byen. Zweibrücken og St. Innbert blir beskyttet av amerikansk artilleri. Etter at amerikanerne tok Hagenau igår, har de rykket fram 13 km. mot Rhinen og Köln.

LUFTKRIGEN. Britiske fly har angrepet 3 benzolfabrikker og jernbanetomter i Ruhr. 500 amerikanske bombere fra Italia har angrepet i oljefaffineri og kanonopplag i

skjer å hindre nye russiske overganger, og det utkjempes voldsomme luftkamper over byen.

I NORD-SVERIGE har dårlige værforhold gjort det vanskelig å hjelpe de norske flyktninger, og soldater med hundesleder avpatruljerer nå grenseområdet. Ca. 60 flyktninger kom til Nord-Sverige for noen dager siden. I Stockholm var det pr. august 18.300 flyktninger, hvorav 3.500 nordmenn. Bortsett fra de 37.000 finske flyktninger og 45.000 finske barn er det nå 100.000 utlendinger i Sverige, og herav er 90.000 flyktninger. 30 % av de norske flyktninger arbeider i industrien, 20 % i skogbruk og resten på veganlegg o.l. Ifølge beslutning av den svenske Landsorganisasjon har norske fagorganiserte samme annerkjennelse som sine svenske kolleger.

HELLAS. Store britiske forsterkninger er på veg til Athen hvor det etter en relativt kort kamp er satt i gang et motangrep mot Elasmot styrker i Athens østlige forsteder. Mange Elasmot-folk er kommet til byen de siste 48 timer, og deres antall anslås til omtrent 25.000 mann.

BONCOMIS NYE REGJERING i Italia er blitt anerkjent av de allierte regjeringer. Den består av 4 kommunister, 4 kristne demokrater, 3 sosialdemokrater og 5 liberale.

-- V --

Wiendistriktet og jernbanetomter i Graz. ØST. De siste tyske forsvarstillinger foran Budapest holder på å vakle. Hele ungarske avdelinger legger ned våpnene. De tyske hovedstyrker forsøker å trekke seg ut av byen. Russerne har også hatt framgang langs den tsjekkisk-ungarske grense i påføring av Bratislava og Wien.

NORGE. Tyskerne i Norge driver klappjakt på sjøfolk for å skaffe mannskap. I Oslo har de foretatt razzia på Sjømannshjemmet, og i Trondheim har de satt ut politivakt på reisekontoret hvor de tar alle sjøfolk.

Vi nordmenn har vanskelig for å slutte oss til fremmede. Det er noe avmålt og kjølig i vår holdning til dem. Men er først kontakten sluttet, og resonnansen er der, utvikler bekjentskapet seg ofte til et sterkt, varmt og varig vennskap.

Det nye Russland - Sovjetunionen - har vært fremmed for oss. Hvor enkelt av oss har skyld, men skylden er størst hos de opinionsskappende faktorer før krigen, og da særlig hos en vesentlig del av norsk presse. Vi hørte om avkristningen av Russland, om hårdhendt og brutal framferd mot dem som ikke delte ledernes oppfatning, vi hørte om dårlige bolig- og leveforhold osv. Men vi hørte ikke noe om bakgrunnen for det som skjedd, vi hørte lite om den industrielle utbygging som fant sted. Vi hørte ingenting om den langsiktige og storslagne plan som var grunnen til at bolig- og levestandarden i første omgang ikke kunne høves syndelig. Vi hørte heller ikke noe om den kulturelle reising i det nye Russland. Kanskje brydde russerne selv seg heller ikke noe om å meddele Vest-Europa resultatene av sitt gigantiske arbeid. Det øvrige Europa og U.S.A. hadde gitt klart uttrykk for at de ville ha minst mulig å gjøre med det revolusjonære Russland.

Hvor mangelfull vår viten om Sovjetunionen var, fikk vi erfare etterat den kom med i krigen. Vi husker alle resonnementet fra 1941: "De greier det sannsynligvis i tre uker. Kunne de holde det gående i tre måneder, er situasjonen reddet." Vi minnes det ikke med glede, det var en flau historie. I dag har vi oversikten over den russiske strategi. Russland kunne ikke måle seg med Tyskland i militær styrke på det tidspunktet. Med beundringsverdig vidsyn og kallidighet trakk russerne seg tilbake østover og brendte sitt eget land bak seg. Tyskerne druknet i de veldige russiske områder og i sin egen framgang. Ved Leningrad, Moskva og Stalingrad sa russerne stopp, og de holdt stillingen. Og så begynte kampvegvalsen å rulle den motsatte vegen, stadig nærmere Tysklands grenser. I dag står russerne foran Tysklands porter. Den tid er forbi da tyskerne stiller ut forældede russiske tanks og kanoner i Studenberglunden og "Sovjetparadisene." I dag innrømmer de åpent den overveldende russiske innsats av hypermoderne våpen, bygget i Russland av russerne.

VÅR FORSIKTIG

-- V --

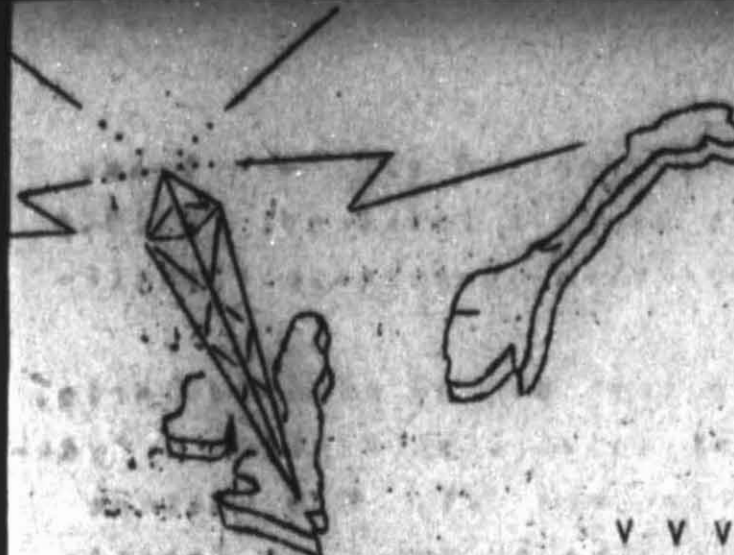
Vi er alle forlengst blitt klar over at en ny stat som har utrettet det som Russland har utrettet under denne krigen, må være en stat med en enorm utvikling bak seg og med et fast grep på tingene. Et folk med slike seife tak seg kan ikke bare holdes sammen gjennom ledernes maktapparat. Bare én felles vilje og ett felles mål kan nå slike resultater.

Vi har lært mer om vår nabo i øst under denne krigen. Blodsutgydelse og vold var oss en fremmed og motbydelig tanke før krigen. Den er oss ikke fullt så fremmed lenger nå. Vi har opplevet ting som har gitt oss et hardere og brutalere syn på livet og på menneskeliv. Tyskernes framferd hos oss og i andre land har lært oss at det er noe som heter kampen for livet. Vi vet at selvoppholdelsesdriften, den sterkeste av alle drifter i menneskesinnet, krever at midler som vi tidligere ikke anerkjente, står vi langt mer av det som foregikk i Russland før og etter revolusjonen, selv om vi ikke forstår alt.

Det sitter ennå igjen en liten tvil og usikkerhet når det gjelder Russlands planer for etterkrigstiden. Det er en følge av tidligere synder mot Russland og oss selv. Russland er seg sin makt i dag bevisst, og russerne snakker rett fra leveren i langt større utstrekning enn sine allierte. De følger ikke gamle vedtatte regler for diplomatisk spill. Dette er nytt og fremmed for oss som ellers annet i det nye Russland. Men også den usikkerheten begynner å forta seg. Hittil har Russland vist klar vilje til internasjonalt samarbeid med sine allierte, og vi får en stadig sterkere inntrykk av at viljen til sann og varig fred bestemmer russisk politikk.

Et sterkt positivt syn på det nye Russland behersker oss i dag. Vi ser fram til den dagen da vi igjen har fri adgang til fylldig og sann viden om det russiske folk og deres fedreland. Vi tror at den sympati og beundring for det russiske folk som har vokset fram i løpet av krigen, da vil utvikle seg til et sterkt, varmt og varig vennskap.

SEND VIDERE

SISTE NYTT

Onsdag, den 13. desember 1944.

V V

Mappe 68
Ekspl. A
Dato 13.12.44
Avd. 3A-
Lnr. 5882

London, 12.12.1944, kl. 18.30.

VEST. De allierte arméer trenger fram mellom Saargebietet og Rhinen. Øst for Saargebietet er amerikanske avdelinger nådd fram til Blißbrück, og deres artilleri beskytter Zweibrücken. Brohodet over Saar utvides stadig, og flere landsbyer er befridd. Amerikanske armé er kommet næsten fram til Rhinen nord for Hagenau hvor den står 35 km. fra Karlsruhe. Nordføret fram mot Mannheim og Frankfurt. Det tyske forsvar er her svekket, og amerikanerne er avansert 8 km. i siste døgn. Reichshoffen, 16 km. nord for Hagenau, er inn tatt, og patruljer er nådd fram til Walburg, 8 km. nord for Hagenau.

LUFTKRIGEN. De voldsomme luftangrep mot Tyskland fortsatte i dag etter at 4.000 allierte maskiner i går hadde vært i aksjon over bensinfabrikker og jernbanemål. 16.800 flyvere deltok i gårdagens operasjoner, og bare 12 amerikanske og 1 britisk bombefly samt 2 amerikanske jagere savnes. Luftwaffe gjorde ubetydelig motstand, og luftvernilden var mindre sterk enn på lenge. Over 2.000 amerikanske fly fra Storbritannia, hvorav 1.250 bombefly, angrep i dag Leunawerkene ved Merseburg og jernbanemål i Hahau, Aschaffenburg og Darmstadt.

London, 13.12.1944, kl. 6.30.

VEST. I angrepet mot Saar har amerikanerne overtrekket Tysklands grense på et nytt angrep vest for Budapest. Tyskerne forsøkt 7. armé har inn tatt Semz og står 1 km. fra den store broen over Rhinen i det samme området. Her fører vegen til Karlsruhe som er 25 km. borte.

LUFTKRIGEN. Tunge britiske bombefly angrep ved Leyte er angrepet av amerikanerne. Industri mål i Ruhr igår, deriblandt Essen. 4 japanske skip gikk tapt. Denne by virker fremdeles som kommunikasjonsentrum. Mosquitos angrep Danabrück.

ØST. I Budapests nordlige forsteder kjempes det nå innbitt fra hus til hus, og russiske tanks baner vegen for infanteriet. Stormvæppler og artilleri blokerer jernbaner og veger mot den katoliske grense, og det meldes at hele ungariske avdelinger nedlegger våpnene. Marsjall Malinovsky's armé fortsetter framrykningen mot Bratislava-Øst og Wien. Militærkronikeren avslør de tyske tap til å være gjennomsnittlig 4.000 mann pr. dag, hvilket svarer til 2 divisjoner pr. uke. Et tilbaketog i Ungarn vil for det første føre til at tyskerne mister sine oljeanlegg ved Nagykanizsa og mellom Wien og Bratislava, og dernest at en retrett mellom Galatzenjään og Drava fører til at den tyske høyre fløy må trekkes tilbake. Denne siste omstendighet kan teoretisk føre til at de tyske styrker må trekke seg helt ut av Italia.

ENGLAND. 716 personer ble drept og 1.511 såret i England av "V 1" og "V 2" i november måned, 60 % var kvinner og barn. Gjennomsnittlig er 1.100 personer skadet av V-våpnene de siste 3 måneder mot 7.000 i juni, juli og august. Da Blitzten var på det værste i 1940, ble det gjennomsnittlig drept 12.000 personer månedlig.

-- V --

DET FJERNE ØSTEN. Ende en japansk konvoy

NORGE. Høle Nordalen, også Namdal, har fått forbud mot å være ute etter kl. 22.

KAMPEN OM RHINEN.

Det ser ut til at tyskerne har besluttet å kjempe med Rhinen i ryggen langs hele vestfronten. Det vil igjen si at det slag som nå utvikler seg langs Tysklands vestgrense, kan bli det samme for Tyskland som slaget om Normandie ble for Frankrike. Når tyskerne en gang vil tape slaget ved Tysklands vestgrense, vil det være meget vanskelig for dem å holde en ny linje ved for eksempel Weser eller Elbe. For akkurat på samme måte som Hitler en gang satte inn alle sine styrker i Frankrike ved slaget om Normandie, har han nå satt inn storparten av sine trupper i Vest-Tyskland for å stanse de allierte ved Rhinen.

Det er en stor likhet mellom det slag som ble utkjempet i Normandie og det nåværende. I Normandie hadde tyskerne også valgt å kjempe med en stor elv - Seine - i ryggen. Også den gang satte tyskerne alt inn på ett brett. I Normandie spilte likesom nå prestisjen en stor rolle i den tyske strategien.

Mange har sikkert undret seg over at die Wehrmacht har besluttet å kjempe foran i stedet for bak Rhinen. Det er sikkert Hitlers beslutning. Helt siden Stalingrad har hans tanker gått ut på å klamre seg hardt fast til hver tomme erobret jord uten hensyn til konsekvensene. Denne strategi har som kjent ført til de katastrofale tyske nederlag i Russland, Nord-Afrika og Normandie.

Men enda gjør Hitler det samme ved Rhinen. Die Wehrmacht har konsentrert størstedelen av sine tropper på vestfronten på Rhinens vestlige bredd. Når tyskerne en gang har tapt det slag som nå pågår fra den sveitsiske grense og opp til Arnhem, må til og med Hitler forstå at de tyske arméer ikke kan retirere med all sin utrustning over Rhinen - i alle fall ikke så lenge de allierte er fullstendig herre i luften.

Da de anglo-amerikanske og russiske arméer nådde Tysklands grenser i år, var det mange som trodde tyskerne da måtte gi opp. Hindenburg og Ludendorff ville ha gjort det. I 1918 var situasjonen stort sett bedre for tyskerne. Da var det bare ca lag 150 km. fra Paris.

Folk flest var imidlertid ikke oppmerksom på den store skilnaden mellom Tyskland av 1918 og Tyskland av 1944. I 1918 var

Hindenburg og Ludendorff d.v.s. den tyske arméen, absolutt herre i Tyskland. I 1944 er de tyske hærer bare et redskap for Hitler og Himmler.

Tyskland har tapt den nå pågående krig. Det ser ut til at ansvarlige krefter i Tyskland er på det rene med det. Men Gestapo og SS-bøddlene vil ikke gi opp. De forestår at deres makt er forbi i det øyeblikk Tyskland har kapitulert. Ved en terror som er helt enestående i krigshistorien, har de hittil klart å holde den tyske hjemmefronten oppe og samtidig knust ethvert freds-forsøk.

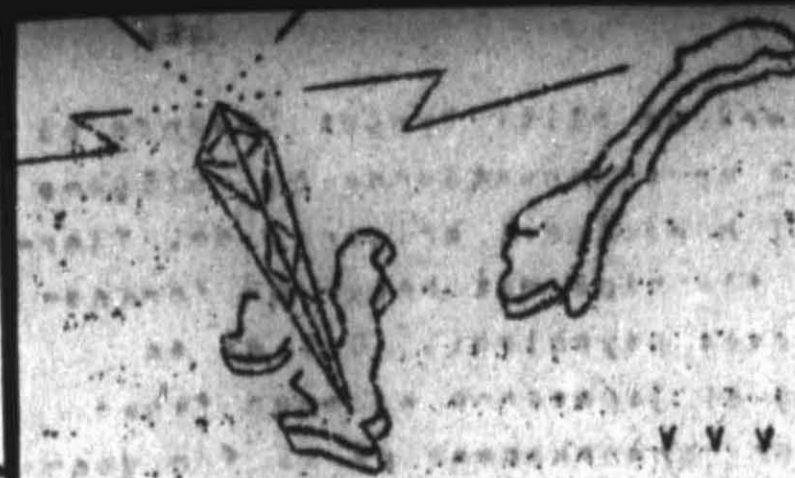
Men tyskerne er da i alle fall bare mennesker. Uttalte general Eisenhower for en stund siden. Det fins en grense for hva mennesker kan holde ut under naziterror. Det fins en grense og et punkt hvor alt brister. Og general Eisenhower er sikker på at hvis en øker trykket mot tyskerne fi hver dag, vil denne grense bli nådd på kortest mulig tid. Spørsmålet er bare når denne grense vil bli nådd.

UNGARN UNDER PILKORSET.

I Budapest har det hele tiden under Szalasy's regime vært et fullstendig kaos. Ernærings-situasjonen er uhyre vanskelig, og på rasjoneringskortene er det nesten ingen ting å få kjøpt. Folk flest sulter, bare pilkors-tilhengerne har mat nok. For dem er det opprettet kjøkkener på gatene, der kan de få kjøpt mat for noen dager fra over.

Et liknende kaos råder i hele Ungarn. Vegene er fulle av folk som strømmer i alle retninger. De som frykter tyskerne, søker seg østover og holder seg skjult på bondegårder. Folk flykter fra tyskerne som setter ungarerne til festningsarbeid hvor de blir utsatt for umenneskelig behandling.

Budapest står fullstendig i krigens tegn. I Pest har tyskerne bygd opp forholdsvis lite med bolverk og barrikader. De har tydensynlig gått opp å forsvare denne del av byen som ligger øst for Donau. Derfor ser det ut til at de har tenkt å holde Budapest som ligger vest for Donau, og i denne bydel har de satt opp tungt artilleri på betongstillinger for å kunne beskytte russerne på nært hold. Høle kvartaler er sprongt i luften for at det grove artilleri skal få et solidt grunnlag.

SISTE NYTT

Torsdag, den 14. desember 1944.

Mappe 68
Ekspl. A
Dato 14.12.44
Avd. 3A
Lnr. 5899

London, 13.12.1944 kl. 18.30.

VEST. I amerikanske aviser er det i dag morges i gang et nytt angrep med sin ånd fra fildy syd-vest for Düren. Amerikanerne rykker 1 km. frem i løpet av de første timene og fortsetter framrykkingen. De står mindre enn 1 km. fra Düren og er rykket inn i byen Rülodorf. 3. amerikanske armé har øst for Sarregueminis trengt inn på tysk område. Et nytt stød og kjepper nå i Hahnenbach. På elven Saare utbredd er nytt lerrang, vannet, og amerikanerne er kommet over elven Blies nord for Sarregueminis. I Nord-Alsace står 7. amerikanske armé ved byen Seltz, som ligger 1 1/2 km. fra Rhinen og ca. 25 km. fra Karlsruhe i Baden. Andre avdelinger fra 7. armé rykker framover mot Wiesbaden som dekker innfallsvegen til Mainz.

LUFTKRIGEN. I går angrep en styrke britiske bombefly jernbanestasjonen i Witten i Ruhr, og i natt var britiske bombefly over Gelsenkirchen samtidig med at en stor styrke bombefly fra RAF angrep Essen. Det ble satt i gang store branner i Essen, og røykstylen steg opp til 8.000 meters høyde. Allierte fly fra baser i Italia bombet i går mål i Gleichenau i Øvre Schlessia og industriell i nærheten av Wien.

London, 14.12.1944, kl. 6.30.

VEST. I Nord-Alsace har amerikanerne rykket fram på 2 km. og er nå i Wiesbaden. I Seltz-området har de nådd Rhinen. Innredningsarbeidet er alle befestede landsbyer fram Düren blitt ryddet for fiender, unntatt en.

LUFTKRIGEN. Fotografier som ble tatt under et amerikansk angrep tirsdag mot Darmstadt, Offenbach og andre byer, viser at alle kiltotanter er fulle av tungt lastede jernbanevogner som er helt ubrukelige. Britiske bombefly som patruljerte over tysk skipehavn utenfor norsk kysten, la et angrep et

ØST. De russiske tropper kjepper nå i utkanten av Budapests nordlige forstad Ujpest og har nord-øst for hovedstaden inntatt støttepunktet Gufenle. Budapest er nå fra 2 kanter innen synvidde for russerne som øst og syd for byen er brutt gjennom de tyske linjer. Det antas at russerne vil fortsette offensiven langs Donaus bredder mot Wien.

GENERAL SCOBIES KOMMUNIKÉ i dag melder at det ikke er hendt noe av betydning i Athen, men stillingen er fremdeles spent i Saloniki og Patrascoridda. I Piræus har de britiske styrker forbedret sine stillinger, men det antas at Elas-troppene vil øke en avgjørelse før ytterligere britiske forsterkninger kommer til Hellas.

DE NYE POLSKE REGERINGEN i London har foresatt et forslag med henblikk på bliggeløse av striden med Sovjetunionen og har sendt det over til Lublinkomitéen som man senere vil støtte Londonregjeringen.

MARSJAL TITO OG DR. SUBAJSCHISCH er blitt enige om opprettelsen av en provisorisk jugoslaviske regjering. Den grunnlovgivende forsamling skal dannes etter friske valg.

MIDDELSTØRT LUSTESKIP.

ØST. Russerne fortsetter framgangen langs Donau mellom Tsjekkoslovakia og Ungarn i retning av B. Slava-passet som fører til Wien. I Budapest har russerne trengt dypt inn i den nordlige og nord-østlige utkant av byen.

LONDON. På arbeiderpartiets konferanse i London forsvarte arbeiderministeren den britiske regjeringens politikk i Hellas. Etter en livlig debatt konstaterte arbeiderpartiet regjeringen å få istand en våpenhvile. Partiets resolusjon ble vedtatt med overveldende flertall.

SAHNED NA TIL - ENIGHET GIR STYRKE.

Det er med sorg vi leser om hendelsene i Hellas i disse dager. Ikke før er landet befridd, før folket tar til med å slå innbyrdes. Grekerne, som selv er blitt befridd for det nazistiske tyranniet, skulle nettopp være med på å hjelpe de allierte med å knuse Hitler-Tyskland og derved gjøre sitt for å befri de andre tysk-okkuperte land. Men de har sviktet sin oppgave. Det er sørgelig å tenke på at det greske folket, som før å er siden kjempet så tappert og ælverikt i Albania mot de italienske og tyske soldater, nå skal bengi seg til indre strid.

Det gjelder nå først og fremst at alle frimtaelskende folk holder sammen slik at alle byggende krefter kan settes inn i kampen mot nazityranniet. Vi er idag ikke tilhengere av noe bestemt politisk parti, vi er alle i samme båt, og ingen må i disse tider prøve på å fremme sine spesielle interesser. Sårinteressene må vike, vi må vise at vi virkelig kan klare å realisere det nazistiske slagord om å sette folkenytten foran egen nytten.

Det er av den aller største betydning at folk forstår at man må støtte opp om den felles ledelse og følge de felles paroler. Den som ikke gjør det, skal huske at han svekker fronten og kampkraften. Han er en svikar, han som sløse for å sine sårinteresser, og han hjelper tyskerne på den måten de mest av alt ønsker det.

En slik splittelse og uenighet som nå rå i Hellas, er det nettopp tyskerne håper på, og det hjelper dem til å fortsette den håpløse kamp.

ITALIA.

Det meldes fra Roma at Italias høyeste domstol har erklært rettergangen mot Matteottis mordere for ugyldig og har avslått en begjæring fra Mussolinis tidligere prokurator Cesare Rossi som anklages for delaktighet i mordet, og å settes på fri fot mot kausjon.

Den kjente italienske sosialist Giacomo Matteotti ble i 1924 bortført av fascistene og ble noen dager seinere funnet død. Hans mordere, blant dem Rossi, ble stilt for retten, men rettergangen ble den rene farse. To av de innblandede slapp ut etter 3 måneders fengsel, og Rossis navn ble ikke engang nevnt under forhandlingene.

VIL FORSIKTIG.

JAPAN.

600 japanere er blitt fanget levende på Saipan. Dette er en eneste og muligens betydningsfull hendelse i krigen i det fjerne østen. En får håpe det betyr en forandring i japanernes psykologi. Det er en kjensgjerning at japanerne kjemper fenslisk, men få er oppmerksomme på at før denne Saipanulykken var det gjennomsnittlige antall av fanger som ble tatt når en japansk divisjon på for eksempel 10.000 menn var blitt ødelagt, bare 10. Det finnes amerikanere som kommer tilbake fra denne krigen fysisk syke av nedslaktningen som de ikke kunne unngå å utføre. Så lenge en gruppe japanere bier en kniv eller en håndgranat, vil de ikke overgi seg selv og forholdet er som 10 til 1. Hvis 3.000 er tilbake på en ørøret øy, er amerikanerne tvunget til enten å droppe dem en for en eller å drive blokadekrig til de er sultet ihjel.

FRANKRIKE.

De Gaulle uttalte ved slutten av utspikadebatten i den rådgivende forsamling at Rhinen var uunnværlig som sikkerhetsgrense for Frankrike, Belgia og Nederland. Dette var også nødvendig av hensyn til Englands sikkerhet. Utformingen av det framtidige Tyskland var et spørsmål om liv og død for Frankrike. Forsamlingens to dagers debatt endte ikke med noen stillingstakning. Man ønsket flere informasjonen om de øvrige alliertes syn på spørsmålet før endelig standpunkt ble tatt.

NORGES-NYTT.

Som meldt tidligere er 65 studenter nylig blitt sendt hjem fra Tyskland. Et rykte sier at disse studenter har fått hjemreisefillatelse mot å melde seg inn i SS. Dette rykte savner ethvert grunnlag. Studentene ble sendt hjem på grunn av sykdom.

Hovedkasserer Faste Svendsen Moe, Høfjordegte 33 B, Oslo, ble skutt om morgenen den 13. desember i Bygdø Allé. Svendsen Moe var NS-lagfører i Frogner Krets.

DEN MÆKTIGSTE.

Gøhring: "Hitler har bestemt at jeg skal bli Euhmor når han er død."
Himmelstør: "Ja, men det er jeg som bestemmer når han er død."

SEND VIDERE

SISTE NYTT

Freddag, den 15. desember 1944.

V V

London, 14.12.1944, kl. 18.30.

VEST. De allierte har hatt betydelig framgang på Rurfronten hvor tyskerne nå har satt inn voldsomt motangrep mot amerikanernes 2 frontspisser syd for Düren. Elven Rur er i flom, men de allierte har likevel tatt en rekke landsbyer mellom Düren og Linnich. 9. armé har praktisk talt ryddet strøkene mellom Rur og dens bielv Inde. Det raser harde kamper om brohodene ved Dillingen og Saarlautern. Amerikanske og franske styrker fra 7. armé rykker fram i Nord-Alsace mot Pfalz og er avansert over en 65 km. lang frontetrekning. De står bare 4 km. fra jernbaneknutepunktet Wiesembourg på jernbanelinjen til Mannheim. Militære sakkyndige anslår de tyske tap til 6,600 mann per dag i tidenrommet fra 8. november til månedens utgang.

LUFTKRIGEN. I går angrep britiske fly skipsfart utenfor Norge og skadet 1 Handelskip og 1 sakortefartøy.

ØST. I Ungarn raser det voldsomme panserslag 40 km. syd-vest for Budapest og bitre nærkamper i hovedstadens forsteder Ujpest og Kispest. Byen Kislad, 6 km. fra Budapest, er inntatt i likhet med Jászberény, som ligger 16 km. øst for hovedstaden.

ITALIA. 8. armé har inntatt Mezzano mellom Ravenna og Ferrara.

London, 15.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Tyskerne har satt igang et kraftig motangrep i den sydlige enden av vestfronten. Amerikanske og franske tropper har gått til motangrep i de områdene der tyskerne til å begynne med hadde endel framgang. Korrespondenter mener at tyskerne forsøker å lette presset lenger nord, der amerikanerne står 15 km. fra Karlsruhe.

Amerikanerne har gått over Tysklands grense på et nytt sted øst for Sarreguivines.

DET FJERNE ØSTEN. I Burma er kinesiske tropper trengt dypt inn i landet og står 200 km. fra Mandalay. På Leyte har amerikanerne satt i gang et nytt angrep.

HELLAS. Kommunikatet fra general Scobie omtaler stillingen i Athen som uforandret og melder om ny britisk framgang i Piræus. Opprørstroppene reorganiserer seg. Dette tar slik tid at store britiske forsterkninger i mellomtiden når fram. Det er ennå ikke innløst noe svar fra EAM på Seabies forslag.

I Underhuset opplyste Churchill i dag at briterne under stridighetene i Hellas har tap 300 mann til utgangen av november. Sveinere er ytterligere 160 mann gått tapt hvorav 35 er falt, 8 mindre marinofartøyer og 32 fly savnes. Churchill meddelte videre at regjeringen for tiden ikke har noe å legge til den utførlige beretning som ble gitt for noen dager siden. Men han antydte muligheten av å stille komme tilbake til saken seinere.

SVENSKENE er begynt å forberede oppsettning av en legion frivillige til innsett i Norge. 2 tjenestemenn ved den tyske legasjonen i Stockholm er dømt til døden in contumaciam for å ha bedt om øverst press.

-- V --

VEST. Tyskerne har satt igang et kraftig motangrep i den sydlige enden av vestfronten. Amerikanske og franske tropper har gått til motangrep i de områdene der tyskerne til å begynne med hadde endel framgang. Korrespondenter mener at tyskerne forsøker å lette presset lenger nord, der amerikanerne står 15 km. fra Karlsruhe.

Amerikanerne har gått over Tysklands grense på et nytt sted øst for Sarreguivines.

ITALIA. I Italia har kanadierne utvidet sitt behøve over Lomano. De har avakret jernbanelinjen mellom Ravenna og Ferrara.

ØST. Russernes har hatt ny framgang i Nord-Ungarn. Kampene fortsetter i utkanten av Budapest.

DET FJERNE ØSTEN. Hittil har japanerne drept 80,000 mann på Leyte. Amerikanerne har mistet 10,400 mann.

VINTEROFFENSIVEN.

I Tyskland legger man ikke skjul på at man ventet kraftige allierte vinteroffensiver både i vest og i øst. Eisenhower har allerede rettet sitt første slag, havdet det, og om noen tid kan man vente et russisk hovedframstøt i Polen, mot Posen, Schlesien og Mähren. Snart skal fire offensiver være på veg mot Tysklands hjerte: fra Holland, fra Frankrike, fra Ungarn og fra Polen.

På alliert hold sies det mindre, men det synes hevet over tvil at et vinterframstøt forestår. Spørsmålet er om de siste tyske linjene kan gjennombrytes i ett eller to framstøt. Grovt skjematiak kan mulighetene stilles opp slik: I vest må fronten oppfattes som en enhet; enten fører en vinteroffensiv til et avgjørende gjennombrudd, da vil krigen være slutt om få måneder, eller det kreves ytterligere en våroffensiv etter en ny oppladningspause, da kan krigen som Churchill antyder, strekke seg ut på forsommeren. Å vente til vårken blir tørr og betingelsene for en offensiv de best mulige, - div. s. til april, mai - vil bety en meningsløs forlengelse av krigen.

På den russiske fronten, hvor operasjonene uten tvil er samordnet med krigen i vest, stiller problemet seg noe anderledes ved at russerne kan operere med to adskilte fronter på begge sider av Karpatene. Et liknende vestalliert veikselspill ved hjelp av den italienske fronten er neppe mulig, da et gjennombrudd mot østerrikske vanskelighet kan tenkes i løpet av vinteren.

I sin tale den 6. november uttalte Stalin at den røde armé ifjor hadde hatt mot seg 257 divisjoner, derav 207 tyske. Nå er tallet redusert til 204 - 180 tyske og 24 ungarske divisjoner. Han betegnet invasjonen i vest som enestående i historien. Den hadde vært avgjørende for sommerens store russiske seirer idet den hadde bundet 75 tyske divisjoner.

Man skal imidlertid være klar over at det nå ikke lenger går noe inntrykk av styrkeforholdet om man opererer med antallet divisjoner. Siden 6. juni har tyskerne slått over to millioner menn (halvgarten i vest), mens ytterligere en del divisjoner går sin undergang i møte på Balkan, avkjørt fra alle retninger.

Tilgangen av nye tropper i det siste året er ikke stor (folkestormen tas ikke VAR FORSIKTIG.

med i beregningene over Wehrmacht) og oppvoies av at større styrker nå må holdes i Tyskland selv. I følge den russiske oppgaven, som sikkert er riktig, skulle imidlertid Tyskland i dag ha omtrent like mange divisjoner som før et halvt år siden, eller omkring 300. Dette betyr at den tyske krigsledelsen hele tiden søker å opprettholde divisjonenes antall og isteden reduserer deres størrelse. Sannsynligvis har Tyskland i det siste halve året mistet mellom 40 og 50 % av sine troppestykker.

Stalin uttalte samtidig at de forente nasjonenes oppgave nå må være å holde Tyskland fast i en akrostikk og ikke et øyeblikk løse på grepet. Dette er et nytt uttrykk for det russiske synet på situasjonen, at det ikke i dag er mulig å tilføye Tyskland nådestøtet ved en kortvarig kraftig offensiv, men at den tyske krigsmakten langsomt må tynges i kne ved et konsentrisk press som artar seg som vekselvis offensiver i øst, vest og sør.

NORD-NORGE.

Fra evakuering og nordfra blir det opplyst at 250 personer fra Lebesby, blant dem alle beboere av gamlejennet, ble fraktet i en aldeskøyte og at 2 døde på veg til Hammerfest. Under den videre transport døde 1 barn på 3 måneder fordi det hadde vært uten mat i 3 døgn. Tyskerne tok med seg både spiset og altersølvet i Hammerfest kirke før de satte fyr på den.

Den 6. november ble en gutt skutt i kirken i Tromsø fordi han satte seg imot et gatepiker der tyskerne inn i kirken.

Et tysk helseindopet på Saltfjellet ved Bodø ble satt i brann for en tid siden. Tidligere er et tekstillager brent for tyskerne. Man tror det er folk fra den tyske intendanturen som har satt fyr på begge steder for å dekke over en større mangel.

ENGLAND.

Det britiske arbeiderparti har på sitt årsmøte vedtatt et data program etter krigen vil omfatte blant annet nasjonalisering av alle jern, alle transportmidler, gruver, banker, forsikringselskaper og elektrisitetsforsyningen.

SEND VIDERE

SISTE NYTT

Lørdag, den 16. desember 1944.

V V V V V V V V V V V V / V V V V V V V V V V / V V V V V V V V

London, 15.12.1944, kl. 18.30.

VEST. I følge meldinger fra frontkorrespondenter i ettermiddag skal amerikanske styrker ha befrikk de fleste byer og landsbyer på den franske side av grensen mot Pfalz og være gått over den tyske grense i nærheten av byen Wissembourg. Styrkene står mindre enn 3 km. fra denne by. Det for byen står amerikanske avdelinger ca. 1 km. fra den tyske grense. I nedre Alsace har tyskerne satt i gang kraftige motangrep i området mellom Mulhouse og Colmar, og de franske styrker fra 1. franske armé har gått til motaksjoner. Lenger nordvest, på Saarfronten, er amerikanske tropper gått over den tyske grense på et nytt sted, denne gang ved Habkirchen, nord for Sarreguemines.

LUFTKRIGEN. En styrke på 700 tunge amerikanske bombefly, eskortert av omtrent 500 jagere, har i dag angrepet jernbaner og industriområder i Hannover og Kassel.

SYD. Fra Italiafronten meldes om ny framgang ved brohodet på den annen side av Larmoneelven. Kanadiske styrker har utvidet dette til 16. km.s bredde og 4 km.s dybde og kjemper nå i utkanten av Lago Cavallo.

I ATHENS: DET forestår Elase styrkenes omgrupperinger og Elase radion slo i dag til lyd for dannelsen av en ny regjering. Det

London, 16.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Den 7. amerikanske arme har gått inn i Tyskland ved Lauterburg. Styrker fra 1. franske arme har gjenopprettet viktige hvededrag og behersker tilførselsveiene til fronten. General Patton's arme holder en front på over 70 km. inne i Tyskland. I Tillingen-området står opp ca. 12 km. inne i landet.

LUFTKRIGEN. Britiske bombefly angrep mål i Ludwigshafen igår. Fly fra Italia bombet mål utenfor München og områder i Østerrike.

ser forøvrig ut til at forslaget om å innsette erkebiskopen av Athen som riksforsstander, har alle sjanser til å vinne bifall hos motstandsgruppene. Erkebiskopen inntar en meget sterk stilling over hele Hellas, ikke bare på grunn av sin høye geistlige stilling, men også på grunn av sin holdning under okkupasjonen.

I UNDERHUSET var i dag det polske spørsmål oppe til debatt. Churchill hadde et lengere innlegg og uttalte blant annet at etter hans og den britiske regjeringens mening var den forrige polske London-regjering vesentlig bedre kvalifisert enn den nåværende, og han anså sjansene for en forståelse mellom denne og Lublinkomitéen, som har full russisk støtte, som meget små. England mener prinsipielt at alle grenserevisjoner bør utstå til fredskonferansen, men Atlanterhavsanklringen gir adgang til lempninger hvis en gjensidig overenskomst finner sted.

Forøvrig mente Churchill at polakkene burde rette seg etter den såkalte Curzon-plan og avstå Lwow med omliggende distrikter, for til gjengjeld å få hele Ost-Preussen, inklusive Königsberg og Danzig. Polen vil da komme fram til Østerejken med en kystlinje på ca. 320 km.

ØST. Russene har hatt framgang i det ungarsk-tsjekkoslovakiske grenseområde. De har inntatt 30 nye steder.

HELLAS. Kampene i Athen igår var ikke så heftige som tidligere. General Sachie har mottatt et budskap fra sjefen for Elase styrkene. Ordlyden er ennå ikke offentliggjort. Korrespondenter sletter at opprettelsen av et regentkap diskuteres.

DET FJERNE ØSTEN. Amerikanerne har gjort landgang på Mindoro-øya syd for Luzon i Filippinene.

HELLAS.

Referat av dr. Arne Ordings utenrikskronikk torsdag den 14/12.1944.

Dr. Ording hevdet i en innledning at de urolige forhold i Hellas hadde sin rot i de voldsomme politiske motsetningene før krigen. Det hadde vært en rekke revolusjoner inntil Metaxas innførte sitt moderate militaristiske styre.

Etter Italiias overfall på Hellas den 28. oktober 1940 forsvarte landet seg tapert og kunne besette en del av Albania. Men den 6. april 1941 kom tyskerne sin italienske forbundsfulle til hjelp, og den 20. april overga den greske hær i Nord-Vest-Hellas seg, og den 26. april ble Athen inntatt.

Etter den greske regjerings anmodning sendte engelskmennene et ekspedisjonskorps til landet. Men briterne var underlegne i antall. Alt i alt hadde de et tap av fallne, sårede og fanger på mellom 30 og 40.000 mann. Ved at disse tropper ble overført fra Den nære Orient, muliggjorde dette at Rommel kunne trengte dypt inn i Egypt.

Kong Georg kapitulerte ikke overfor tyskerne. Han og hans ministre reiste til Kreta og derfra til Egypt. Seinere kom regjeringen til London, og i 1943 vendte den tilbake til Kairo.

Tyskerne innsatte en quislingregjering, men det store flertall inntok en fiendtlig stilling til tyskerne. Okkupasjonen medførte en økonomisk katastrofe for landet, og det ble en stor mangel på matvarer. Vinteren 1941/42 var hungersnøden størst, men den ble seinere lettet ved de internasjonale hjelpeaksjoner. Det økonomiske kaos ble værre og værre og fulgte av en kolossal prisstigning.

Friskarer har lenge operert i fjellene, men de har aldri blitt samlet under en felles organisasjon. Det var flere forskjellige motstandsgrupper. Elas, som en må si er høyreorientert, hersket først og fremst i nord, i Makedonia og Trakia, men var også spredt over hele landet. EAM besto av mange forskjellige politiske grupper, men kommunistene var de mest aktive. Det kom til sammenstøt mellom motstandsgruppene under okkupasjonen, og de indre stridigheter ble opphevet av tyskerne som med glede så at friskarene ytet seg.

VAR FORSIKTIG.

meget energi på å bekjempe hverandre.

Friskarvingen av Hellas gikk meget lettere enn forutsatt. Athen ble befridd den 18. oktober 1944. Tyskerne trakk seg tilbake uten kimer, men foretok omfattende ødeleggelse. Den første oppgaven etter befrielsen var å skape orden i pengemarkedet og skaffe forsyninger til folket. Det viste seg nesten umulig å stabilisere prisene og skape orden. Administrasjonsapparatet har nemlig alltid vært primitivt. Briterne førte fram betydelige forsterkninger til havnebyene, men de manglende transportmidler hindret den videre distribuering.

Friskarene hadde ikke fått utløsning for sin kampvilje i kampene mot tyskerne. Det ble også stor misnøye mot rikfolk som hadde levd godt på svartebørsen. Dette er bakgrunnen for den politiske spenning. I følge avtalen skulle alle friskarer avvopnes og det skulle dannes en ny politimilitis og en ny armé. Da regjeringen kom tilbake ble den angrepet fra høyre og venstre. De greske regulære tropper kom også tilbake til Hellas. EAM hevdet at disse i utlandet var blitt rensket for all opposisjon mot regjeringen, og krevde derfor at disse også skulle avvopnes. Dette støttet på motstand fra briterne. Papandreou aksepterte heller ikke dette. EAM gikk derfor ut av regjeringen, briterne derimot stillet seg solidarisk med denne. Det kom ganske nylig til sammenstøt mellom Elas og britiske-og greske regjeringsstyrker.

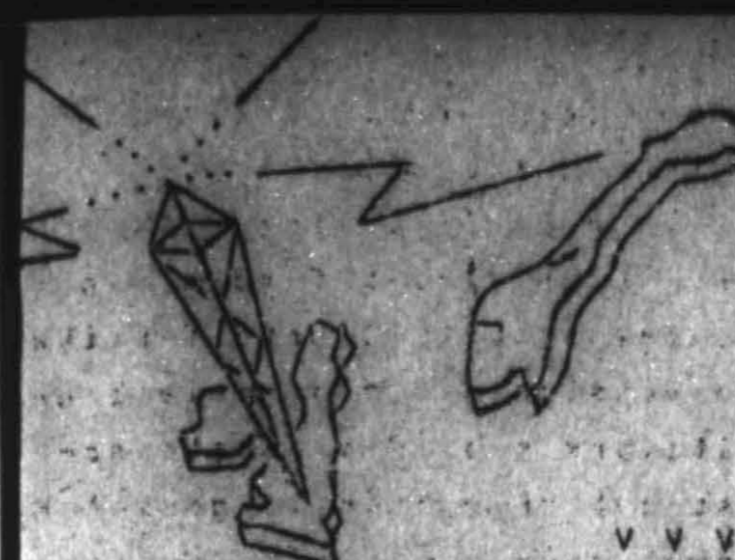
Det vil ta tid før man kan holde valg. Helt frie valg har aldri forekommet i Hellas. De som hadde størst innflytelse, fikk kjøpt stemmer. Derfor vil nå de politiske partier prøve å sikre seg så stor innflytelse som mulig før valget. De forskjellige grupper mistenkte hverandre for å gripe makten ved hjelp av væpnede midler.

Det har vært ført forhandlinger mellom ledere av EAM og briterne om et kompromiss. Dette går ut på at motstandsgruppene skal avlevere sine våpen og rømme Attica, og at det skal bli dannet en ny demokratisk samlingsregjering. Men i mellomtiden fortsetter kampene.

NORGES-NYTT.

Ved Thonas verk. Værksted, Skøyen pr. Oslo, skjedde det en kraftig eksplosjon fredag den 15. desember kl. 19.00.

SEND VIDERE.

SISTE NYTT

Mandag, den 18. desember 1944.

V V

London, 16. og 17.12.1944, kl. 18.30.

VEST. I Alsace har 1. franske armé gått til kraftig aksjon mot de tyske motangrep ved Colmar og Mulhouse og tatt tilbake det meste av det tapte terrenget. 7. armé har erobret Wissembourg, Clibach syd-vest for denne, Lauterbourg samt landsbyen Scheibenhard ved den tysk-franske grense. 7. armé er også rykket 3 km. videre inn i Pfälz på en 25 km. bred front, og tyskerne faller tilbake på vel forberedte stillinger. Det kjempes fremdeles kraftig ved Dillingen og Saarlautern, og amerikanerne utvider sine brohodet. Lenger nord har tyskerne vunnet en del terrenget under motangrep syd-øst for Malmédy. 1. amerikanske armé har nå kontroll over 50 km. av Rurs vestbredd. General Bradley melder at tyskerne har hatt fra 3 til 5 ganger så store tap som amerikanerne.

LUFTKRIGEN. Natt til lørdag ble Kern-Westheim ved Stuttgart, Ludwigshafen, Hannover og Osnabrück kraftig bombet. Lørdag rettet tunge britiske bombefly et kraftig angrep på Siegen, øst for Köln. Fly fra Italia var over Innsbruck og Bruix i Tsjekkoslovakia. Mosquitos har under stupbombing satt i brann en tysk lastebåt ved innløpet til Sognefjorden. 2 fly savnes.

SYD. I Italia har 8. armé stormet det viktige knutepunkt Faenza.

London, 17.12.1944, kl. 7.30.

VEST. Tyskerne har tatt motoffensiv syd-vest for Athen mot den 1. amerikanske armé. Dette er fiendens største angrep siden Avranhes. De setter inn tanks, infanteri og fallskjermtropper. På tre steder har tyskerne trengt inn i Belgia og Luxembourg. Siste meldinger sier at fallskjermtroppene er innfanget og at de tyske tanks har hatt store tap. Luftwaffes innsett var stor. 120 tysk fly ble skutt ned. I Saar-dalen har amerikanerne hatt gode 3 km. framgang nord-øst for Sarrebourg.

ØST. I Ungarn er russerne rykket over den slovakiske grense i nærheten av elven Ipoly like ved byen Sany. I hele Ungarn fortsetter framgangen, og russerne står 130 km. fra Bratislava-Opingos. Finsk kringkastning melder at det er blussert opp voldsomme kamper i Nord-Vest-Finnland i de siste dager.

DET FJERNE ØSTEN. Amerikanske styrker er gått i land på Mindoro, vest for Leyte og syd for Luzon, og har erobret San José, 8 km. fra kysten. Hermed er Filipinene kuttet over fra øst til vest, og hvis amerikanerne tar Mindoro, vil flinten kunne avbryte forbindelsen mellom Japan og alle garnisoner i syd. At amerikanerne greide å føre en stor konvoy gjennom det trange farvann mellom Leyte og Mindoro, betynges som en av krigens største prestasjoner.

I Burma er Bhamo inntatt, og 140 km. av vegen til Kina er ryddet. I Arakan-provinsen er knutepunktet Bothaidung erobret.

I HELLAS er det nå godt håp om en ordning. Elas krever at de regulære greske styrker også skal trekkes tilbake, og general Scobie fordrer at alle Elas' kampparer også skal nedlegge våpnene. Det greske royalistparti er ikke enig i opprettelsen av et regentkap, men erkebiskopen av Athen har erklært seg villig til vervet som regent.

7. amerikanske armé kjemper i Silesia. Dilljens forreste forsvarsværker. Tyske motangrep har ... andal framgang på sydenden av fronten.

LUFTKRIGEN. Britiske fly angrep ... i Tyskland. Fly fra Italia rettet angrep mot ... i Schlesia og Østerrike.

SYD. Etter inntagelsen av Faenza er de allierte rykket 5 km. videre på veien til Bologna.

HELLAS. Det har vært opphold i kampene i Athen de siste dager, kun et skudd i ny og ...

lekspl
Mappe 68
Ekspl. 2
Dato 18.12.44
Avt. 3A-1228/44
L.nr. 5953

KRIGSFØRØRYTERNE TREKK S IL ANSVAR.

Rettsoppgjøret med quislingene er i full gang i Paris og det øvrige Frankrike. Etter den første befrielsesrusen, da tysker-troene fikk sine hoder barbert, er oppgjøret nå kommet inn i strengt saklige former og prosessene går sin gang. De helt klare tilfellene blir tatt først, så kommer turnen til de stripete og mer kompliserte og tvilsomme sakene. En rekke nazijournalister og andre samarbeidsmenn har allerede fått sin dom, derav en hel del velfortjente dødsdommer. Inntil for en måned siden var det i Paris felt 18 dødsdommer, i Marseille 142, i Nimes 77 og i Avignon 43.

I disse dager pågår prosessene mot 12 ledende franske stapofolk. Lafont, som var sjef for det franske stape og altså tilsvarende vår hjemlige herr Martinson, er den første blant dem og hans dødsdom er allerede på forhånd utvilsom nok. Hans forbrytelser er så tallrike og så opplagte at bare en av dem hadde vært nok til å felle ham: arrestasjoner, samarbeide med Gestapo, tortur, medlemskap i det tyske SS - foruten svartebørssvindler, simpelt tyveri (blant annet stjal han sølvbøyet i den amerikanske ambassadel) - kort sagt hele det vanlige registret som vi kjenner så godt fra vårt eget land.

Det vil nok ta lang tid før hele oppgjøret med landssvikene er avsluttet, men franskmennene følger det sunde prinsipp å ta de store først, for å være sikker på at de ikke skal få noen sjans til å komme unna.

De former oppgjøret får i Frankrike, vil sikkert bli av betydning for saksbehandlingen i andre land, og iallfall vil vi i vårt land også stå oss på å følge samme prinsipp med å ta de store først. De skal ikke slippe unna, og det vil først og fremst bli stapofolkene som vil bli trukket til ansvar for hver eneste ugjerning de har gjort seg delaktig i. Både de, hele den "nasjonale regjering" og de øvrige framstående blant Gestapos og Terbovens håndlangere vil finne at det er for sent å angre. Men de skal også vite at hver ny forbrytelse de begår, vil øke deres ansvar. Ennå har de en kort frist til å tenke seg om og forberede seg til rattergangen!

1/3 NORDAG - SISTE KAPITTEL.

Nå når storkrigen synes å være gått inn i sin slutfase, er også slutten på 1/3 Nordags storslagne lottmetallseventyr i Nor-

ge nær. To av firmaets mest storslagne byggesplasser var Glomfjord og Eitroheimneset i Odda hvor det skulle anlegges aluminiumsfabrikker av internasjonalt format. I Glomfjord er man forlengst ferdig med rivingen av den aldri helt fullførte fabrikk som ikke må forveksles med den gamle bedrift Glomfjord smelteverk - og det eneste som finnes igjen på stedet er dynger av gammel murstein som er rast sammen etter at bygningsjernet er fjernet med kran. Det er ikke mulig å angi nøyaktig hva Glomfjordeventyret har kostet. Tyskerne i Nordag vet det sikkert ikke selv, slik rot som det var i firmaets papirer, men en sakkyndig bedømmer nær tallet 60 millioner kroner som noe nær det riktige.

På Eitroheimneset i Odda har de vært beskjeftiget med rivinger siden i våren, men er ennå ikke ferdig. Planene nådde der ikke så langt mot utførelsen som i Glomfjord. Likevel er det der anslagsvis nedlagt 40 millioner kroner.

Sammenlagt skulle det da bli et kapitalforbruk på 100 millioner kroner uten at man oppnådde å få produsert så meget som en kilo aluminium. I sannhet en triumf for tysk teknikk og organisasjonsevne.

BESVARES IKKE.

Det tilstilles i disse dager offentlige tjenestemenn, blant annet politiet, spørreskjemaer, hvori det anmodes om opplysninger om pårørende, deres adresser o.s.v. Disse skjemaer skal selvsagt ikke besvares. Hensikten med dem er åpenbart å lette arrestasjonene av gisler for det tilfelle at tjenestemannen skulle forsvinne.

HOLLAND.

Feltmarsjall Montgomery melder at det fra arméens Jagre er levert 5.000 tonn matvarer til Hollands sivilbefolkning i løpet av oktober og november og at 3.200 tonn står til rådighet i desember, mens 1.800 tonn holdes i reserve. Sjefen for den hollandske militærkommissjon i Holland har utstedt ordre om at all myndighet til arrestasjoner utelukkende ligger hos det militære og ikke hos undergrunnstyrkene.

NORGES-NYTT.

Natt til lørdag inntraff en eksplosjon i Fram Motorkompani, Pilestredet 56. Sjefen for likvidasjonsstyret i Ålesund, J. Eker, ble skutt forleden dag. Stud. jur. Odd Løfgård, 23 år, fra Skarnes, er død av tuberkulose i Wien.

VÅR FORIKTIG.

SEND VIDERE.

SISTE NYTT

Tirsdag, den 19. desember 1944.

V V

London, 18.12.1944, kl. 12.30.

VEST. De tyske motangrep på en 80 km. bred front mellom Rur og den luxemburgske grense har hatt ny framgang. 1. amerikanske armé har i hele natt vært utsatt for kraftig press og har måttet trekke seg noen km. tilbake. Tyskerne er brutt inn i Belgia ved Monschau, hvor de har hatt betydelig terrengvinning, og ved Vianden. Det 3. Innbrudd i de alliertes linjer har funnet sted i nærheten av Echternach i Luxembourg. General Patton's 3. amerikanske armé er rykket inn i de sørlige forsteder i Dillingen og har omtrent renset hele byen for tyskere. General Patch's 7. amerikanske armé rykker inn i Pfalz på begge sider av Slesseburg, og tunge tanks står i heftig kamp med Siegfriedlinjens kassematter.

LUFTKRIGEN. Siden søndag har tyskerne foretatt over 500 flyutfall pr. dag, hvilket er dobbelt så meget som tidligere, men allikevel bare 1/3 av de allierte amerikanske fly, hvoriblant 500 tunge bombefly, angrepet skiftetotens i Köln, Koblenz, Mainz og andre steder i Vest-Tyskland som er av viktighet som forsyningsentra på 1. amerikanske armés front.

London, 19.12.1944, kl. 6.30.

VEST. BBC's korrespondent melder fra fronten igår kveld at v. Rundstedt's motoffensiv ikke har kulminert. Veiene bak fronten er fulle av forsterkninger både på tyskernes og de alliertes side. De allierte retter uopphørlige luftangrep mot de tyske tanks- og panserdivisjoner. 1. amerikanske armé har falt tilbake langs grensen til Luxembourg og Belgia på en 80 km. lang front. De allierte har hatt ny framgang flere steder nord-øst for Sarreguimi-nes. I Dillingen holder tyskerne nå bare et par fabrikkbygninger.

Allierte fly fra Italia, som var på tokt mot oljenål i Øst-Tyskland, ble angrepet av ca. 100 tyske jagere. Etter å ha skutt ned 48 av dem og jaget resten på flukt, fortsattesturen som hadde som hovedmål oljeraffineriene i Mieschhammer og Oderthal i Øvre Schlesia og Mor.-Ostrava i Tsjekkoslovakia.

ØST. I Nord-Øst-Ungarn har russerne nådd den slovakiske grense på et nytt sted nord for Miskolc og er innen synsvidde av landets første fjellkjede. De heftige kampene omkring Budapest raser videre, og russerne har inntatt et støttepunkt 10 km. nord for byen.

DET FJERNE ØSTEN. I Kina har japanerne oppgitt byen Nang Kang, og de allierte har tatt en viktig oljebø i Midt-Burma. På Mindoro er amerikanerne kommet 11 km. forbi hovedstaden San Jose.

HELLAS. Britiske tropper i Athen er gått til offensiv samtidig med at Elase styrker angriper RAF's hovedkvarter i byen. Elase har rettet et ultimatum til en indisk garnison i en mindre gresk by, og de britiske styrker har hatt framgang mellom Athen og kysten. Flere hundre bulgarere er kommet over grensen til Hellas. Forhandlingene om regentskap fortsetter.

LUFTKRIGEN. Blandt de mil som ble angrepet fra luften under forakjellige utfall igår var blandt annet V-2 baser i Nederland, byene München, Köln, Ulm, Nuremberg og Graz i Østerrike.

NORGESHYTT. Forviste prester og biskoper på Lillohammer er flyttet til Helgøya i Njåsa for å bli mere isolert. 225.000 nordmenn blir nå bespiset av Svenska Norgeshjelpen. 175.000 skolebarn har fått pakker med julegaver. I Stor-Oslo har barn fra 2 til 7 år også fått slike pakker. Det er plan om utvidelse neste år.

Mappe 68
Ekspl. A.
Dato 19.12.44.
Avd. 3A-957/44.
Lnr. 5948

Bedriftsvaktene:

Som følge av det økede antall sabotasjehandlingar mot krigavikttige bedrifter, har tyskerne selv overtatt vaktholdet ved en rekke bedrifter. Derfor kommer spørsmålet om bedriftsvaktene igjen i en annen stilling.

Heretter er parolen:

I de tilfeller tyskerne selv overtar vaktholdet, skal alle ekstra sivile vaktmannskaper utenom de faste vaktmenn, nattvakter, portnere og liknende trekkes tilbake.

- - V - -

KAMERAT.

Befrielsen av Norge er begynt. Etter å ha fordrevet de nazityske horder fra Sovjetsamveldets områder i nord, har den røde armé rykket videre, og befrikk de første deler av Norge ved Varangerfjorden.

Etter avtalen mellom den norske regjering og sovjetregjeringen, vil norsk rett og norsk siviladministrasjon tre i virksomhet i de befrikkede områder, så snart de militære operasjoner gjør det mulig. Ingen kan i dag si noe om utviklingen av disse operasjoner i nord eller om når de vil bli fulgt av invasjon fra vest. Det eneste sikre er at sluttkampen om Norges frigjøring er begynt og at den kommende tid vil stille de aller største krav til vårt folks disiplin, samhold og offervilje.

Meldingene nordfra om hvordan tyskerne jager befolkningen vekk fra sine hjem og brenner våre byer og bygder etter seg, vekker sorg og raseri hos alle gode nordmenn. Slik takker de for seg! Den dag er forhåpentlig ikke langt unna da norske gutter med våpen i hånd får høve til å gjøre opp regnskapet med denne desperate forbryterbande.

Den vinteren som nå setter inn vil bety den hardeste påkjenning i vårt folks nyere historie, hvis krigen skulle vare utværet mot våren og om større eller mindre deler av landet vårt blir krigsskueplass. Mangelen på mat, klær, brensel og husrom for tvangsevakuerte og utbombede nærmer seg katastrofe. Samtidig øker tyskernes og quislingenes terror fra dag til dag. Fra alle deler av landet og alle lag av folket meldes det imidlertid, om en innbitt vilje og besluttsomhet til å overvinne alle vansker. Tysklands militære sammenbrudd kan komme langt tidligere enn det i dag blir gitt uttrykk for på alliert hold, men viljen til å holde ut er drakkelig, selv om krigen skulle vare ennå noen måneder.

Mer enn noen gang før kreves det samhold og hjelpsomhet mellom alle gode nordmenn. På arbeidsplassene, i bygdene og i bydelene må det føres kontroll med at ingen

VÅR FORSIKTIG.

lider nød så lenge det finnes muligheter for å hjelpe. Fram for alt må de som tar aktiv del i frihetskampen få all den støtte som vårt folk kan gi. Den som svikter her brennemerker seg selv og setter seg utenfor i framtidens frie Norge.

Stå sammen og hold ut! Seieren er i sikte!

"SVENSKE" SITATER.

For en tid siden hadde vi den glede å se bilde av kongen annen hver dag i Aftenposten. Seinere har Aftenposten utanselig gitt oss sitater fra svenske aviser, antakelig for å øke sin "politilighet" og gi oss illusjonen av at vi har en fri presse i landet. En av de hyppigst siterte avisene er det svenske naziorganet Dagsposten, som i disse dager er gjenstand for en sensasjonell prosess. Det viser seg nemlig at Dagsposten har vært finansiert av den tyske stat og det er ifølge svensk lov forbudt å ta imot, understøttelse av fremmed makt til propaganda med sikte på å "påverka allmänna mening- en om rikets styrelseaklock". Dagsposten ble i sommer etter ordre fra øverstbefalende forbudt i den svenske hær, nettopp fordi den hadde stillet seg til disposisjon for utenlandske interesser. Avisen hadde da den frekkhet å spille den forfulgte uskyld og anlegge sak mot den svenske øverstbefalende, general Jung. Men det skulle den aldri ha gjort. General Jung måtte nemlig opp for krigsrett etter at det var satt i gang politiforsøkelse av Dagspostens forhold. Resultatet av den var slik at Dagsposten måtte trekke saken tilbake og i stedet har nå påtalemyndigheten utferdiget tiltaksbeholdning mot Dagspostens redaksjon og direksjon. Politirapporten hemmeligholdes av hensyn til "fremmed makt", men det er neppe sannsynlig at Dagsposten vil se dagens lys mere når dommen er falt i denne saken.

Slik er det altså det forholder seg med "svenske" sitater.

SEND VIDERE.

Uttalelse 12. 3. 207

SISTE NYTT

Torsdag, den 22. desember 1944.

V V

London, 20.12.1944, kl. 18.30.

VEST. Det er ingen offisielle meldinger fra det allierte hovedkvarter om stillingen på den amerikanske 1. armés front, men frontkorrespondenter telegraferer i dag at det raser voldsomme kamper mellom Monschau og Syd-Luxembourg. De tyske styrker avanserer nå langsommere og møter hardere motstand, men de har overskredet den belgiske og den luxembourgske grense på til sammen 4 steder. De har forottatt større innbrudd i de amerikanske linjer og avskåret noen amerikanske avdelinger. Mandag middag var tyskerne nådd fram til Stavelo, 30 km. inne i Belgia, og til St. Vith, 8 km. innenfor den belgiske grense. I Luxembourg var de også nådd et punkt 8 km. innenfor grensen, men bak alle disse steder holder amerikanske styrker fremdeles strategisk viktige punkter. Det tyske framstøt fra Monschau i retning av Liège er farligst, og det raser heftige kamper syd-øst for Liège. Praktisk talt hele Dillingen er nå ranset for tyskerne.

LUFTRIGEN. Til tross for gårsdagens dårlige vær angrep allierte fly de tyske oppmarsjlinjer i Monschauskogen og ved Schleiden.

ØST. I Nord-Øst-Ungarn rykker russiske styrker fra 3 kanten fram mot grensebyen

London, 21.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Tyske styrker har rykket dyper inn i Belgia. Korrespondenter ved de alliertes hovedkvarter melder at von Rundstedt har satt inn 13 til 15 divisjoner i offensiven, deriblandt 5 til 6 panserdivisjoner. Tett tåke hindret de alliertes operasjoner i luften i går. Amerikanerne begynner nå å bremse på den tyske framrykking. De har gjenopptatt Monschau som tyskerne hadde tatt. Rissende tankelag utkjempes i Stavelo og ved St. Vith. På enkelte

Kositschev. Denne viktige by spenner forbindelsen mellom Malinovskys styrker i Ungarn og styrkene til marsjallene Konjev og Rokossovsky i Polen. Tyskerne har avskåret en viktig forsyningsjernbane til de russiske tropper. Kampene i og omkring Budapest hemmes av det vedvarende dårlige vær.

I Jugoslavia kjemper marsjall Titos styrker ved elven Drina og er rykket inn i byen Zvornik, 120 km. syd-vest for Beograd.

ELASSTYRKER har inntatt et RAF-hovedkvarter utenfor Athen, men unnsottingsokspedisjonen, som kom for sent til å redde selve kvartaret, oppnådde å få unna en stor del av persønslot. Hundrevis av greske arbeidere løsser nå ammunisjon og andre forsyninger til den britiske hær.

CHURCHILL uttalte i Underhuset i dag at alle stormaktene var enige om oppryddingen i Hellas rent generelt, men dette betyr ikke at de alle er enige om detaljene. Arbeiderpartirepresentanten Bevin antydte at regjeringen ikke måtte la Hellasproblemet drive så langt at borgfreden og koalisjonen i England kom i fare.

SVENSKE AVISER melder at en av Norges værste angivere, gostapoagenten Ivar Grando, Trondheim, har møtt sin skjebne.

steder er amerikanerne gått til motangrep. Styrker fra 7. amerikanske armé som rykker inn i Pfalz, har trengt inn i Slagfriedt nord-vest for Wiesemburg.

ØST. Russerne trenger videre inn i Slovakia. De har erobret jernbanebyen Torna-la.

DET FJERNE ØSTEN. All organisert motstand på Loyte er nå opphørt.

NORGE. Det bekreftes nå at generaloberst v. Falkenhorst skal avløses av Rundstedt.

STALIN 65 ÅR.

Marsjall Josef Stalin fyller 65 år den 21.12.1944.

Allerede som ung gutt sluttet Stalin seg til det sosialistiske parti og ble flere ganger deportert til Sibir. Han var en av den røde hærs ledere under revolusjonen i 1917. Etter Lenins død i 1924, oppsto det strid mellom Stalin og Trotskij. Stalin ble som kjent den mektigste, og Trotskij måtte trekke seg ut av politikken. Som leder av den sentrale eksekutivkomité ble Stalin snart den egentlige lederen for Sovjet-Samveldets utenrikspolitikk, og han fikk etterhånden diktatorisk myndighet.

Stalin er en av dette århundres største politikere. Ved de berømte 5-årsplaner, som først og fremst er Stalins verk, vokste Russlands makt og velstand i et tempo som en ikke har sett maken til i andre land. Og under Stalins regime er store deler av Russland blitt forvandlet fra å være et middelaldersk jordbruksland til en moderne industristat.

Stalin har vært en klarsynt statsmann. Han forsto den aggressive og krigerske politikk som de nazistiske og fascistiske statene førte, og han gjorde den røde armé til den mektigste i verden. Men han har også vært en dyktig hærfører. Ved sin kloke taktikk, å la tyskerne få komme langt inn i Russland før å slå dem der, har han reddet sitt land fra å bli en nazistisk vasallstat.

Ehlig eller ikke enig med Stalins politikk, vil må alle beundre hans rike og faste holdning, hans klarsynte politikk, hans geniale strategi og hans fantastiske organisasjonsevne.

BELGIA.

Nå når de første allierte konvoyene er kommet til Anvers, minnes man i Belgia de hjemmefrontstyrker som hindret tyskerne i å ødelegge havneanleggene. En styrke på 1.500 tyskere, som hadde fått i oppdrag å forøke sprengningsarbeidet, ble den 4. september angrepet av 600 patrioter. Kampene varte i 3 dager, og etter hvert satte patriotene seg i besittelse av alle slusene. De belgiske tap var 82 døde, 300 sårede, 82 hårdt og 451 lettere såret. Men som et resultat av aksjonen ble en av verdens største havner reddet fra ødeleggelse.

MELLOM JUL OG NYTTÅR UTKOMMER SISTE NYTT BARE TORSDAG DEN 28. DESEMBER 1944.

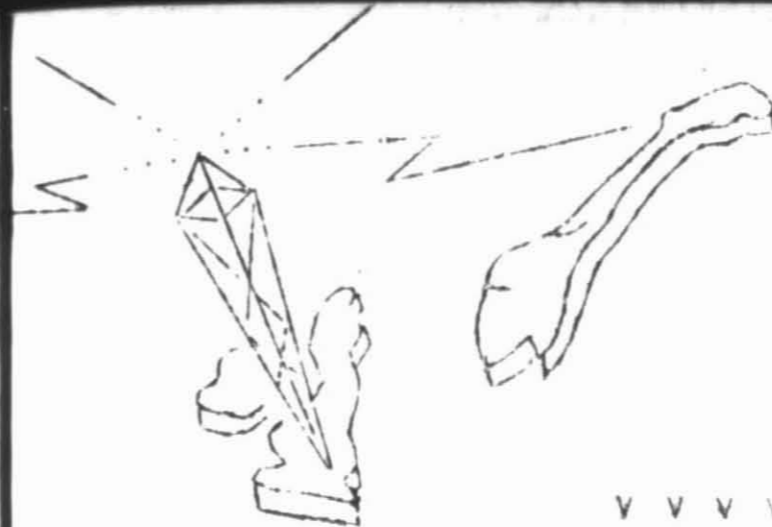
DET POLSKE REGJERINGSKILLET

Den polske sosialistpartis offisielle representant i Sverige. Londonregjeringens autoritet har hvilt på den intime kontakten med hjemlandet. Denne har kommet til uttrykk i radio, ved kurierer til og fra Polen og ved overføring av politikere til London. Opprøret i Warszawa, som varte i 63 dager, viste også at Warszawas befolkning og hjemmehæren følger Londonregjeringens ordre.

Regjeringen ble nylig omdannet, og til stats- og utenriksminister ble det utnevnt 2 politikere som har vært i Polen i 1/2 år. Den nye statsminister, Thomas Arciszewski, er ordfører i det polske sosialistpartiets (P.P.S.) sentralkomité og står dessuten i spissen for den underjordiske arbeiderbevegelse i Polen. I midten av juli i år besluttet Polens hemmelige parlament å sende Arciszewski til London. Bakgrunnen for beslutningen var at man ville ha demokratiske krefter på de viktigste postene. Han representerer nemlig den demokratiske vilje i polsk innenrikspolitikk, slik som den er kommet til uttrykk i kravet om jordreform, sosialisering av tungindustri og av bankene, alminnelig stemmerett og autonomi for de nasjonale minoritetene i Polen.

Når den tidligere statsminister Mikolajczyk skulle underskrive kompromisser med russerne, måtte han ha fullmakt fra hjemlandet. Men når nå en tillitsmann for P.P.S., det største opprørspartiet, kommer direkte fra Polen og overtar ledelsen, får regjeringen friere hender til å forhandle med russerne. Mikolajczyk har også erklært å ville støtte regjeringen. Regjeringsskiftet betyr på denne måte ingen endring i den polsk-russiske konflikten, men en forsterking på statsministerposten. Den nye regjeringen har erklært at den vil holde fast ved Mikolajczyks forslag til Moskva.

Hittil har P.P.S. hatt ansvar for regjeringen, men har ikke stått i dens ledelse. Nå er den internasjonale situasjon slik at Atlanterhavspaktens prinsipper om de små nasjoners rettigheter ikke først og fremst forsvares i City og av de konservative krefter, men av den internasjonale arbeiderbevegelsen med Labour ^{party} i spissen. Når nå P.P.S. får ledelsen i regjeringen, vil partiet understreke sin solidaritet med den internasjonale arbeiderbevegelse og håper på dens hjelp i kampen for ett uavhengig Polen.

SISTE NYTT

Fredag, den 22. desember 1944.

V V

London, 21.12.1944, kl. 18.30.

VLSI. På den tyske motoffensiv 6. dag meldes at tempoet i framrykkingen er blitt vesentlig langsommere og at nordre og søndre fløy står fast. Angrepet fortsetter imidlertid, men møter beslutsom amerikansk motstand. Den viktige by Monschau, som betegnes som "framspringets nordre hengsel", er atter på amerikanernes hender, og de amerikanske stillinger øst for byen er gjenopprettet. Festningsbyen Malmédy er på amerikanske hender, men tyskerne er nådd fram til Stavelot og Buchtenbach. Lenger syd er Echternach omringet, men amerikanerne inne i byen kjemper innbitt videre. I dette område er tyskernes framrykking stoppet.

Man venter at det neste tyske trekk vil komme i nord etterat de luftbårne tropper ikke kom noen veg i Eupen-området. Fra Rur-fronten er det intet å melde, og kampene ved Dillingen og Saarlautern fortsetter.

LUFTKRIGEN. Tett tåke hindrer de allierte flyvåpen fra å gripe inn i kampene i det belgisk-luxembourgiske grenseområde. Fly fra Italia bombet i går Skoda-verkene i Pilsen samt mål i Regensburg, Salzburg, Villach og Linz.

London, 22.12.1944, kl. 5.30.

VEST. På vest-fronten fortsetter det tyske angrep i går. På noen steder ble det helt stanset og andre steder ble det sinket. Inntil i går hadde tyskerne rykket opptil 60 km. inn i Belgia. Dillingen er nå helt rensert for tyskere.

LUFTKRIGEN. Britiske fly har bombet skiftet mer i Köln og Bonn og dessuten mål i Trier. Tunge amerikanske bombefly fra Italia har bombet mål i Østerrike.

SYD. Russerne rykker videre fram i Syd-Slovakia. Frostet har ført til at de rus-

ØST. I Slovakia trenges tyskerne tilbake på en nesten 200 km. bred front. I Jugoslavia har Titos styrker stormet Zvornik, mens andre styrker er brutt inn i Banja Luka. **DET FJERNE ØSTEN.** På Leyte er all organisert motstand opphørt, og de spredte styrker som prøver å trekke seg tilbake nordover, blir skarpt forfulgt.

I Burma fortsetter framgangen, og de allierte er rykket 240 km. fram på 8 dager. Amerikanske B-29-fly har bombet Mukden i Mandschuria og Tokio.

I **NSINGEN AV OMRÅDENE** i Pireus og Athen har god framgang. Vegen til Athen er ryddet, så forsyninger kan nå fram, og 75.000 personer ble i dag bospist i hovedstaden. I Nord-Vest-Hellas er det brutt ut kamper mellom EDES- og ELAS-tilhengere.

DEN ITALIENSKE REGJERING har gitt Sicilia og Sardinia delvis selvstyre. Grev Sforza har avslått Bopomis anmodning om å bli Italias ambassadør i Washington.

DET FRÆNSKE BEFRIELSESL N er inndradd etter at det er tegnet 130 milliarder frs. Dette gode resultat betraktes som et tillitsvotum til de Gaulle.

SYD. I Italia fortsetter framrykkingen fra Faenza. Den tyske kilen ved Lamone-elven er blitt redusert og de allierte har tatt endel fanger.

HELLAS. General Scobie begynte i går den offensive mot Elas-styrkene som han hadde varslet befolkningen om.

LONDON. Overhuset har forkastet et framlegg som kritiserte den britiske regjeringens politikk i Hellas.

NYTT FRA DANMARK.

For en tid siden arrangerte noen sabotører en filmforestilling i Kjøbenhavn. Like etter at den ordinære kinoforestilling skulle begynne i Odd Fellow, kom en del sabotører væpnet med maskinpistoler. De besatte alle utganger og maskinrommet og oppfordret forsamlingen til å holde seg i ro. "De ville bare vise en virkelig film". Sabotørene viste en 40 minutters smalfilm om amerikanernes inntog i Paris. Publikums jubel nådde klimaks da hakekonset måtte vike plassen for trikoloren over den franske hovedstad. Under veldige ovasjoner trakk "arrangørene" seg tilbake i 2 timer, like forbi de tyske vaktene som sto postert i nærheten.

De tyske rekvisisjoner i Danmark i siste kvartal løper opp i blant annet 1.050 tonn fisk, 32.300 tonn poteter, 2.000 tonn kjøtt, 10.000 tonn rugmel og 7.500.000 egg. Til dette kommer soldatenes "private" innkjøp. Pakkebærende tyske offiserer og soldater setter nå sitt preg på bybilledet i Danmark. Den ukontrollerbare plyndring av Danmark har før jul tatt et slik omfang at en aldri har sett maken.

Dansk pressetjeneste melder at den tidligere nazilederen Fritz Clausen, som allerede i mai måtte fratse som sjef for partirådet, nå helt er utelukket fra partiet. Beslutningen om dette ble truffet av den opposisjon innen partiet som etter hans tilbaketrekken etter hvert har overtatt makten og som støtter seg på Schalburg-korpset. Ekskluderingen skjedd av hensyn til det dårlige rykte som Clausen etter hvert har fått.

Det bygges startbaner for "V 1" og "V 2" overalt i Bornholm. Det råder ingen tvil om at tyskerne akter å utbygge Bornholm til et viktig støttepunkt.

"FLYV-NDE IS-SKAP"

Daily Herald melder at tyskerne har tatt et nytt hemmelig våpen i bruk i Italia. Våpnene utgjøres av "flyvende is-skap" som spruter skyer av "frossen luft" foran de allierte flyvemaskiner når de kommer i formasjon. Det påstås at disse skyer hurtig blander seg med den tynne luften over en viss høyde, og flyene nedises. Hittil er våpnet bare anvendt i mindre utstrekning, og man antar at bruken av dette vil by på visse vansker.

I ROMHJELGEN UTKOMMER SISTE NYTT FÅR TORSDAG DEN 28. DESEMBER.

"DET FØRSTE TYSKE LIDICE".

Alle husker sikkert billedene av dreptede kvinner og barn som tyskerne på sin vanlige plumpe måte offentliggjorde i alle nazivisene for en tid siden. Det var angivelig offrene for de "olejevikiske skjenselgjerninger" i den lille byen Nemmersdorf i Ost-Preussen, hvor russerne skulle ha drept samtlige innbyggere før de måtte trekke seg tilbake.

Nemmersdorf ligger på vestsiden av Angerappelveien, syd-vest for Gumbinnen. I tyske frontmeldinger har det imidlertid aldri vært nevnt at russerne skulle ha nådd denne elv. Fra russisk hold blir det meldt at russerne ikke nådde nærmere enn 8 km. fra elven ifølge den tyske "sensasjons-melding" skulle russerne ha trengt inn i byen 20. oktober og holdt den i 2 dager. I denne tiden drept de angivelig i alt 26 mennesker og brant ned alle hus. Tyskerne forteller riktignok at de samlet sammen alle likene i kirken etterpå.

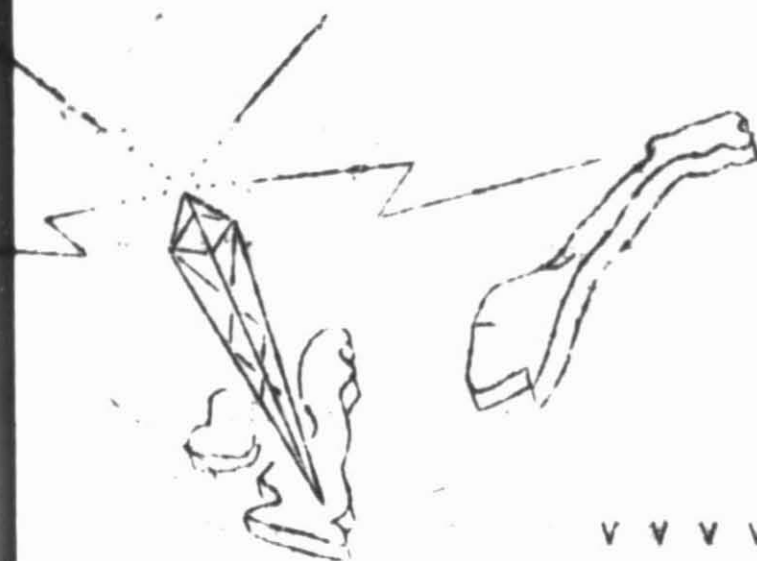
Nå foreligger sterke, ja så godt som sikre bevis for at tyskerne av Nemmersdorf skapte sitt første "tyske Lidice" ved at de selv brant og myrdet fordi innbyggerne ikke ville adlyde den tyske evakueringsordre. De ofret denne byen for at sivilbefolkningen i øst og vest skulle få et håndgripelig eksempel på hva som hendte dem som ikke adlød evakueringsordren, og for å vise hva den tyske sivilbefolkningen har å vente av de allierte. Det er den samme oppskriften vi kjenner fra andre land, men det er første gang tyskerne med kaldt blod ofrer sin egen sivilbefolkning.

NORGES-NYTT.

Redaktør Nordal i Bergen, var så "uheldig" å skrive at Quisling reiste tilbake til Oslo med det ordinære tog, da denne nylig besøkte Bergen. Nordal ble telegrafisk innkalt til gestaposjefen i Oslo og deretter suspendert fra sin stilling. Quisling reiste nemlig med det ordinære tog bare til Voss. Derfra tok han et ekstratog videre.

Bergenske dampskipsselskaps "Jupiter" er senket.

Hardanger-Sundhordalandskes "Hardanger" kolliderte forleden i Korsfjorden med et tysk marinefartøy som gikk med full fart uten lanterner. Skjønt det ikke var noen fare for skipet oppsto det panikk blant de ca. 100 tyske soldater på "Hardangeren".

SISTE NYTT

Lørdag, den 23. Desember 1944.

V V

HUSKER DU?

Husker du den gang - i fjor år, den gang du med barnets sinn trodde på livet, på Gud som rår, og julen var bare din?

Husker du julaften, henimot kveld, en stemning av høytid og fest; kirkeklokkenes tonende velt med bud til hver julegjest?

Husker du himmelens stjerneherd når lyrløse stjerneskudd falt; demkjellerens sang mellom endtunge trær, flammende nordlys og kaldt.

Husker du sneen hvor stille den falt, som et teppe av fred over jord; og levende, varme lys over alt, fra syd og til lengst i nord?

Husker du hjemme hos far og mor, det grønne, glitrende tre; juleden det vakte hos liten og stor, - - husker du det?

J A

Dette er noe du aldri kan glemme, det ga deg et menneskesinn; den rikeste arven fra barndomshjemmet: At julen bestandig er din.

J U L

dette lille, beskjedne ord som binder fra slekt til slekt; som tener så rikt i en sjel som tror på et liv i Guds varetakt.

Hver jule natt fødes et håp påny, en krybbe står aldri tom; kirkeklokker i bygd og by synger sitt samlende K O M.

JULEN I ÅR

er som et åpent, veskende sår; i håp og tro, med follede hender ber vi en bønn i den ytterste nød. Himlen er rød - Europa brenner; lidelser, savn og død. Vår bønn og vår kamp gjelder mer enn vårt land, vårt liv, vår frihet, vår rett. Vi ber deg, O Gud, om å redde vår sjel fra råtne og brutalt å bli trampet ihjel under Robotens jernskodde hel.

TILBAKEBLIKK.

De tre første krigsår var en eneste lang og nedslående serie av tyske seire. Land etter land kom inn under germanernes hol. Størstedelen av det europeiske kontinent lå fast i tyske hender. Den 7. desember 1941 kom Japanes overfall på Pearl Harbour med Japans samtidige krigserklæring til Storbritannia og U.S.A., fulgt av Tysklands og Italias krigserklæring til U.S.A den 11. desember. Ved årskiftet 1941/42 var praktisk talt hele verden i flammer.

Våren og sommeren 1942 var de alliertes tyngste tid: Singapores fall i februar, japansk landgang på Ny-Guinea og erobringen av de Øst-Indiske Øyer i mars, besejrelsen av Filipinene i mai, Rømsels offensiv i Nord-Afrika, tyskeres forsering av Don-buen, de første kamper om Stalingrad i slutten av august og framstøtene i Kaukasus i oktober 1942.

Det tyske "livsrom" nådde på dette tidspunkt sin maksimale utstrekning, men den tyske frontlinje var samtidig blitt tynnere og mere spent som en gummi-strikk utvidet og strukket til bristepunktet. De tyske tropper i syd og øst sto mer enn 2.000 km. fra Berlin.

Men nå begynte en ny utvikling. Krigens vintersolkverv var nådd. De siste to krigsår har vært en næsten uavbrutt serie av oppmuntrende nederlag for akselmaktene i et aksellererende tempo.

Oslaget begynte med Montgomerys gjennombrudd ved el Alamein 4. november 1942, den amerikanske landgang i Marokko og Algerie 8. november og den russiske offensiv ved Stalingrad og i Kaukasus 19. november.

Året 1943 begynte med russisk offensiv og betydelig framgang over hele Østfronten og tyskeres katastrofale nederlag ved Stalingrad. På Middelhavsfronten inntraff avgjørende begivenheter: Avslutningen av kampene i Nord-Afrika med tyskeres rømming av Tunis i midten av mai, alliert landgang på Sicilia 10. juli, Mussolinis fall 25. juli, landgang i Syd-Italia 3. september og Italias kapitulasjon 8. september.

Merkepaler for utviklingen på Østfronten i annet halvår var rømmingen av Kharkov 23. august, Smolensk 25. september og Kiev 6. november.

Det første alvorlige bombeslag mot Berlin fant sted 23. november og innleiet de følgende måneders voldsomme flyoffensiv mot Tyskland.

1944. Østfronten. Ved årets begynnelse gikk frontlinjen fra Finskobukta rundt Leningrad til Ladoga, derfra til vest for Ilmensjø, øst for Vitebsk, Mogilev, Pripetmyrene, Rowno, Vennitsa, nord for Krivoi Rog og langs Dnjeprens nedre løp til Svartehavet. Videre var Krim på tyske hender.

Idag går fronten fra den lettiske Østersjøkyst, langs grensen mot Østpreussen - tildels over tysk område - foran Warszawa, langs Wisla, over Dukla-passet, gjennom den østlige del av Slovakia og videre i næsten rett linje over Budapest - Balatonsjøen til inn i Jugoslavia. I årets løp har således tyskerne i Øst mistet oppgitt: Helt Kvitte-Russland, Ukraina og Krim, Estland, Latvia og Litauen, store deler av Polen, Bessarabia, Rumänia, Bulgaria, tre fjerdedeler av Ungarn, den østlige del av Slovakia, store deler av Jugoslavia og hele Hellas med øyene i Egeerhavet.

Sydfronten. I Italia gikk frontlinjen i begynnelsen av året i øst-vestlig retning litt nord for Neapel. Ny landssetting av tropper ved Nettuno syd for Roma fant sted 22. januar. Etter Casinos fall i midten av mai ble fronten raskt skjævet nordover og Roma befrikk 4. juni.

Idag går frontlinjen ved inngangen til Possetten.

Vestfronten. I vest var årets sensasjon den britiske og franske invasjon på Kanalkysten 6. juni, en merkedag i krigens historie og innledningen til befrielsen av hele Frankrike, Belgia og store deler av Holland i de følgende måneder, med merkepaler: Det amor kanskje gjennombrudd i Bretagne 4. august, alliert landgang i Syd-Frankrike 15. august, befrielsen av Paris i slutten av august og Bruxelles 4. september.

I midten av september ble det angrepet på selve Tyskland med de første allierte tropper på tysk jord, det første innbrudd i Siegfriedlinjen 17. september ved Aachen og de følgende måneders voldsomme kamper om denne by som 21.

oktober ble rømmet. Fra den sveitsiske grense i syd til Venlo-området i nord hamrer de alliertes overlegne styrker mot Siegfriedlinjens betongvegger. Det er selve skjebnen som banker på Det tredje Rikes år, truende og uavvendelig.

Av andre hendinger kan nevnes: Hitlers hemmelige våpen, "V I" og "V II", som har forårsaket store skoleggelser i London og øvrige distrikter i Syd-England, og attentatet orsaket mot Hitler 20. juli, som førte til at Himmler fikk overkommandoen over den tyske hjemmefronten.

ØSTFRONTEN

1944 har vært et sjenerende år. Til lands, til vanns og i luften har de allierte arbeidet. Men mer ikke lenger tyskeres pralen om at "Deutschland liegt an allen Fronten". Overalt er de blitt slått tilbake. De fleste av de tyske okkuperte lander nå helt befrikk, og tyskerne må kjepe en håpløs kamp mot en overlegen fiende for å forsvare hjemlandet.

Men 1944 har også vært et skuffende år. Etter de store allierte seire i sommer mente nok de aller fleste at krigen ville slutte dette året, og nå er det ut. Slik er det ikke gått, tyskerne var kanskje sterkere enn mange hadde trodd.

Folk er krigstrette, det kan man forstå. 41/42 års tysk okkupasjon har vært en prøvelseshet for det norske folket, og Churchill-uttalelse for en tid siden, om at krigen nok kan vare til ut på sommeren, gjør en ikke lysepe til sinns.

HVA ER HJEMMEFRONTENS LEDELSE?

Det er rimelig at det norske folk gjerne vil vite litt mer om den ledelse som dirigerer kampen mot våre fiender. Men vi vet alle at ingen er mer vitende gjørlige på dette punkt enn Gestapo. Det er derfor ikke stort man kan fortelle.

Hjemmefrontens arbeid drives av en rekke aktive grupper sammensatt av menn og kvinner fra alle befolkningslag. De

Nordfronten. I nord er også vårt land påny trukket inn i krigens malstrøm. 23. oktober gikk russiske tropper over den finsk/norske grense; Kirkenes ble befrikk 26. oktober, og russerne står i dag ved Tanum. Tyskeres haltemot i nord som beskyttelse av vårt land mot bolsjevik-opphebet har gitt seg utslag som ingen nådemann noensteds vil kunne glemme. Evakueringen av Finnmark er blitt en blodflekk i historien som aldri kan virkes ut av et menneskel. For det tyske folk...

Men vi må ikke slappe av i vår kamp. Tvert imot vi må til enhver tid være villig til å ofre alt for vår frihet og uavhengighet. Nå orker vi ikke mer, nå klarer vi ikke mer, har enkelte uttalt som er blitt lei av det hele. En slik fatalistisk uttalelse er like lettsindig som unnsjønkelig. Vi orker meget mer, vi vet hvorledes andre folk har lidt og holdt ut under det nazistiske tyrannet, vi erfinner våre landsmenn i Nord-Norge og så videre forberedt på nye ofre i vår nasjonale kamp.

1945 blir fredens og frihetens år. Hvor meget vi her hjemme skal gjennomgå før vi kan få oppleve freden, det vet vi ikke. Men vi vet at den innsats som vår nordmenn kommer til å gjøre i det nye året, vil bli avgjørende for vårt fedreland i generasjoner framover. Parolen for 1945 blir: Øket kamp, øket innsats og øket offervilje.

har forskjellige oppgaver, men de har ett felles mål. De vil hver på sitt område gjøre den ytterste innsats for å gjenreise vår frihet og selvstendighet etter Grunnloven, de tror på demokratiet, de hater nazismen og de er lojale mot Kongen og regjeringen. Det er menn fra disse gruppene som sitter i Hjemmefrontens Ledelse...

NORDAHL GRIEG.

For et års tid siden - det var i desember 1943 - døde Nordahl Grieg. Han styrtet ned i et fly da han som korrespondent deltok i et angrep over Berlin. Han er blitt oss kjær, han levde og døde for sitt land. "Dåd og død vører sammen". La oss minnes ham nå ved årskiftet.

Nordahl Grieg ble født i 1902. Som tyvåring ga han ut sin første diktsamling. Det var en ny og ung røst som talte. Ut av et rikt sinn ga han oss i poesi og prosa en diktning som grep oss ved sin kjærlighet til landet og ved sin uredde innsats for rett og rettferdighet. Han sto alltid midt oppe i livet, intet menneskelig var ham fremmed, han var alltid aktuell. Stadig var han på reiser, i sitt eget land, i det nære og fjerne utland. Det nye som spirte fram, måtte han oppleve, menneskenes og nasjonenes kamp for sin frihet og for sin rett vilde han lære å kjenne ved selvsyn. Til Kina dro han som journalist for å oppleve Østens skjebnekamp, til Moskva reiste han for å oppleve det nye som vokste fram i det russiske rike. Med våkne øyne fulgte han det fascistiske og nazistiske diktaturets oppkomst og uhyggelige utvikling. Og han forstod: Frihet og liv er alt.

Så kom den krigen som ennå varer, og fra nå av stilte Nordahl Grieg sitt liv og sin diktning i fedrelandets tjeneste. Han kom ut av Oslo, dro nordover, fulgte siden med til England. I Troms skrev han det skjønne og gripende dikt om 17. mai 1940:

Idag står flaggetangen naken
blant Eidevolls grønne trær.
Men nettopp i denne timen
vet vi hva frihet er.
Der stiger en sang over landet,
sirende i allt språk,
skjønt hvisket med lukkede leber
under de fremmedes øk.

I livet mellom de landflyktige nordmenn i England skrev han de vakreste dikt, som mandig og følsomt gir uttrykk for norsk sinn og norsk ånd. Han sang seg inn i våre hjerter fordi han så gripende tolket våre følelser, våre håp og våre lengsler. Og vårt hat til urett, vold og raskap. Det er ingen overdrivelse å si at disse hans dikt for all framtid

vil bli stående i norsk diktning. Han hjalp oss stort i en ond tid. Men ikke bare ved sin lyrikk. Han var aktiv deltaker i vår hær, han hadde kapteins grad. Som flyvende korrespondent samlet han inntrykk fra selve krigen. Han fordøes mellom våre soldater, delte deres glæder og sorger. Han talte med våre sjømenn og fikk førstehånds inntrykk av deres slit og deres heltegjerninger i krigens tid. I en rekke radiotaler fortalte han om norske menns og norske kvinners arbeid derute, og om deres sterke innsats for seiren til slutt. Han holdt motet oppe i motgangens dager, han gjorde andre delaktig i sin egen glæde og lykke over lytpunktene, over framgangen og seirene. Han oppflammet hver enkelt til utholdenhet og dåd. Det var fedrelandet det gjaldt: Norge i våre hjerter.

I sin vakre og manende 17. mai-tale 1942 til norske flyvere og folk fra den norske marine sier han blant annet de gripende ord om hjemmefronten:

"I Norge skjeddde hjemmefrontens under. Vi står her i dag ved Norddijken; mange av dere er kommet over den vågen på usannsynlige farkoster og har slitt dere even bare på vilje og mot; og nettopp denne, vet jeg, vil hedre alle de tapre som ble igjen.

Så megen offervilje, mot og godhet. Ja, - godhet. Jeg snakket engang med en kar som var hjulpet i Norge av kamrater med en vill dristighet så det føles nedover ryggen på meg mens han fortalte. Jeg sa da: "Det må være noen desperate, kalde folk denne krigen har skapt." Han så forbauset på meg og sa: "Da har De ikke forstått noen ting. Folk er så ... snille". Det finnes et skriftsted, det vakreste jeg vet: "Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine". Slik er mange, mange i vårt land.

Så har vi den andre slags krigen i Norge, samvittighetens rolige motstand, hvor alle vårt fredssamfunds så ofte forsktede verdier har vist seg i sin renhet og kraft. Jeg tenker på lærerne. Hvor gripende er ikke den scenen da lærerne leser opp for sine store og små elever at de lover å ikke lære len noe som strider mot deres samvittighet. Og de går i fengsel for det, de mishandles og dør før de vil bryte det løfte som de har gitt

barne, og elevene står langs jernbanen, hvor fangetransporten skal gå og hilser dem med "Ja, vi elsker". For en skole det engang må bli i Norge, for et land."

Han fortsetter med disse alvorfulle ord om framtiden:

"Det er en del som snakker om alle de utmerkete oppgjør vi skal ha innen våre egne rekke; når vi engang kommer hjem, og ordet er fritt. Jeg tror vi bør konsentrere alle våre krefter om oppgjøret med våre fiender, med tyskerne, med dem som for oss er tyskerne enten de snakker tysk eller norsk. Jeg tror på et annet,

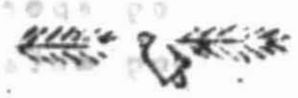
F R E D.

Julen er fast knyttet til fredens evangelium. Fred - dette færløkkende ord som vi har haget otton i flere år nå - opptar sinnene mer enn ellers ved denne høytid. Det er ikke bare fred i betydningen fiendtlighetenes opphør man tenker på, men også den fred og kjærlighet vi selv oppfylltes av.

Det er mange som utover de rent materielle lyster ikke har tenkt seg hva som skal skje når krigen engang slutter. Hvordan vi skal bygge opp vårt samfund igjen, før de knapt en tanke. Men samfundet må bygges opp fra grunnen av, og vi må alle kunne bringe positive verdier for at det hele skal bli vellykket.

Det er imidlertid ikke nok å reorganisere samfundsstrukturen. Nye og bedre forhold for menneskene kan ikke skapes bare ved hjelp av sosiale og politiske reformer. Det gjelder først og fremst å skape en humanitetens og kjærlighetens vane, som bør være grunnprinsippet i et hvort idealsamfund.

Vi er alle nå så innforlivet med krigen og dens ubarmhjertige metoder at det blir vanskelig for oss å innstille oss på fred igjen. At hvert enkelt menneske

I V A N G S E V A K U E R I N G E N.

I vinterstid i Finnmark slonges berøste folkningen ut av sine hjem, by og bygdebrønnes og folk jages sydover snart til fots, snart stuert saemon i fiskeskøyter.

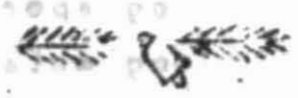
edlere slags oppgjør oss imellom, når fienden er slått ned: Det som vil komme fordi det er skapt en ny målestokk i Norge. Hvor dåd i fangslone, på havet, under himmelen er med å skape denne målestokken, og alt som ikke har indro verd, vil med ny storhet, falle vekk som slagg og grus av likogylighet."

Slik diktet og slik talte Nordahl Grieg, slik virket han for landet som han elsket og for folket som han hadde slik tro på. Han ga sitt liv for fedrelandet. Norge vil aldri glemme ham.

sinn er preget av fråd, er nemlig den første forutsetning for at freden skal bli varig. Det har nettopp sin betydning hva du og jeg føler. Våre tanker kan påvirke andre og skape en opinion. Vi må allerede nå prøve å omstille vårt sinn uten derved å slippe av i vår frigjøringskamp. Hvis fiendtlighetene opphører mens vårt blod ennå er i kok, kan det bli gjort mange skjebnesvangre feilgrep før vi kommer i normal gjenge igjen.

En av de vanskeligste og farligste faktorer vi får å kjempe mot, er hatet. Vi har - helt berettiget - opparbeidet oss et hat uten sidestykke. Men hatet er en negativ verdi som må fjernes fra det idealsamfund vi akter å bygge opp. Samfundet må bygges på kjærlighetens til våre medmennesker, ikke på hat. Virkelig framgang er framgang i menneskekjærlighet. All annen framgang forholder seg sekundært til den. Skal vi fylle vår generasjons oppgave: å hjelpe verden framover, må vi først og fremst uttrykke det hatet som er så inngrødd i oss etter disse års lidelser.

Det er en meget vanskelig oppgave som har fått oss tildelt.

Vi må ikke ståtte tyskerne i deres militære planer. Vi må ikke gjøre oss delaktige i den største krigsforbrytelse som til nå er begått i vårt land.

V Å R K A M P.

Tiden er ennå ikke inne til å skrive historien om den tyske okkupasjon av Norge. Men i dag, ved årskiftet 1944/45, hvor vi står på terskelen til full seier etter 4 1/2 års uavbrutt kamp, kan vi ved å ta et tilbakeblikk tydelig skjelne de store linjer i vår kamp.

Siden juni 1940, da felttoget i Norge var slutt, har vårt land ligget i periferien av krigsoperasjonene, og vi har i mindre grad enn de fleste andre okkuperte land hatt direkte føling med stor-krigen. Det som har stått i forgrunnen for oss, har vært vår egen kamp, først og fremst den aktive og passive kamp mot nazifiseringen.

Om man sier om Danmark at det var Hitlers kanarifugl, så kan man si om Norge at vi var Hitlers forælskanin. Norge var det land som ble valgt ut til prøveobjekt for nazifiseringen. En av grunnene til at vi fikk denne høyst tvilsomme ære, var formodentlig rett og slett at vi ble betraktet som høyverdige "germanere". Hitlers plan med Norge er ganske tydelig, og like tydelig er det at det ikke på noe punkt lyktes å gjennomføre den. Den står fremdeles der hvor den sto i 1940: på papiret. Dette skyldes utelukkende den samlede, organiserte motstand som hele folket møtte nazifiseringsplanene med. Hele vår okkupasjonshistorie er i virkeligheten et bevis på riktigheten av vårt slagord: at det nytter.

Hitlers storelagne plan gikk ut på å få mindre enn først å innføre en nazistisk samfunnsordning i landet, for at vi deretter skulle slutte fred med Tyskland og slutte opp på vår germanske storbrørs side i krigen. Det gjaldt altså først å slå i stykker de grunnleggende demokratiske institusjoner: Stortinget, kongemakten, rettsvesenet, de politiske partiene, det kommunale selvstyre, de frie organisasjoner, samt å mørklegge presse og kringkasting og forby en hver fri meningsytring. Deretter skulle samfunnslivet nazifiseres. Det var meningen å danne en slags korporativ stat etter førerprinsippet med et riketing og Quisling som det norske folks utvalgte fører. Den frist som var satt for gjennomføringen,

var opprinnelig 1. februar 1942. Da var det meningen å holde en høytidelig statsakt, hvor Quisling på Norges vegne sluttet fred med Tyskland og dermed skapte det formelle grunnlag for mobilisering av nordmenn til krigstjeneste på tysk side.

Det var i sannhet en storelagne plan, verdig det nazistiske rikets store og geniale fører. Vi vet hvordan det gikk med den. Våre demokratiske institusjoner har ikke kunnet fungere under okkupasjonen. Men statsakten den 1. februar 1942 ble tom og innholdsløs, selv tyskerne måtte innrømme at planen om nazifisering av Norge ikke hadde kunnet gjennomføres. Quisling fikk titelen ministerpresident og dannet en "nasjonal regjering", men denne ble stående som okkupasjonsmaktens kommissar, ikke bare reelt, men også formelt.

Vi husker Quislings klassiske replikk under et raserianfall på Stabekk skole våren 1942 til en samling lærere: "Det er dere som har ødelagt alt for meg." Quisling hadde ganske rett, for en gangs skyld. Det var folket selv som hadde veltet hans planer.

Det norske folk reiste seg til kamp mot Tyskland og mot nazismen fra første stund, først med våpen i hånd og seinere med alle de midler som sto til rådighet. Vår tro på friheten, sannheten og rettferdigheten ga oss styrken til kamp, vår enighet og vårt samhold var vårt sterkeste våpen.

Den 25. september 1940, forrådernes store sinnedag, og også den dag da kampen mot nazifiseringen for alvor begynte, da det gikk opp for oss at okkupasjonsmakten ikke akte å ta noe hensyn til folkeretten og hadde til hensikt å "nyordne" vårt land etter tysk mønster. Vi tok opp kampen, og det dannet seg en organisert hjemmefront som gradvis tok fastere former. Kampen mot fienden har ikke bestått i tilfeldig og sporadisk motstand. Hver eneste aksjon og motaksjon har vært nøye planlagt, og takket være vårt folks enestående styrke og samhold har hjemmefrontens aksjoner kunnet gjennomføres med nesten like stor presisjon som de militære operasjoner på slagmarkene. I dag har vi en fast generalstab, en onhetskommmando, Hjemmefrontens Ledelse, som er anerkjent av hele det nor-

ske folk og av den norske regjering.

Men det tok tid før hjemmefronten nådde den styrke den har i dag. Utviklingen har foregått trinvis, etter hvert som behovene meldte seg, dannet man de nødvendige organisasjoner som så til slutt ble knyttet sammen til et samlet hele. Det har vært en kamp på liv og død, og vi har måttet tåle mange harde slag. Det er slått sprekker i fronten, som vi har måttet lukke igjen, men det har aldri lyktes tyskerne å bryte vår front.

Til å begynne med ble kampen ført åpent, ved protester av de institusjoner og organisasjoner vi hadde. Høyesterett gikk av i åpen protest, våren 1941 protesterte 42 organisasjoner overfor Terboven mot okkupasjonsmaktens overgrep, og kirken sendte ut hyrdebrev, med anklagelser mot tyskerne. Etter unntakelsestilstanden i 1941, da tyskerne med ett slag foiet vekk de frie organisasjoner og først og fremst den største og sterkeste blant dem, fagbevegelsen, ble kampen tvunget under jorden, og et omfattende illegalt apparat måtte bygges opp. Men kampen fortsatte likevel i form av åpne protester. Da organisasjonene var borte, trådte hver enkelt nordmann fram i frontlinjen med sin personlige protest, egenhendig underskrevet og adressert til okkupasjonsmyndighetene. Denne kampformen, folkets egne, åpne protest og den veldige folkeroising mot okkupasjonsmakten som dette innebar, har ikke noe sidestykke i de andre okkuperte land, og det norske folks kamp vakte hele den siviliserte verdens begeistring. Den dag i dag kommer det resolusjoner fra foreninger i fjernne verdensdeler som hylde den norske lærerstand for dens kompromissløse holdning.

Det var da Quisling etter den mislykte statsakten i februar 1942 besluttet å innkallere det norske folk i yrkessamband for dermed å skape grunnlaget for et riketing.

Quisling og nazistene visste at den beste garanti for hans styre ville være å vinne ungdommen og barna for sin sak. De mente også at dette var et svakt punkt - tidligere hadde jo Nasjonal Samlings medlemskrets et sterkt ungdommelig preg. Men her rammet de livsnerven i folket, og det ble skjebnesvangert for dem. Lærerne, kirkens og foreldrenes holdning ble av avgjørende betydning for den videre

kamp. Og da Quisling forsøkte seg på de andre yrker, møtte han en like kompakt motstand.

Først hadde han håpet å få riketinget i stand til 1. mai 1942, så utsatte han det til den 25. september - torsdagen for den "nasjonale pavluasjon". Om han bare fikk dannet et arbeidssamband, så ville det ikke spille noen nevneverdig rolle om de øvrige sambandene bare eksisterte på papiret. Han tenkte vel at arbeidernes berøvet sine organisasjoner og svekket av dårlig kost og tungt arbeid, skulle yte mindre motstand enn de øvrige mindre tallrike grupper. Og han trodde at arbeidsgiverne ville være redder for å sette sine økonomiske verdier på spill. Han tok grundig feil, og arbeidernes og arbeidsgivernes faste holdning ga hele riketsingsplanen det endelige grunnskudd.

Tyskerne og nazistene ga imidlertid ikke opp sine planer, selv om de ikke kunne gjennomføres som opprinnelig tenkt. Tyskland trengte arbeidskraft, og Tyskland trengte soldater. Krigslykken hadde i løpet av vinteren 1942/3 definitivt vendt seg i de alliertes favør. I februar 1943 proklamerte Goebbels den totale krig, og kort etter ble "loven om nasjonal arbeidsinnsats" kunngjort i Norge med store taler av Terboven og Quisling. Dette var det hittil alvorligste angrep på vår front: alle menn og kvinner mellom 18 og 55 år skulle kunne utskrives til "arbeidsinnsats" for tyskerne.

Registreringen ble sabotert og forsinket, men utskrivningen kom i gang utover våren. Bare i Oslo var det ca. 90.000 registreringspliktige, derav ble ca. 30.000 utskrevet. Nazistene satte alle klutor til, nå gjaldt det å vise tyskerne resultatet for en gangs skyld. Folk fikk innkallelser først pr. brev, så pr. telefon og pr. iltegram, men bare en ganske liten prosent møtte opp. Så gikk man til mer drastiske forholdsregler: politiet ble utkalt for å hente de utskrevne med makt. Også dette mislyktes, folk lot seg ikke skremme, og det var ikke mulig å hente hvor enkelt i Svartemarja. En kan regne med at 3.000 menn i Oslo i alt fikk ca. 3.000 mann i løpet av våren og sommeren 1943, men de måtte altså for hver enkelt av dem.

Framstøtet i 1943 ble en fiasko.

Mens de samlet seg til et nytt framstøt, gikk tyskerne til angrep på den siste av det demokratiske Norges bastioner: vårt universitet. Opptakelsesbestemmelsene ble krevet endret slik at nazister skulle ha fortrinnsrett. Motved 3.000 studenter protesterte i åpent brev mot dette overgrep, og den 30. november 1943 besatte tyskerne med våpensmakt vårt universitet og arresterte saantlige studenter de kunne få tak i, i alt godt og vel 1.000 unge menn. Over halvparten av disse ble sendt til Tyskland, de øvrige ble sluppet fri.

Hjemmefronten var imidlertid på det rene med at kampen om arbeidskraften og den vernepliktige ungdom ennå ikke var avsluttet, og den forberedte seg på å møte neste angrep. I januar ble det oppsnappet et memorandum fra Riisnes til en SS-general hvor Riisnes la fram forslag til mobilisering av fem årsklasser nordmenn, som bekreftet at mobiliseringsplanene slett ikke var lagt bort.

Vår linje var gitt. Vi hadde lært av erfaringene fra 1943, og dessuten var det klart at det denne gang først og fremst gjaldt den vernepliktige ungdom. Hjemmefronten tok derfor selv offensiven og proklamerte allerede i mars boikott av den organisasjon som kunne tjene som springbrett for en eventuell mobilisering: Arbeidstjenesten. Dette var et dristig skritt å ta, men hvor klokt og riktig det var, viste den seinere tids utvikling til fulle. Kort etter kom nemlig påbudet om registrering av 3 årsklasser norsk ungdom, 1921-22-23, som med ett slag avslørte tyskernes virkelige planer. Parolen var klar: nekt registreringen. Og ungdommen nektet. Titusener av unge gutter pakket ryggsekken og dro hjemmefra. Arbeidskontorer og registreringskontorer, arkiver og kartotek ble brent og ødelagt samtidig over hele landet. Allerede så tidlig som i begynnelsen av juni var det klart at hjemmefronten hadde vunnet sin største seier under okkupasjonen: Vi hadde vunnet kampen om arbeidskraften, vi hadde torpedert mobiliseringsplanene. Den "nasjonale arbeidsinnsats" var sprengt i småbiter og ville aldri mer komme til liv igjen. Det vil nok komme nye angrep mot enkelte deler av fronten, men noen ny stoffen-

siv her er det ikke sannsynlig at tyskerne vil forsøke seg på lenger.

I det siste halve året har vår kamp fått et mer og mer militært preg. Den allierte overkommando har inntil i år ikke ønsket at vi skulle gå til direkte angrep på tyske militære mål. Våre hjemmestyrker skulle spares til sluttkampen, og parolen fra Foravarets Overkommando er fremdeles for den største del av hjemmestyrkene: bevar organisasjonene til signalet blir gitt. Men på enkelte punkter er signalet til aksjon allerede gitt, og vi må forberede oss på å ta mer og mer aktiv del i sluttoffensiven mot Tyskland. Tyskerne har nå meget begrensede ressurser til sin disposisjon, så enhver reduksjon av deres tilganger er en faktisk reduksjon. De har ikke lenger hverken tid eller anledning til å erstatte eller å bygge opp igjen det som blir ødelagt. De norske hjemmestyrker har derfor fått ordre om å gå til aksjon etter en plan trukket opp av den allierte overkommando. Et hvert slag utenfor planen er et slag i løse luften, mens en hver aksjon som utføres etter ordre er et ledd i krigsføringen. I sommer og i høst har våre hjemmestyrker ført den reneste ljeffensiv mot tyskerne, og det ser allerede ut til at det er transportmidlene - men ikke kommunikasjonene - som skal rammes. Det er klart at vi har muligheter for å tilføye fienden ennå større skade, og den dag kommer nok da tiden er inne for større aksjoner.

Vi er i den seinere tid blitt trukket nærmere inn i krigssonen enn noen gang siden 1940. Siden oktober i år står norske og allierte tropper på norsk jord. Deler av vårt land er igjen blitt operasjonssområde. Tragedien i Nord-Norge har vist at der hvor tyskerne trekker seg tilbake, skal alt legges øde. Den brente jords taktikk betyr at fienden vil ta fra oss mulighetene for å leve i landet. Det vil bety en nasjonal katastrofe for vårt land om tyskerne vindret skal kunne fortsette denne politikk etter som de trekker seg tilbake. For å hindre at dette skjer, er ikke noe offer for stort. Allt annet er bedre. Det er dette syn som må bestemme vår holdning i den prøvelsens tid som ennå står igjen før seieren er vunnet. Det kan bli krevet alt av oss. Derfor må vi mobilisere alle våre krefter slik at vi kan klare også denne siste, avgjørende kampen. Det må bli en hele folkets kamp som aldri før.

VÅR PÅ VAKT.

Tiden går. Gjennom en malstrøm av begivenheter følger vi krigens gang fra dag til dag. Uker er blitt til måneder, måneder til år. Vi er blitt så vant, men også hardet og stålset i den daglige kamp for tilværelsen. Begivenheter som for noen år tilbake nyset og forferdet oss til det innerste av vår sjel, gjør ikke lenger det samme inntrykk. Vi avstumpes, selv om til normal, sund reaksjon motes daglig god. Det er et slags sjelelig forsvar vi på denne måten ubevisst har bygd opp. Det er menneskehetens front mot den følelse av håpløshet og selvpoppivelse som av og til kan gripe oss når noe nytt og opprivende inntrøffer.

Denne avstumpningsprosess er en psykologisk naturlov som håndtar seg vår vilje. Det skjer gradvis, nesten umerkelig, som vanndrypp gjennom år kan hule ut en stein. Ingen kan nekte at slik er det. Spørr deg selv.

Oversfor denne avstumpningsprosess må vi være på vakt. Den representerer en fare for vår aktive holdning i kampen for vårt land, vår egen og våre barns framtid. Den sløver viljen til aktiv innsats den uger det blir krevet.

Evnen til reaksjon er vår åndelige kraftkilde. Utan denne ingen energi, ingen vilje, ingen kampkraft, intet mål.

La oss huske dette. La tyskernes menneskelige brutalitet og umenneskelige raskhet mot våre landsmenn i nord være en vekkelser for oss alle, en appell til hver god nordmann om å gjøre sin innsats når dagen kommer. Våk opp hver den som måtte være sovnet inn i sløve tugsinn i dagliglivets tredomslie med bekymringer for sin forretning og det daglige brød. Kan du sluke denne krigsforbrytelse uten å røngere, da er din sjel øde og du går som et levende lik i ditt eget fedrelande.

VÅR PÅ VAKT.

Detto er hva verden ventor av en mislykket general.

Alykkeligvis er jeg ikke general, bare en politiker.

D E N T Y S K E O F F E N S I V P Å V E S T F R O N T E N

Etter avslutningen av vår kronikk - Tilbakeblikk - kommer meldingen om tyskernes plutselige og uventede framstøt over den belgisk-luxembourgiske grense med omfattende innbrudd i 1. amerikanske armés front. Vi må innrømme at denne tyske kraftutfoldelse er forbausende og kan gi grunn til en viss uro. Er det desperasjonens siste propagandaframstøt før sammenbruddet, eller er det mulig at Tysklands militære styrke etter mer enn 5 års krig og de omfattende ødeleggelse av den tyske krigsindustri ennå er så

stor at offensiven kan føre fram til viktige strategiske mål? Bare de nærmeste uker kan gi svar på dette spørsmål. Men ett er sikkert: Det tyske initiativ må få innflytelse på krigens varighet. Klarer tyskerne å trengte fram over Mass og nord-vestover mot Anvers og komme i ryggen på de allierte styrker som kjemper i Aachenområdet, kan det bety en forlengelse av krigen på minst 3 til 4 måneder. Bryter derimot offensiven sammen innen nyttår, kan krigens varighet bli vesentlig forkortet.

London, 22.12.1944, kl. 18,30.

VEST. Korrespondenter melder at tyskerne står 80 km. inne i Belgia i 1. armés linjer, men nord og syd for Springen holdes offensiven i sjakk. Stavelot er gjen-erobret, men tyskerne har overskåret vegen fra Liege til Luxembourg, og det raser heftige kamper på vegene til disse 2 byer. Rundstedt kaster stadig flere tropper inn i kampen, deriblant fallskjermaldater. General Eisenhower har sendt ut en dags-ordre til de allierte soldater i vest hvor det blant annet heter: Fienden gjør de ytterste anstrengelser for å komme ut av den fortvilte stilling han er kommet i etter sommer- og høstfjellteget. Han setter alt inn, men han vil falle før

dores mot og taperhet. Men han vil ikke bare bli slått tilbake. Vi har nå en sjans- se til å tilfå ham et stort nederlag. Med urokkelig tro vil vi gå fram til vår største seir.

LUFTKRIGEN. Store allierte flystyrker har vært i virksomhet og bombet trafikkmål i Köln, Bonn og Trier, samt anlegg for syntetisk olje nord for Stettin.

ØST. I Syd-Tsjekkoslovakiet har russerne tatt Rimavska Sobota og Felod.

HELLAS. Et alliert kommunike melder at 1/3 av Aten er under britenes kontroll.

FRANKRIKE. Den franske rådgivende forsamling ratifiserer i går enstemmig den fransk-russiske avtale.

- V -

London, 23.12.1944, kl. 6,30.

VEST. De allierte har stanset tyskernes framrykking på det nordlige frontavsnitt og stabilisert frontlinjen på det sydlige. I midtavsnittet har tyskerne i sin framrykking omringlet byen Wilz og nærmer seg La Roch. Her står de ca. 50 km. fra den tyske grense. Det meldes offisielt at den største kraft og fart i von Rundstedts of-

fensiv er bremsed.

LUFTKRIGEN. Tungt britiske bombere angrep i går kveld skiftetokter i Koblenz og Bingen.

ØST. Russerne rykket hurtig fram i Slovakia i går. Moskva er ennå taus om de tyske meldinger om russisk storoffensiv syd for Budapest.

NÅSTE NUMMER AV SISTE NYTT UTKOMMER TORSDAG DEN 28. DESEMBER 1944.

VI ØNSKER VÅRE LESERE EN RIKTIG GOD NORSK JUL.

VÅR FORSIKTIG.

SEND VIDERE.

SISTE NYTT

Torsdag, den 28. desember 1944.

London, 23. - 27.12.1944, kl. 18,30.

VEST. Tyskernes offensiv i vest er gått inn i sin 5. fase som begynte den 23/12, da det allierte flyvesen takket være helikopter fikk anledning til å slå til. Den første fase begynte med tyskeres gjennombrudd i Belgia og den siden fast de amerikanske felt styrker står effektivt motstand. De allierte flens er nå fast inn-entret. I nord har amerikanske stanset tyskende på vegen til Liege, og i syd har syner amerikanske i tre tyske og flens. Bare på midtavsnittet har tyskerne hatt framgang, og har fortsetter motset. Det tyske framstøt er nå 50 km. dykt og 80 km. bred. Tyskene hadde fram til den 20. desember 88 km. fra Mass, hvor de inntok Collet. Senst ble gjenrettet den 22. da tyskerne hadde innlagt Rastere, Rastere har amerikanske likt i det som tidligere hadde og gjenrettet den 22. desember. På andre fly har amerikanske rykket fram på hele frontlinjen mellom Scherpenach og Bastogne. Bastogne som har vært erklært i noen dager, har igjen fått forbindelse med hovedstyrkene. Syd for Rhren har de allierte besatt Manden. Under den tyske offensiv har amerikanske avrettet 12.000 fanger. Siden innfallet har de og til julen har det tatt 125 000 000 fanger i vest.

LUFTKRIGEN. Det allierte flyvesen har i sin utstraktning 5. fase som begynte den 23. desember. Transporten har framgang. Kraftige angrep er gjort på det som er tyske byer. Fly fra vest har på en dag gjort opp til 7.000 utfall. Fly fra Italia har også vært i sterk aktivitet. Siden i går har tyskerne drept 1/3 av de jagere de hadde på Ardennesfronten. 2 tyske fly angrep Paris natt til 27. desember for første gang etter at de hadde gått nord-England. I Italia har de bredt seg mot Sicilia på 100 km. og innlagt Messina, 15 km. nordvest for Ravenna.

ØST. Budapest er erklært, og russerne trenger inn i byen fra vest og flere steder. Belgiske styrker er isolert i byen, og tyskerne har begynt å sette inn på tyske og offentlige bygninger. Frørykningen på Westwall-området og Wien fortsetter. De allierte har tatt Sidskafjell og Sidskafjell vest for Budapest er tatt. Nordvest for byen er Scherpenach (Frank) erklært. I Nord-Ungarn er Salgó Tar- fje tatt. Dette betyr en stort trussel for de tyske styrker som står i Aachen og Saar-området.

DET FJERNE ØSTEN. Kollaget på Tsjekka er slutt. Det karaktetiseres ved det største nederlag japanerne som fikk i hele krigen i storle. Helt den japanske styrke på 150.000 soldater erklært. Bare 500 fanger ble tatt. Amerikanske styrker har nå tatt 2.000 erklært. Det i Tsjekka erklært er på nye besett. Den britiske framgang i Jemen fortsetter.

CHURCHILL OG EDEN ER I ATHEN. og sammenkalte 2. juli 44 en konferanse med representanter fra alle granske partier. Churchill understreket at England ikke ønsket noen samarbeid fordeles og ikke en freds av Hellas. I går. All vi ønsker er å gjenopprette vårt gamle vennskap og at Hellas skal innle sin plass blant de forente nasjoner. Etter talen ble det britene og tilbak og overlot til grakerne å forhandle seg i saken. Beslutning ble det et nytt møte. Alle partier er uttrykt for sin taknemlighet overfor Churchill fortsett fra en vårdavtale på 45 minutter fortsetter kampen. 2. juli 44 ble det angitt at Tsjekka på å være en i luften at alliert hvor medlemmer av den granske regjering og den allierte overkannende holder til.

HANS MAJESTÆT KONG HAARON ble 27. juli 44, og sendte en hilsen til alle norske og utenlandske styrker som hadde rett til å være med på den store feiringen i London. Hans kongelige høyhet Kronprinsen sendte en hilsen til alle.

DEN TYSKE OFFENSIV PÅ VESTFRONTEN.

Etter avslutningen av vår kronikk - Tilbakeblikk - kommer meldingen om tyskernes plutselige og uventede framstøt over den belgisk-luxembourgse grense med omfattende innbrudd i 1. amerikanske armés front. Vi må innrømme at denne tyske kraftutfoldelse er forbausende og kan gi grunn til en viss uro. Er det desperasjonens siste propagandafremstøt før sammenbruddet, eller er det mulig at Tysklands militære styrke etter mer enn 5 års krig og de omfattende skadegjørelser av den tyske krigsindustri ennå er så

stor at offensiven kan føre fram til viktige strategiske mål? Bare de nærmeste uker kan gi svar på dette spørsmål. Men ett er sikkert: Det tyske initiativ må få innflytelse på krigens varighet. Klarer tyskerne å trengse fram over Mass og nord-vestover mot Anvers og komme i ryggen på de allierte styrker som kjemper i Aachenområdet, kan det bety en forlengelse av krigen på minst 3 til 4 måneder. Bryter derimot offensiven sammen innen nyttår, kan krigens varighet bli vesentlig forkortet.

London, 22.12.1944, kl. 18,30.

VEST. Korrespondenten melder at tyskerne står 80 km. inne i Belgia i 1. armés linjer, men nord og syd for Springens holdes offensiven i sjakk. Stavelot er gjen-erobret, men tyskerne har overskåret vegen fra Liege til Luxembourg, og det eraser heftige kamper på vegene til disse 2 byer. Rundstedt kaster stadig flere tropper inn i kampen, deriblant fellekjempesoldater. General Eisenhower har sendt ut en dagesordre til de allierte soldater i vest hvor det blant annet heter: Fienden gjør de ytterste anstrengelser for å komme ut av den fortvilte stilling han er kommet i etter sevmor- og høstfoltteget. Han setter alt inn, men han vil falle før

doras mot og taperhet. Men han vil ikke bare bli slått tilbake. Vi har nå en sjans til å tilføye ham et stort nederlag. Med urokkelig tro vil vi gå fram til vår største seier.

LUFTKRIGEN. Store allierte flystyrker har vært i virksomhet og bombet trafikkmål i Köln, Bonn og Trier, samt anlegg for syntetisk olje nord for Stettin.

ØST. I Syd-Tsjekkoslovakiet har russerne tatt Rimavska Sobota og Feled.

HELLAS. Et alliert kommunike melder at 1/3 av Aten er under britenes kontroll.

FRANKRIKE. Den franske rådgivende forsamling ratifiserte i går enstemmig den fransk-russiske avtale.

- V -

London, 23.12.1944, kl. 6,30.

VEST. De allierte har stanset tyskernes framrykking på det nordlige frontavsnitt og stabilisert frontlinjen på det sydlige. I midtavsnittet har tyskerne i sin framrykking omringlet byen Wilz og nærmer seg La Roch. Her står de ca. 50 km. fra den tyske grense. Det meldes offisielt at den største kraft og fart i von Rundstedts of-

fensiv er bremsset.

LUFTKRIGEN. Tunge britiske bombere angrep i går kveld skiftetokter i Koblenz og Bingen.

ØST. Russerne rykket hurtig fram i Slovakia i går. Moskva er ennå taus om de tyske meldinger om russisk storoffensiv syd for Budapest.

NÅSTE NUMMER AV SISTE NYTT UTKOMMER TORS DAG DEN 28. DESEMBER 1944.

VI ØNSKER VÅRE LESERE EN RIKTIG GOD NORSK JUL.

VÅR FORSIKTIG.

SEND VIDERE.

SISTE NYTT

Torsdag, den 28. desember 1944.

London, 23. - 27.12.1944, kl. 18,30.

VEST. Tyskernes offensiv i vest er gått inn i sin 3. fase som begynte den 23/12, da det allierte flyvesen blekkes vekk og var fikk anledning til å slå til. Den første fase begynte med tyskeres gjennombrudd i Belgia og den annen fase ble amerikanske flykuppet sine styrker til effektivt motstand. De allierte flystyrker er nå fast innsett. I nord har amerikanske allierte styrkene på vegen til Liege, og i syd har gjen-erobret i treu tyske og allierte bare på midt-avsnittet har tyskerne hatt framgang, og har fortsetter å angripe. Det tyske fremstøt er nå 40 km. dykt og 80 km. bredt. Tyskerne står fram til de to nord 75 km. fra Mass, hvor de i øst har tatt Colles. Denne ble gjennombrudd den 23. da tyske styrker hadde innlagt kaster. Kaster og kaster. Nordover har tyskerne har amerikanske likvidert og fjernet lønne og gjen-erobret La Roche. På andre fly har amerikanske styrker fram på hele frontlinjen mellom Echternach og Bastogne. Bastogne som har vært erobret i noen dager, har gjen fått forbindelse med hovedstyrkene.

ØST. Budapest er erobret, og russerne trenger langt borte fra vest på flere steder. Belgialige styrker er innlagt i byen, og tyskerne har begynt å sette jern og betong på offentlige bygninger. Framrykkingen på Brussel-Luxembourg og Wien fortsetter. Den belgiske kystparten i Sjøforsvaret og greke vest for Budapest er tatt. Nordvest for byen er det angrep (Gren) erobret. I nord-øst er det angrep på jern. Dette betyr, at det truesel for de tyskere som ennå står i Mass og La Roche.

LUFTKRIGEN. Det allierte flyvesen har i øst vært i virksomhet og bombet trafikkmål i Köln, Bonn og Trier, samt anlegg for syntetisk olje nord for Stettin. I Syd-Tsjekkoslovakiet har russerne tatt Rimavska Sobota og Feled. Et alliert kommunike melder at 1/3 av Aten er under britenes kontroll. Den franske rådgivende forsamling ratifiserte i går enstemmig den fransk-russiske avtale.

DET FJERDE ØSTEN. Foltteget på Aten er tatt. Det har stabilisert ved det største nederlag japanerne har tatt i hele sin krigshistorie. Help den japanske styrke på 150.000 soldater tilfintstjant, bare 400 kaster ble tatt. Amerikanske styrker 11.000 soldater, hvorav 2.000 er drept. Det i fjerde del-tallet er på nytt tatt. Den belgiske framgang i Liege fortsetter.

FRANKRIKE. Den franske rådgivende forsamling ratifiserte i går enstemmig den fransk-russiske avtale.

CHURCHILL OG EDEN OM ATEN. og sammenholdt 2. juledag en konferanse med representanter fra alle greke partier. Churchill understreket at England ikke ønsket noen samarbeid fordeles og ikke en freds av Hellas' jord. Alt vi ønsker er å gjennomføre vårt gamle versjon og at Hellas skal innleie sin plass blant de forente nasjoner. Etter talen ble britene seg tilbake og overlot til grekerne i forhandl. og i mellom. Den dag hadde de et nytt slag. Alle partier og uttrykk for sin tilkjenning overfor Churchill fortalt fra en våpenhvile på 45 minutter fortsetter kampen. 2. juledag ble det angrep på Irak på å angripe i lufta og holl hvor medlemmer av den greke regjering og den allierte styrkene holder til.

SYD. I Italia har de amerikanske styrker på 100.000 og italienske styrker, 15.000, advart for Ravenna.

HANS M. JESTET HODS HANOM ble i juledag, og andre av hilsen til alle hjerne og etc. Han uttalte at han hadde rett til å se på et neste år som feire julen i ordene f. eks. Hans kongelige høyhet Kronprinsen sendte ut 14 av julebrev til alle.

SVERDET MÅ BLI PLOG.

I de land som er befridd fra de tyske overfallsmenn, oppstår et ømtålig problem. Det er mange vanskelige oppgaver som skal løses i de land som er plyndret, utsuget og rakkot til som de er. Hele samfunsmekanismen er kommet i ulage. Livets nødterft mangler. Det er ikke vanskelig å regne ut hvordan massen vil reagere, vi har allerede erfaringer for det. Det er ikke for meget sagt at en må regne med ondartete sosiale komplikasjoner.

Det problem som det her tenkes på, er de friskarer som under okkupasjonen har ført krig mot de fremmede undertrykkere og i sluttkampene har bidratt til å fordrive dem. Disse friskarer har helt sikkert gjort en betydelig innsats for fedrelandet. De har satt livet inn mange ganger. De har holdt undertrykkerne i uro. De har representert folkets livsvilje på en effektiv måte. Fienden er demoralisert av den aldri hvilende striden, og folkets livsvilje er holdt ved like.

Når så tyskerne er fordrevet og en provisorisk regjering er dannet, kommer så spørsmålet om hvilken rolle friskarene skal spille. De væpnete skarer som nylig representerte den nasjonale vilje, kommer i motsetning til den samfundsordning som regjeringen vil gjenreise. Den sosiale uro og gjering som uvilkårlig følger etter krigen, kan bare altfor lett skaffe seg verktøy blant de væpnete friskarer. Det er folk som er vant til å bruke sine våpen. Lov og rett har vært ute av funksjon så lenge at de har mistet sin makt over menneskene. Det ligger nær for de væpnete skarer som nylig sloss mot de fremmede, å bruke sine våpen for å drive gjennom det som de i sin opphissede tilstand mener er riktig og ønskelig.

Hvis ikke krigen mot den ytre fiende skal fortsette med innbyrdes kamper, må friskarene avvåpnes. Dette er hva de franske og belgiske regjeringene har anbefalt og er i ferd med å gjennomføre. Men hverken i Frankrike eller i Belgia vil partisanene finne seg i dette. De strir imot å bli innrullert i den ordinære arméen. De vil fortsette å være selvstendige maktfaktorer som de var under sine kamper mot tyskerne.

Det er en ganske tragisk historie. Disse patrioter blir med ett forvandlet til samfundets fiender. Det er naturligvis deres egen feil, men det er ikke alltid lett å omdanne seg. Mange mener de behandles urettferdig når de dankes av. Det er menneskelig om slike folk ikke vil innrømme at deres oppgave var begrenset til de ekstraordinære forhold, og at de skulde forsvinne med dem.

Disse menn hvis heder er at de ikke falt til fote for omstendighetene, skal altså plutselig gjøre det. Hvis de ikke føyer seg, skal de tvinges. For det krever fedrelandet. Deres svakhet er at de ikke forstår at forholdene er radikalt forandret med befrielsen. SVERDET MÅ BLI PLOG. Hvis de ikke forstår dette selv, må den gjenreiste samfundsorden ta sverdet fra dem og sørge for omdannelsen.

FRANKRIKE.

I et intervju med Reuters spesialkorrespondent i Paris har den franske kommunikasjons- og arbeidsminister, René Mayer, lagt fram Frankrikes våpenstillstandskrav til Tyskland i spørsmålet om å gjenopprette transportvesenet.

Alt fransk jernbanemateriell og alle fartøy i Tyskland eller i tyske farvann må tilbakeleveres. Alt utstyr på tog og båter som er ødelagt under krigen, må erstattes. Ny transportutrustning må tilbakeleveres av Tyskland så snart som mulig i bytte mot fransk og tysk utslitt materiell. De tyske prammer og motorbåter på Rhinen må stilles under alliert kontroll som et uorgjengelig middel til Europas sikkerhet. Mayer framholdt at han anså det for sannsynlig at Tyskland ikke kunne greie alle disse krav på en gang, men kravene måtte framsettes etter internasjonale forordninger.

NORGES-NYTT.

Væpnede menn har på K/S Herkules Konfektionsfabriker stjålet ca. 750 "kamouflasjedrakter" tilhørende tyskerne. Fergeselsbetjent Bjarne Arnesen, Sofienberggt. 16, Oslo, er funnet skutt med sammenbundne hender ved Gjønsjøen.

-- V --

SISTE NYTT

Måndag, den 11. Desember 1944.

Nr. 107

V V

London, 11. og 10.12. 1944, kl. 18.30.

VESTERLAND. I årlig vår hindret operasjonene i Nederland. Kampene foran Rur er blusset opp igjen, og ved Jülich er vestbredden nå helt renset for tyskere. Den 3. amerikanske armé kjemper i Saardalen i de fjerreste forsvarsverker i Siegfriedlinjen. De har gått over Saar på 2 nye steder ved Sarreguemines. Ved Dillingen, inne i Siegfriedlinjen, er kraftigt tyske motangrep slått tilbake. Tyskerne er nå drevet ut av hele Syd-Alsace. Det er bare en liten tysk lomme igjen som likvideres etterhvert.

LETIKRIGEN. Lørdag angrep fly fra Italia kodaverkene i Tsjekkoslovakia, jernbanestasjonene ved Regensburg og Villaon. 400 tunge amerikanske bombefly angrep jernbanestasjonene i Stuttgart-området. Natt til søndag bombet Mosquitos Berlin og mål i Vest-Tyskland. Søndag angrep 500 tunge amerikanske bombefly, fulgt av 650 jagere, trafikk-knutepunktene Koblenz og Bingen. Fly fra britiske angarskip har satt i brann 2 tyske forsyningskip og skadet 2 lastebåter nord for Bugesund. Miner ble også lagt ut. Britiske Beaufighters senket lørdag et annet tysk handelsskip i norske farvann.

SIL. Russiske styrker har brutt gjennom et tyske forsvar nord og syd for Budapest, og nå er 3/4 omringet. Vegen til Wien er den eneste gjenværende reträttveg. I syd

-- V --

London, 11.12. 1944, kl. 6.30.

EST. Styrker fra 1. armé understøttet av flere flystyrker satte igår igang et angrep mot det tyske brofeste ved elven Roer. Deres landstyrker er tatt. På Saarfronten er de allierte tatt flere bunkere inne i de frie områdene. Styrker fra 7. armé truer nå å legge hele Saartekkonst.

EST. I Ungarn står russerne i utkanten av Budapest. Russiske kanoner beskytter den eneste reträttvei tyskerne har fra hovedstaden. Noen tyske avdelinger trekker seg tilbake i vill uorden. Tilnærmelse av tyskere påkrevet i Dnau.

står russerne 15 km. fra hovedstaden, og i øst står de bare 8 km. fra. Lenger vest står russerne 10 km. fra det viktige knutepunktet Székesfehérvár. Den ungarske quislingregjering er flyttet til Sopron ved den østerrikske grense.

KAMPENE I ATHEN fortsetter. Elásstyrker innledet ved dagry søndag sitt hittil kraftigste angrep for å trenge inn i Athens sentrum, men de ble slått tilbake. En britisk korrespondent anslår at det er omtrent 10.000 Elás-tropper igjen i byen. De er rikelig forsynt med mat og ammunisjon. Elásstyrkene holder også mesteparten av Piræus foruten de fleste politistasjoner i Athen. Generalstroiken i Saloniki er opphevet. I Janina har det vært pro-britiske demonstrasjoner til fordel for regjeringen.

Sunday Times skriver at striden ikke står mellom monarkister og republikanere, men mellom de som vil gjeninnføre demokrati og frihet og de som med vold vil prøve å påtvinge andre sine meninger. Avisen skriver videre at de russiske aviser ikke har kommentert forholdene i Hellas, men bare sitert britiske aviser for at striden ikke bør skal rukke det anglo-russiske vennskap.

-- V --

ITALIA. Det allierte kommando melder om god framgang i øringningen av Faenza. **DEI FJERNE ØSIEN.** Amerikanerne har erobret det japanske stasjonspunktet Ormoc på Sulaøyen. Det var den siste havn de hadde på Sula. En måneds flyproduksjon er gått tapt og over 30.000 japanere er druknet under forsøk på å unnsette styrkene på Sula.

DANMARK. Dansk Pressetjeneste melder om en dristig tokt mot en tysk forsøksstasjon på Sula Fyn. De har forårsaket at tyskerne har måttet innstille sine eksperimenter med et nytt hemlig våpen.

Vi nordmenn har vanskelig for å slutte oss til fremmede. Det er noe avmålt og kjølig i vår holdning til dem. Men er først kontakten sluttet, og reseransen er der, utvikler bekjentskapet seg ofte til et sterkt, varmt og varig vennskap.

Det nye Russland - Sovjetunionen - har vært fremmed for oss. Hvor enkelt av oss har skyld, men skylden er størst hos de opinionsskapende faktorer før krigen, og da særlig hos en vesentlig del av norsk presse. Vi hørte om avkristningen av Russland, om hårdhendt og brutal fremferd mot dem som ikke delte lederne oppfatning, vi hørte om dårlige bolig- og leveforhold osv. Men vi hørte ikke noe om bakgrunnen for det som skjedd, vi hørte lite om den industrielle utbygging som fant sted. Vi hørte ingenting om den langsiktige og storslagnende plan som var grunnen til at bolig- og levestandarden i første omgang ikke kunne høves syndelig. Vi hørte heller ikke noe om den kulturelle reising i det nye Russland. Kanskje brydde presserne selv seg heller ikke noe om å meddele Vest-Europa resultatene av sitt gigantiske arbeid. Det øvrige Europa og U.S.A. hadde gitt klart uttrykk for at de ville ha minst mulig å gjøre med det revolusjonære Russland.

Hvor mangelfull vår viten om Sovjetunionen var, fikk vi erfare etterat den kom med i krigen. Vi husker alle resonnementet fra 1941: "De greier det sannsynligvis i tre uker. Kunne de holde det gående i tre måneder, er situasjonen reddet." Vi minnes det ikke med glede, det var en flau historie. I dag har vi oversikten over den russiske strategi. Russland kunne ikke måle seg med Tyskland i militær styrke på det tidspunktet. Med beundringsverdige vidsyn og kallblodighet trakk russerne seg tilbake østover og brendte sitt eget land bak seg. Tyskerne druknet i de veldige russiske områder og i sin egen framgang. Ved Leningrad, Minsk og Stalingrad sa russerne stopp, og de holdt stillingen. Og så begynte kampvegvalsen å rulle den motsatte vegen, stadig nærmere Tysklands grenser. I dag står russerne foran Tysklands porter. Den tid er forbi da tyskerne stiller ut forvarig vennskap.

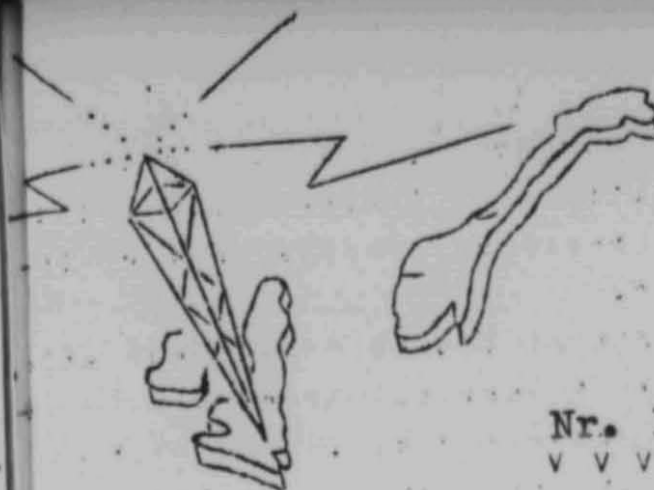
De russiske tankes og kanoner i Studenka og "Sovjetparadiser." I dag innkommer de åpent den uovervældende russiske mangel av hypermoderne våpen, bygget i Russland av russerne.

Vi er alle forlenget blitt klar over at en ny stat som har utrettet det som Russland har utrettet under denne krigen, må være en stat med en enorm utvikling bak seg og med et fast grep på tingene. Et folk med slike seire bak seg kan ikke bare holdes sammen gjennom lederne maktapparat. Bare én felles vilje og ett felles mål kan nå ulike resultater.

Vi har lært mer om vår nabo i øst under denne krigen. Blodutgydelse og vold var oss en fremmed og motbydelig tanke før krigen. Den er oss ikke fullt så fremmed lenger nå. Vi har opplevet ting som har gitt oss et hardere og brutalere syn på livet og på menneskeliv. Tyskernes framferd hos oss og i andre land har lært oss at det er noe som heter kampen for livet. Vi vet at selvoppholdelsesdriften, den sterkeste av alle drifter i menneskesinnet, krever at blir tatt i bruk. Med den lærdommen forstår vi langt mer av det som foregikk i Russland før og etter revolusjonen, selv om vi ikke forstår alt.

Det sitter ennå igjen en liten tvil og usikkerhet når det gjelder Russlands planer for etterkrigstiden. Det er en følge av tidligere synder mot Russland og oss selv. Russland er seg en makt i dag bevisst, og russerne snakker rett fra leveren i langt større utstrekning enn sine allierte. De følger ikke gamle vedtatte regler for diplomatisk spill. Dette er nytt og fremmed for oss som alt annet i det nye Russland. Men også den usikkerheten begynner å forta seg. Hittil har Russland vist klar vilje til internasjonalt samarbeid med sine allierte, og vi får en stadig sterkere følelse av at viljen til sann og varig fred bestemmer russisk politikk.

Et sterkt positivt syn på det nye Russland behersker oss i dag. Vi ser fram til den dagen da vi igjen har fri adgang til fylldig og sann viden om det russiske folk og deres fedreland. Vi tror at den sympati og beundring for det russiske folk som har vokset fram i løpet av krigen, da vil utvikle seg til et sterkt, varmt og varig vennskap.

SISTE NYTT

Onsdag, den 13. desember 1944.

Nr. 109

V V

London, 12.12.1944, kl. 18,30.

VEST. De allierte arméer trenger fram mellom Sarreguemines og Rhinen. Øst for Sarreguemines er amerikanske avdelinger nådd fram til Bliesbrück, og deres artilleri beskytter Zweibrücken. Brohodet over Saar utvides stadig, og flere landsbyer er befridd. 7. amerikanske armé er kommet nesten fram til Rhinen nord for Hagenau hvor den står 35 km. fra Karlsruhe i dalføret fram mot Mannheim og Frankfurt. Det tyske forsvaret er her svekket, og amerikanerne er avansert 8 km. i siste østegn. Reichshoffen, 16 km. nord for Hagenau, er inntatt, og patruljer er nådd fram til Walbourg, 8 km. nord for Hagenau.

LUFTKRIGEN. De voldsomme luftangrep mot Tyskland fortsatte i dag etter at 4.000 allierte maskiner i går hadde vært i aksjon over bensinfabrikker og jernbanemål. 16.800 flyvere deltok i gårdagens operasjoner, og bare 12 amerikanske og 1 britisk bombefly samt 2 amerikanske jagere savnes. Luftwaffe gjorde ubetydelig motstand, og luftvernildnen var mindre sterk enn på lenge. Over 2.000 amerikanske fly fra Storbritannia, hvorav 1.250 bombefly, angrep i dag Leunawerkene ved Merseburg og jernbanemål i Hanau, Aschaffenburg og Garmstadt.

London, 13.12.1944, kl. 6,30.

VEST. I angrepet mot Saar har amerikanerne overskredet Tysklands grense på et nytt angrep vest for Budapest. Tyskerne forsøker å vinne tid til omgruppering av sine styrker. Russerne har hatt ny framgang på den tsjekkisk-ungarske grense. Her fører vegen til Karlsruhe som er 25 km. borte.

LUFTKRIGEN. Tunge britiske bombefly angreper Leyte er angrepet av amerikanerne. Industriemål i Ruhr igår, derilands Essen, 4 japanske skip gikk tapt.

Denne by virker fremdeles som kommunikasjonssentrum. Mosquitos angrep Osnabrück

ØST. I Budapests nordlige forsteder kjempes det nå innbitt fra hus til hus, og russiske tanks baner vegen for infanteriet. Stormviefly og artilleri blokerer jernbaner og veger mot den østerriske grense, og det meldes at hele ungarske avdelinger nedlegger våpnene. Marsjall Malinevskys armé fortsetter framrykkingen mot Bratislava-åpningen og Wien. Militærkronikøreren anslår de tyske tap til å være gjennomsnittlig 4.000 mann pr. dag, hvilket svarer til 2 divisjoner pr. uke. Et tilbaketog i Ungarn vil for det første føre til at tyskerne mister sine oljeanlegg ved Nagykanizsa og mellom Wien og Bratislava, og derhest at en retrett mellom Balatonsjøen og Drava fører til at den tyske høyre fløy må trekkes tilbake. Denne siste omstendighet kan teoretisk føre til at de tyske styrker må trekke seg helt ut av Italia.

ENGLAND. 716 personer ble drept og 1.511 såret i England av "V 1" og "V 2" i november måned, 60 % var kvinner og barn. Gjennomsnittlig er 1.100 personer skadet av V-våpnene de siste 3 måneder med 7.000 i juni, juli og august. Da Blitzten var på det værste i 1940, ble det gjennomsnittlig drept 12.000 personer månedlig.

-- V --

ØST. Russerne samler seg nå til endelig angrep mot Budapest. Tyskerne forsøker å vinne tid til omgruppering av sine styrker. Russerne har hatt ny framgang på den tsjekkisk-ungarske grense. Her fører vegen til Karlsruhe som er 25 km. borte.

DET FJERNE ØSTEN. Enda en japansk konvoy er angrepet av amerikanerne. Industriemål i Ruhr igår, derilands Essen, 4 japanske skip gikk tapt.

Denne by virker fremdeles som kommunikasjonssentrum. Mosquitos angrep Osnabrück

NORGE. Hele Namdalen, også Namsos, har fått fortid mot å være ute etter kl. 22.

KAMPEN OM RHINEN.

Det ser ut til at tyskerne har besluttet å kjempe med Rhinen i ryggen langs hele vestfronten. Det vil igjen si at det slag som nå utvikler seg langs Tysklands vestgrense, kan bli det samme for Tyskland som slaget om Normandie ble for Frankrike. Når tyskerne en gang vil tape slaget ved Tysklands vestgrense, vil det være meget vanskelig for dem å holde en ny linje ved for eksempel Weser eller Elbe. For akkurat på samme måte som Hitler en gang satte inn alle sine styrker i Frankrike ved slaget om Normandie, har han nå satt inn storparten av sine tropper i Vest-Tyskland for å stanse de allierte ved Rhinen.

Det er en stor likhet mellom det slag som ble utkjempet i Normandie og det nåværende. I Normandie hadde tyskerne også valgt å kjempe med en stor elv - Seine - i ryggen. Også den gang satte tyskerne alt inn på ett brett. I Normandie spilte likesom nå prestisjen og stor rolle i den tyske strategien.

Mange har sikkert undret seg over at die Wehrmacht har besluttet å kjempe foran i stedet for bak Rhinen. Det er sikkert Hitlers beslutning. Helt siden Stalingrad har hans taktikk gått ut på å klamre seg hardt fast til hver tomme erobret jord uten hensyn til konsekvensene. Denne strategi har som kjent ført til de katastrofale tyske nederlag i Russland, Nord-Afrika og Normandie.

Men enda gjør Hitler det samme ved Rhinen. Die Wehrmacht har konsentrert størstedelen av sine tropper på vestfronten på Rhinens vestlige bredd. Når tyskerne en gang har tapt det slag som nå pågår fra den sveitsiske grense og opp til Arnhem, må til og med Hitler forstå at de tyske arméer ikke kan retirere med all sin utrustning over Rhinen - i alle fall ikke så lenge de allierte er fullstendig herre i luften.

Da de anglo-amerikanske og russiske arméer hadde Tysklands grenser i år, var det mange som trodde at tyskerne da måtte gi opp. Hindenburg og Ludendorff ville ha gjort det. I 1918 var situasjonen stort sett bedre for tyskerne. Da var det ingen østfront, og da sto de tyske arméer i vest bare om lag 150 km. fra Paris.

Folk flest var imidlertid ikke oppmerksom på den store skillnaden mellom Tyskland av 1918 og Tyskland av 1944. I 1918 var

Hindenburg og Ludendorff, d.v.s. den tyske arméen, absolutt herre i Tyskland. I 1944 er de tyske hærer bare et redskap for Hitler og Himmler.

Tyskland har tapt den nå pågående krig. Det ser ut til at ansvarlige kretser i Tyskland er på det rene med det. Men Gestapo og SS-bødlene vil ikke gi opp. De forstår at deres makt er forbi i det øyeblikk Tyskland har kapitulert. Ved en terror som er helt onestående i krigshistorien, har de hittil klart å holde den tyske hjemmefronten oppe og samtidig knust ethvert freds-forsøk.

Men tyskerne er da i alle fall bare mennesker, uttalte general Eisenhower for en stund siden. Det fins en grense for hva mennesker kan holde ut under naziterroren. Det fins en grense og et punkt hvor alt brister. Og general Eisenhower er sikker på at hvis en øker trykket mot tyskerne for hver dag, vil denne grense bli nådd på kortest mulig tid. Spørsmålet er bare når denne grense vil bli nådd.

UNGARN UNDER PILKORSEI.

I Budapest har det hele tiden under Szalasy's regime vært et fullstendig kaos. Ernærings-situasjonen er uhyre vanskelig, og på rasjoneringskortene er det nesten ingen ting å få kjøpt. Folk flest sulter, bare pilkors-tilhengerne har mat nok. For dem er det opprettet kjøkkener på gatene, der kan de få kjøpt mat for noen dager framover.

Et liknende kaos råder i hele Ungarn. Vegene er fulle av folk som strømmer i alle retninger. De som frykter tyskerne, søker seg østover og holder seg skjult på bondegårder. Folk flykter fra tyskerne som setter ungarerne til festningsarbeid hvor de blir utsatt for umenneskelig behandling.

Budapest står fullstendig i krigens tegn. I Pest har tyskerne bygd opp forholdsvis lite med bolverk og barrikader. De har tydensynlig gitt opp å forsvare denne del av byen, som ligger øst for Donau. Derimot ser det ut til at de har tenkt å holde Buda, som ligger vest for Donau, og i denne bydel har de satt opp tungt artilleri på betongstillinger for å kunne beskytte russerne på nært hold. Hele kvartaler er sprengt i luften for at det grove artilleri skal få et solgt grunnlag.

Oppslag 3.100

SISTE NYTT

Tirsdag, den 14. desember 1944.

Nr. 110

V V

London, 13.12.1944 kl. 18.30.

VEST. 1. amerikanske armé satte i dag sørges i gang et nytt angrep med sin søndre fløy syd-vest for Düren. Amerikanerne rykket 1 km. fram i løpet av de første timene og fortsetter framrykkingen. De står mindre enn 1 km. fra Düren og er rykket inn i byen Rülsdorf. 3. amerikanske armé har øst for Sarreguemines trengt inn på tysk område å et nytt sted og kjemper nå i Hahkirchen. På elven Saars østbredd er nytt lørring vunnet, og amerikanerne er kommet over elven Blies nord for Sarreguemines. I Nord-Alsace står 7. amerikanske armé ved byen Seltz, som ligger 1 1/2 km. fra Rhinen og ca. 25 km. fra Karlsruhe i Baden. Andre avdelinger fra 7. armé rykker framover mot Wissembourg som ligger innfallsvegen til Pfalz.

LUFTKRIGEN. I går angrep en styrke britiske bombefly jernbaneknutepunktet Wittgen i Ruhr, og i natt var britiske Mustangs over Osnabrück samtidig med at en stor styrke bombefly fra RAF angrep Essen. Det ble satt i gang store branner i Essen, og røkekyler steg opp til 6.000 meters høyde. Allierte fly fra baser i Italia bombet i går mål i Eleohammer i Øvre Schlesia og industrimål i nærheten av Wien.

London, 14.12.1944, kl. 6.30.

VEST. I Nord-Alsace har amerikanerne rykket fram så de står 4 km. fra Wissembourg-asset. I Seltz-området har de nådd Rhinen. Innadvanittet er alle befestede landstyer foran Düren blitt ryddet for fienden, unntagen en.

LUFTKRIGEN. Fotografier som ble tatt under et amerikanske angrep tirsdag mot Darmstadt, Offenbach og andre byer, viser at alle luftetokter er fulle av tungt lastede jernbanevagnar som er helt ubrukelige. Britiske Mustangs som patruljerte over tysk skipskylt utenfor norskekysten, la i går angrep et

ØST. De russiske tropper kjemper nå i utkanten av Budapests nordlige forstad Újpest og har nord-øst for hovedstaden inntatt støttepunktet Gáborle. Budapest er nå fra 2 kanter innen synvidde for russerne som øst og syd for byen er brutt gjennom de tyske linjer. Det antas at russerne vil fortsette offensiven langs Donaus bredder mot Wien.

GENERAL SCOBIES KOMMUNIKÉ i dag melder at det ikke er hendt noe av betydning i Athen, men stillingen er fremdeles spent i Salonika og Patrasområdene. I Piræus har de britiske styrker forbedret sine stillinger, men det antas at Elás-troppene vil søke en avgjørelse for ytterligere britiske frsterkninger kommer til Hellas.

DEN NYE POLSKE REGJERING i London har framsatt et forslag med henblikk på billeggelse av striden med Sovjetunionen og har sendt det over til Lublinkomitéen som man mener vil støtte Londonregjeringen.

MARSJALL TITO OG DR. SUBATSCHISCH er blitt enige om opprettelsen av en provisorisk jugoslaviske regjering. Den grunnlovgivende forsamling skal dannes etter frie valg.

middelsstort lasteskip.

ØST. Russerne fortsetter framgangen langs Donau gjennom Tsjekkoslovakia og Ungarn i retning av Melava-passet som fører til Wien. I Budapest har russerne trengt dypt inn i den nordlige og nordvestlige utkant av byen.

LONDON. På arbeiderpartiets konferanse i London, forsvarte arbeiderministeren den britiske regjeringens politikk i Hellas. Etter en livlig debatt henstillet arbeiderpartiet regjeringen å få istand en våpenhvile. Partiets resolusjon ble vedtatt med overveldende flertall.

Bedriftsvaktene:

Sev fslige av det skede ontall sabotasjehandlingar mot krigsviktige bedrifter, har tyskerne selv overtatt vaktvoldet ved en rekke bedrifter. Derfor kommer spørsmålet om bedriftsvaktens ligning i en annen stilling.

Heretter er parolene:

I de tilfeller tyskerne selv overtar vaktvoldet, skal alle ekstra sivile vaktmenn, ekspres utonom de faglige vaktmenn, nattvakter, portnerer og liknende trekkes tilbake.

- - V - -

KAMRAT:

Befrielsen av Norge er begynt. Etter å ha fordrevet de nazityske horder fra Sovjetunionens berader i nord, har den røde armé rykket videre, og befrikk de første deler av Norge ved Varangerfjorden.

Etter avtalen mellom den norske regjering og sovjetregjeringen, vil norsk rett og norsk siviladministrasjon tre i virksomhet i de befrikkede områder, så snart de militære operasjoner gjør det mulig. Ingen kan i dag si noe om utviklingen av disse operasjoner i nord eller om når de vil bli fulgt av invasjon fra vest. Det eneste sikre er at sluttkampen om Norges frigjøring er begynt og at den kommende tid vil stille de aller største krav til vårt folks disiplin, samhold og offervilje.

Meldingene nordfra om hvordan tyskerne jager befolkningen vekk fra sine hjem og bränner våre hyer og bygger etter seg, vekker sorg og raseri hos alle gode nordmenn. Slik takker de for seg! Den dag er forhåpentlig ikke langt unna da norske gutter med våpen i hånd får høre til å gjøre opp regnskapet med denne desperate forbryterbande.

Den vinteren som nå setter inn vil bety den hardeste påkjenning i vårt folks nyere historie, hvis krigen skulle være uløst mot våren og om større eller mindre deler av landet vårt blir krigsokkupert. Mangelen på mat, klær, brensel og husrom for tvangsbevakuerte og utbojede nærmer seg katastrofe. Samtidig bker tyskerne og quislingenes terror fra dag til dag. Fra alle deler av landet og alle lag av folket meldes det imidlertid, om en inobitt vilje og besluttsomhet til å overvinne alle vansker. Tysklands militære sammenbrudd kan komme langt tidligere enn det i dag blir gitt uttrykk for på alliert hold, men viljen til å holde ut er uskkelig, selv om krigen skulle vare enda noen måneder.

Men end noen gang får kreves det samhold og hjelpsomhet mellom alle gode nordmenn. På arbeidsplassene, i bygdene og i bydelene må det være kontroll med at ingen

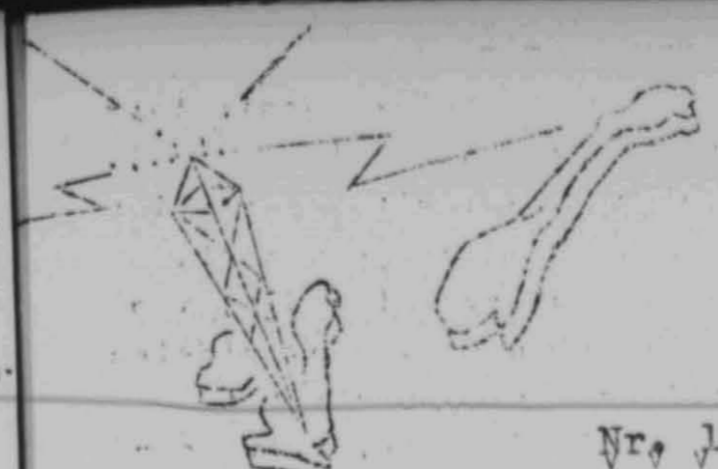
ligger ned så lenge det finnes muligheter å hjelpe. Fram for alt må de som tar aktiv del i frihetskampen få all den støtte som vårt folk kan gi. Den som svikter her brennemerker seg selv og setter seg utenfor i framtidens frie Norge.

Stå sammen og hold ut! Seieren er i sikte!

"SVENSK" SITATER.

For en tid siden hadde vi den glede å se tilfelle av kongen an en hver dag i Aftenposten. Seinere har Aftenposten utvanselligitt oss sitater fra svenske aviser, antakelig for å øke sin "politilighet" og gi oss illusjonen av at vi har en fri presse i landet. En av de hyppigst siterte avisene er det svenske nazionganet Dagsposten, som i disse dager er gjenstand for en sensasjonell prosess. Det viser seg nemlig at Dagsposten har vært finansiert av den tyske stat og det er ifølge svensk lov forbudt å ta imot understøttelse av fremmed makt til propaganda med sikte på å "påverka allmänna mening en om rikets styrelseskick". Dagsposten ble i sommer etter ordre fra Øverstbefalende forbudt i den svenske hær, nettopp fordi den hadde stillet seg til disposisjon for utenlandske interesser. Avisen hadde da den frekkhet å spille den forfulgte uskyld og anlegge sak mot den svenske Øverstbefalende general Jung. Men det skulle den aldri ha gjort. General Jung måtte nemlig opp for krigsrett etter at det var satt i gang politundersøkelser av Dagspostens forhold. Resultatet av den var slik at Dagsposten måtte trekke saken tilbake og i stedet har nå påtalemyndigheten utferdiget tiltalebeslutning mot Dagspostens redaksjon og direksjon. Politirapporten hemmeligholdes av hensyn til "fremmed makt", men det er neppe sannsynlig at Dagsposten vil se dagens lys mere når dommen er fall i denne saken.

Slik er det altså det forholder seg med "svenske" sitater.

SISTE NYTT

Torsdag, den 1. desember 1944.

Nr. 116 V

London, 20.12.1944, kl. 18.30.

VEST. Det er ingen offisielle meldinger fra det allierte hovedkvarter om stillingen på den amerikanske i. ards front. Men frontkorrespondenter telegraferer i dag at det er voldsomme kamper mellom Monschau og Syd-Luxembourg. De tyske styrker avanserer nå langsommere de moter hærbro motstand, men de har overskredet den belgiske og den luxembourgske grense på til sammen 4 steder. De har forøtt større innbrudd i de amerikanske linjer og avskåret noen amerikanske avdelinger. Mandag middag var tyskerne nådd fram til Stavelot, 30 km. inne i Belgia, og til St. Vith, 8 km. innenfor den belgiske grensen. I Luxembourg var de også nådd et punkt 8 km. innenfor grensen, men bak alle disse steder holder amerikanske styrker fremdeles strategisk viktige punkter. Det tyske framstøt fra Monschau i retning av Liège er farligst, og det raser heftige kamper syd-vest for Liège. Praktisk talt hele Billingen er nå ranset for tyskere.

LUFTKRIGEN. Til tross for gårsdagens dårlige vær angrep allierte fly de tyske oppmarchlinjer i Monschaueggen ved Schleiden.

NORD. I Nord-Øst-Ungarn rykker russiske styrker fra 3 kilometer fram mot grensebyen

London, 21.12.1944, kl. 6.30.

VEST. Tyske styrker har rykket dyper inn i Belgia. Korrespondenter ved de allierte hovedkvarter melder at von Rundstedt har satt inn 13 til 15 divisjoner i offensiven, deriblant 5 til 6 panserdivisjoner. Det tåke hindret de alliertes operasjoner i luften i går. Amerikanerne begynner nå å bremse på den tyske fremrykking. De har gjenopprettet Monschau som tyskerne hadde tatt. Rasende tankbil utkjempet i Stavelotområdet og ved St. Vith. På enkelte

Kositscha. Denne viktige by spenner forbindelsen mellom Malinovskys styrker i Ungarn og styrkene til marsjallene Konjev og Rokossovsky i Polen. Tyskerne har avskåret en viktig forsyningsjernbane til de russiske troppen. Kampene i og omkring Budapest hammas av det vedvarende dårlige vær.

I Jugoslavia kjemper marsjall Titos styrker ved elven Drina og er rykket inn i byen Zvornik, 120 km. syd-vest for Beograd.

ELASSTYRKER har inntatt et RAF hovedkvarter utenfor Athen, men unnsottings ekspedisjonen, som kom for sent til å redder selve kvarteret, oppnådde å få unna en stor del av personalot. Hundrevis av gruske arbeidere losses nå ammunisjon og andre forsyninger til den britiske hær.

CHURCHILL uttalte i Underhuset i dag at alle stormaktene var enige om oppryddingen i Hellas rent generelt, men dette betyr ikke at de alle er enige om detaljene. Arbeiderpartirepresentanten Bevin antydde at regjeringen ikke måtte la Hellasproblemet drive så langt at borgfreden og koalisjonen i England kom i fare.

SVENSK AVISER melder at en av Norges værste angivere, gastapoagenten Ivar Grandt, Trondheim, har møtt sin skjebne.

steder er amerikanerne gått til motangrep. Styrker fra 7. amerikanske armé som rykker inn i Pfalz, har trengt inn i Siegfriedlinen nord-vest for Wissemburg.

ØST. Russene trenger videre inn i Slovakia. De har erobret jernbanestasjonen i

DET RØDNE SIEN. All organisert motstand på Leytø er nå opphørt.

NORGE. Det bekreftes nå at generaloberst v. Falkenhof skal avlives av Rundstedt.

Marsjall Josef Stalin fyller 65 år den 21.12.1944.

Allerede som ung gutt sluttet Stalin seg til det sosialistiske parti og ble flere ganger deportert til Sibir. Han var en av den røde hærs ledere under revolusjonen i 1917. Etter Lenins død i 1924, oppsto det strid mellom Stalin og Trotskij. Stalin ble som kjent den mektigste, og Trotskij måtte trekke seg ut av politikken. Som leder av den sentrale eksekutivkomité ble Stalin snart den egentlige leder for Sovjet-Samveldets utenrikspolitikk, og han fikk etterhånden diktatorisk myndighet.

Stalin er en av dette århundres største politikere. Ved de berømte 5-årsplaner, som først og fremst er Stalins verk, vokste Russlands makt og velstand i et tempo som en ikke har sett maken til i andre land. Og under Stalins regime er store deler av Russland blitt forvandlet fra å være et middelaldersk ferdelcampfund til en moderne industristat.

Stalin har vært en klarsynt statsmann. Han forsto den aggressive og krigerske politikk som de nazistiske og fascistiske styrker førte, og han gjorde den røde armé til den mektigste i verden. Men han har også vært en dyktig hærfører. Ved sin kloke taktikk, å la tyskerne få komme langt inn i Russland for å slå dem dør, har han reddet sitt land fra å bli en nazistisk vassallstat.

Enig eller ikke enig med Stalins politikk, vi må alle beundre hans rike og fakteholdning, hans klarsynte politikk, hans geniale strategi og hans fantastiske organisasjonsevne.

BELGIA.

Nå når de første allierte konvoyene er kommet til Anvers, minnes man i Belgia de hjemmefrontstyrker som hindret tyskerne i å ødelegge havneanleggene. En styrke på 1.500 tyskere, som hadde fått i oppdrag å forsette sprengningsarbeidet, ble den 4. september angrepet av 600 patrioter. Kampene varte i 3 dager, og etter hvert satte patriotene seg i besittelse av alle sluserne. De belgiske tap var 82 døde, 300 sårede, 82 hårdt og 451 lettere såret. Men som et resultat av aksjonen ble en av verdens største havner reddet fra ødeleggelse.

MELLOM JUL OG NYTTÅR UTKOMMER SISTE NYTT BARE TORSDAG DEN 28. DESEMBER 1944.

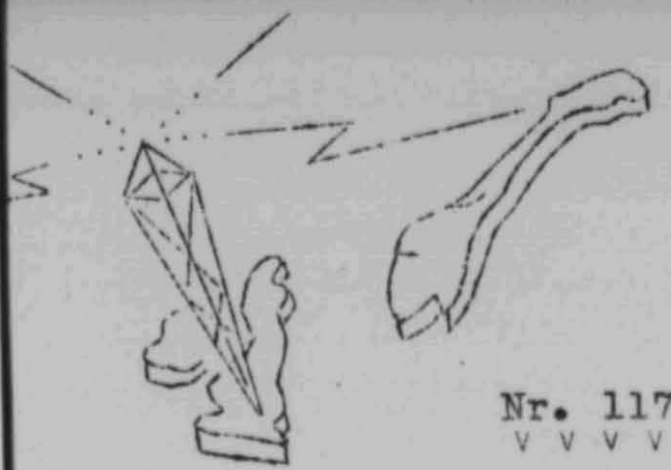
DET POLSKE REGJERINGSKIFTE.

Etter at det polske sosialistpartiet offisielle representant i Sverige, Londonregjeringens autoritet har hvilt på den intime kontakten med hjemlandet. Denne har kommet til uttrykk i radio, ved kurerer til og fra Polen og ved overføring av politikere til London. Opprøret i Warszawa, som varte i 63 dager, viste også at Warszawas befolkning og hjemmehæren følger Londonregjeringens ordre.

Regjeringen ble nylig omdannet, og til stats- og utenriksminister ble det utnevnt 2 politikere som har vært i Polen i 4 1/2 år. Den nye statsminister, Thomas Arciszewski, er ordfører i det polske sosialistpartiets (P.P.S.) sentralkomité og står dessuten i spissen for den underjordiske arbeiderbevegelse i Polen. I midten av juli i år besluttet Polens hjemmelige parlament å sende Arciszewski til London. Bakgrunnen for beslutningen var at man ville ha demokratiske krefter på de viktigste postene. Han representerer nemlig den demokratiske vilje i polsk innenrikspolitikk, slik som den er kommet til uttrykk i kravet om jordreform, sosialisering av tungindustri og bankene, alminnelig stemmerett og autonomi for de nasjonale minoritetene i Polen.

Når den tidligere statsminister Mikolajczyk skulle underskrive kompromisser med russerne, måtte han ha fullmakt fra hjemlandet. Men når nå en tillitsmann for P.P.S., det største opprørspartiet, kommer direkte fra Polen og overtar ledelsen, får regjeringen friere hender til å forhandle med russerne. Mikolajczyk har også erklært å ville stå utenfor regjeringen. Regjeringsskiftet betyr på denne måte ingen endring i den polsk-russiske konflikten, men en forsterking på statsministerposten. Den nye regjeringen har erklært at den vil holde fast ved Mikolajczyks forslag til Moskva.

Hittil har P.P.S. hatt ansvar for regjeringen, men har ikke stått i dens ledelse. Nå er den internasjonale situasjon slik at Atlanterhavspaktens prinsipper om de små nasjoners rettigheter ikke først og fremst forsvares i City og av de konservative krefter, men av den internasjonale arbeiderbevegelse med Labour ^{party} i spissen. Når nå P.P.S. får ledelsen i regjeringen, vil partiet understreke sin solidaritet med den internasjonale arbeiderbevegelse og håper på dens hjelp i kampen for ett uavhengig Polen.

SISTE NYTT

Fredag, den 22. desember 1944.

Nr. 117

V V

London, 21.12.1944, kl. 18.30.

SI. På den tyske motoffensiv 6. dag meldes at tempoet i framrykkingen er blitt vesentlig langsommere og at nordre og søndre fløy står fast. Angrepet fortsetter uheldig, men møter beslutsom amerikansk motstand. Den viktige by Monschau, som betegnes som "framspringets nordre hengsel", er kommet på amerikanernes hender, og de amerikanske stillinger øst for byen er gjenoprettet. Festningsbyen Malmédy er på amerikanske hender, men tyskerne er nådd fram til Stavelot og Buchtenbach. Lenger syd er Echternaach omringet, men amerikanerne inne i byen kjemper innbitt videre. Dette område er tyskernes framrykking stoppet.

En venter at det neste tyske trekk vil komme i nord etterat de luftbårne tropper ikke kom noen veg i Eupen-området. På Rur-fronten er det intet å melde, og kampene ved Dillingen og Saarlautern fortsetter.

NETT KRIGEN. Tøtt tåke hindrer de allierte flyvåpen fra å gripe inn i kampene i det belgisk-luxembourgiske grenseområde. Fly fra Italia bombet i går Skoda-verkene i Pilsen samt mål i Regensburg, Salzburg, Linz og Linz.

London, 22.12.1944, kl. 9.30.

SI. På vest-fronten fortsetter det tyske angrep i går. På noen steder ble det helt stanset og andre steder ble det sinket. Inntil i går hadde tyskerne rykket opptil 10 km. inn i Belgia.

Belgieringen er nå helt rensert for tyskere.

NETT KRIGEN. Britiske fly har bombet skiftesteder i Köln og Bonn og dessuten mål i Trier. Tunge amerikanske bombefly fra Italia har bombet mål i Østerrike.

SI. Russerne rykker videre fram i Syd-Slovakia. Fronten har ført til at de rus-

SI. I Slovakia trenges tyskerne tilbake på en nesten 200 km. bred front. I Jugoslavia har Titos styrker stormet Zvornik, mens andre styrker er brutt inn i Banja Luka. DET FJERNE ASIEN. På Leyte er all organisert motstand opphørt, og de spredte styrker som prøver å trekke seg tilbake nordover, blir skarpt forfulgt.

I Burma fortsetter framgangen, og de allierte er rykket 240 km. fram på 8 dager. Amerikanske B-29-fly har bombet Mukden i Mandchuria og Tokio.

FRANSINGEN AV OMRÅDENE i Pirous og Athen har god framgang. Vegen til Athen er ryddet, så forsyninger kan nå fram, og 75.000 personer ble i dag bospist i hovedstaden. I Nord-Vest-Hellas er det brutt ut kamper mellom EDES- og ELAS-tilhengere.

DEN ITALIENSKE REGJERING har gitt Sicilia og Sardinia delvis selvstyre. Grev Sforza har avslått Bonomis anmodning om å bli Italiens ambassadør i Washington.

DET FRANSKE BEFRIELSESL er inndradd etter at det er tegnet 130 milliarder fra. Dette gode resultat betraktes som et tillitsvotum til de Gaulle.

siske tanks kan brukes til hurtig framrykking.

SYD. I Italia fortsetter framrykkingen fra Faenza. Den tyske kilen ved Lamone-elven er blitt redusert og de allierte har tatt endel fanger.

HELLAS. General Scobie begynte i går den offensive mot Elas-styrkene som han hadde varslet befolkningen om.

LONDON. Overhuset har forkastet et framlegg som kritiserte den britiske regjeringens politikk i Hellas.

TILBAKEBLIKK.

De tre første krigsår var en eneste lang og nedslående serie av tyske seire. Land etter land kom inn under germanernes hel. Størstedelen av det europeiske kontinent lå fast i tyske hender. Den 7. desember 1941 kom Japans overfall på Pearl Harbour med Japans samtidige krigserklæring til Storbritannia og U.S.A., fulgt av Tysklands og Italias krigserklæring til U.S.A den 11. desember. Ved årsskiftet 1941/42 sto praktisk talt hele verden i flammer.

Våren og sommeren 1942 var de alliertes tyngste tid: Singapores fall i februar, japansk landgang på Ny-Guinea og erobringen av de Øst-Indiske Øyer i mars, besettelsen av Filippinene i mai, Rommels offensiv i Nord-Afrika, tyskernes forseiring av Don-buen, de første kamper om Stalingrad i slutten av august og framstøtene i Kaukasus i oktober 1942.

Det tyske "livsrom" nådde på dette tidspunkt sin maksimale utstrekning, men den tyske frontlinje var samtidig blitt tynnere og mere spent - som en gummi-strikk utvidet og strukket til bristepunktet. De tyske tropper i syd og øst sto mer enn 2.000 km. fra Berlin.

Men nå begynte en ny utvikling. Krigens vintersolhverv var nådd. De største tre krigsår har vært en nesten uavbrutt serie av oppmuntrende nederlag for aksermaktene i et aksellererende tempo.

Omslaget begynte med Montgomerys gjennombrudd ved el Alamein 4. november 1942, den amerikanske landgang i Marokko og Algerie 8. november og den russiske offensiv ved Stalingrad og i Kaukasus 19. november.

Året 1943 begynte med russisk offensiv og betydelig framgang over hele Østfronten og tyskernes katastrofale nederlag ved Stalingrad. På Middelhavsfronten inntraff avgjørende begivenheter: Avslutningen av kampene i Nord-Afrika med tyskernes rømming av Tunic i midten av mai, alliert landgang på Sicilia 10. juli, Mussolinis fall 26. juli, landgang i Syd-Italia 3. september og Italias kapitulasjon 8. september.

Mørkepeleer for utviklingen på Østfronten i annet halvår var rømmingen av Kharkow 23. august, Smolensk 25. september og Kiev 6. november.

Det første alvorlige bombetrafikk mot Berlin fant sted 23. november og innledet de følgende måneders voldsomme flyoffensiv mot Tyskland.

1944.
Østfronten. Ved årets begynnelse gikk frontlinjen fra Leningrad rundt Leningrad til Ladoga, derfra til vest for Ilmensjø, øst for Vjatka, Mogilev, Pripjatmyrene, Bzow, Varnitza, nord for Krivoi Rog og langs Dnjep, de andre løp til Svartehavet. Videre var Krim på tyske hender.

Idag går fronten fra den lettiske Basterajdkyst, langs grensen mot Østpreussen - til dels over tysk område - foran Warszawa, langs Wisla, over Dukla-passet, gjennom den østlige del av Slovakia og videre i nesten rett linje over Budapest - Balatonsjøen til inn i Jugoslavia. I årets løp har således tyskerne i øst mistet bopg. i hele Kvitte-Russland, Ukraina og Krim, Estland, Latvia og Litauen, store deler av Polen, Bessarabia, Romania, Bulgaria, tre fjerdjedeler av Ungarn, den østlige del av Slovakia, store deler av Jugoslavia og hele Hellas med Øyene i Egeerhavet.

Sydfronten. I Italia gikk frontlinjen i begynnelsen av året i øst-vestlig retning litt nord for Neapel. Ny landsetting av tropper ved Nettuno syd for Roma fant sted 22. januar. Etter Cascinos fall i midten av mai ble fronten raskt skjævet nordover og Roma befridd 4. juni.

Idag går frontlinjen ved landgangen til Foccarten.

Vestfronten. I vest var årets russisjjon den britisk-amerikanske invasjon på Kanakkysten 6. juni, og som ledet i krigens historie og innledningen til befrielsen av hele Frankrike. Belgia og store deler av Holland i de følgende måneder, med mørkepeleer: Det amerikanske gjennombrudd i Bruslagne 4. august, alliert landgang i Syd-Frankrike 15. august, befrielsen av Paris i slutten av august og Bruxelles 4. september.

I midten av september ble det angrepet på selve Tyskland ved de første allierte tropper på tysk jord, det første innbrudd i Siegfried-linja 17. september ved Aachen og de følgende måneders voldsomme kamper som dannede by den 21.

statene ble rømt. Fra den sveitsiske grense i syd til Venlo-området i nord hamret de alliertes overlegne styrker mot Siegfried-linjens betongvegger - det er selve skjebnen som banker på Det tredje rikets 30. år, truende og uavvendelig.

Andre hendinger kan nevnes: Hitlers hjemmelige Åpen, "V I" og "V II", som har ført til store Gdeleggelser i London og øvrige distrikter i Syd-England, og attentatforsøket mot Hitler 30. juli, som førte til at Himmler fikk overk ommandoen over den tyske hjemmehær.

ØKET INNSATS I 1945.

1944 har vært et seiersens år. Til lands, til vanns og i luften har de alliertes seiret. Man ser ikke lenger tyskeres pralen om at "Deutschland siegt an allen Fronten". Overalt er de blitt slått tilbake. De fleste av de tyske okkuperte land er nå helt befrikk, og tyskerne må kjempe en håpløs kamp mot en overlegen fiende for å forsvare hjemlandet.

Men 1944 har også vært et skuffelsens år. Etter de store allierte seire i sommer og høst er det nå allertilbake til et stillestående tilstand. Det er det ikke gått, tyskerne var kanskje sterkere enn mange hadde trodd.

Flere er kanskje tvilfulle, det kan man forstå. 1 1/2 års tysk okkupasjon har vært en prøvelse på tross for det tyske folkets og Churchill's uttalelse for en tid siden om at krigen ikke var over til ut på en måned, sjøden ikke lydere til slutt.

HVA ER HJEMMEFRONTENS LEDELSE?

Det er morslig at det norske folk gjerne vil vite litt mer om den ledelse som dirigerer kamper mot våre fiender. Men vi vet alle at ingen er uten vitetor. Særlig på dette punkt enn gestapo. Det er derfor ikke stort man kan fortelle.

Hjemmefrontens arbeid er i seg selv ikke aktive grupper sammensatt av menn og kvinner fra alle befolkningslag. De

Nordfronten. I nord er også vårt land påny trukket inn i krigens malstrøm. 23. oktober gikk russiske tropper over den finsk/norske grense; Kirkenes ble befrikk 26. oktober, og russerne står i dag ved Tana. Tyskernes heltemot i nord som "beskyttere" av vårt land mot "bolsjevik-spøkelset", har gitt seg utslag som ingen nordmann noensinne vil kunne glemme. Evakueringen av Finnmark er blitt en blodflekk i historien som aldri kan virkes ut - et Menetekel for det tyske folk.

Men vi må ikke slappe av i vår kamp. Tvert imot vi må til enhver tid være villig til å ofre alt for vår frihet og uavhengighet. Nå ønsker vi ikke mer, nå klarer vi ikke mer, når enkelte uttalt som er blitt lei av det hele. En slik defaltistisk uttalelse er like lettsindig som unasjonal. Vi ønsker meget mer, vi vet hvorledes andre folk har lidt og holdt ut under det nazistiske tyranniet, vi minnes våre landsmenn i Nord-Norge og må være forberedt på nye ofre i vår nasjonale kamp.

1945 blir fredens og frihetens år. Hvor meget vi her hjemme skal gjennomgå før vi kan få oppleve freden, det vet vi ikke. Men vi vet at den innsats som vi nordmenn kommer til å gjøre i det nye året, vil bli avgjørende for vårt fedreland i generasjoner framover. Farolen for 1945 blir: Øket kamp, øket innsats og øket offervilje.

har forskjellige oppgaver, men de har ett felles mål. De vil hver på sitt område gjøre den ytterste innsats for å gjenreise vår frihet og selvstendighet etter Grunnloven, de tror på demokratiet, de hater nazismen og de er lojale mot Kongen og regjeringen. Det er menn fra disse gruppene som sitter i Hjemmefrontens Ledelse.

"For et års tid siden" det var i desember 1943 døde Nordahl Grieg. Han styrtet ned i et fly da han som korrespondent deltok i et angrep over Berlin. Han er blitt oss kjær, han levde og døde for sitt land. "Død og død hører sammen". La oss minnes ham nå ved årsskiftet.

Nordahl Grieg ble født i 1902. Som tyveåring ga han ut sin første diktsamling. Det var en ny og ung røst som talte. Ut av et rikt sinn ga han oss i poesi og prosa en diktning som grep oss ved sin kjærlighet til landet og ved sin uredde innsats for rett og rettferdighet. Han sto alltid midt oppe i livet, intet mennekelig var ham fremmed, han var alltid aktuell. Stadig var han på reiser, i sitt eget land, i det nære og fjerne utland. Det nye som spirte fram, måtte han oppleve, menneskenes og nasjonenes kamp for sin frihet og for sin rett ville han lære å kjenne ved selvsyn. Til Kina dro han som journalist for å oppleve stens skjebnekamp, til Moskva reiste han for å oppleve det nye som vokste fram i det russiske rike. Med vakkne øyne fulgte han det fascistiske og nazistiske diktators oppkomst og utbyggelige utvikling. Og han forstod: Frihet og liv er ett.

Så kom den krigen som ennå varer, og fra nå av stilte Nordahl Grieg sitt liv og sin diktning i fedrelandets tjeneste. Han kom ut av Oslo, dro nordover, fulgte siden med til England. I London skrev han det skjønne og gripende dikt om 17. mai 1940:

Idag står flaggstangen naken
blant Eidsvolls grønne trær.
Men nettopp i denne timen
vet vi hva frihet er.
Der stiger en sang over landet,
selvende i sitt språk,
skjænt hvisket med lukkede leber
under de fremmedes øk.

I livet mellom de landflyktige nordmenn i England skrev han de vakreste dikt. Som mandig og følsomt gir uttrykk for norsk sinn og norsk ånd. Han sang seg inn i våre hjerter fordi han så gripende tolket våre følelser, våre håp og våre lengsler. Og vårt hat til urett, vald og raskap. Det er ingen overdrivelse å si at disse hans dikt for all fremtid

vil bli stående i norsk diktning. Han hjalp oss stort i en ond tid. Men ikke bare ved sin lyrikk. Han var aktiv deltaker i vår hær, han hadde kapteins grad. Som flyvende korrespondent samlet han inntrykk fra selve krigen. Han fordødes mellom våre soldater, delte deres gløder og sorger. Han talte med våre sjømenn og fikk forstonende inntrykk av deres slit og deres heltegjerninger i krigens tid. I en rekke radiotaler fortalte han om norske menns og norske kvinners arbeid der ute, og om deres sterke innsats for seieren til slutt. Han holdt motet oppe i motgangens dager, han gjorde andre delaktig i sin egen glede og lykke over lyspunktene, over framgangen og seirene. Han oppflammet hver enkelt til utholdenhet og dåd. Det var fedrelandet det gjaldt: Norge i våre hjerter.

I sin vakre og berørende 17. mai-tale 1942 til norske flyvere og folk fra den norske marina sier han blant annet de gripende ord om hjemmefronten:

"I Norge skjeddde hjemmefrontens under. Vi står her i dag ved Nordsjøen; mange av dere er kommet over den veggen på usannsynlige farkoster og har slitt dere over bært på vilje og mot; og nettopp dere, vet jeg, vil hedre alle de tapte som ble igjen.

Så meger offervilje, mot og godhet. Ja, - godhet. Jeg snakket engang med en kar som var hjulpet i Norge av kamerater med en vill dristighet så det frøs ned over ryggen på meg mens han fortalte. Jeg sa da: "Det må være noen desperate, kalde folk denne krigen har skapt." Han så forbauset på meg og sa: "Da har De ikke forstått noen ting. Folk er så ... gulle". Det finnes et skriftsted, det vakreste jeg vet: "Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennens sine". Slik er det i denne krigen.

Så har vi den godde slags krigen i Norge, samvittighetens og like motstand, hvor alle vårt fedrelandets så ofte foraktede verdier har vist seg i sin renhet og kraft. Jeg tenker på lærerne. Hvor gripende er ikke den scenen, da lærerne leser opp for sine store og små elever at de lever å ikke lære av noe som strider mot deres samvittighet. Og de går i fengsel for det de mishandles og den før de vil bryte det løfte som de har gitt

barna, og elevene står langs jernbanen, hvor fangetransporten skal gå og hilser dem med "Ja, vi elsker". For en skole det engang må bli i Norge. For et land."

Han fortsätter med disse alvorfulle ord om framtiden:

"Det er en del som snakker om alle de utmerkede oppgjør vi skal ha innen våre egne rekker når vi engang kommer hjem, og ordet er fritt. Jeg tror vi bør konsentrere alle våre krefter om oppgjøret med våre fiender, med tyskerne, med den som for oss er tyskere enten de snakker tysk eller norsk. Jeg tror på et annet,

edlere slags oppgjør oss imellom, når fienden er slått ned. Det som vil komme fordi det er skapt en ny målestokk i Norge. Hvor død i fangelsene, på havet, under himmelen er med å skape denne målestokken, og alt som ikke har lidd verd, vil med ny storhet, falle vekk som slagg og grus og likegyldighet."

Slik diktet og slik talte Nordahl Grieg, slik virket han for landet som han elsket og for folket som han hadde slik tro på. Han ga sitt liv for fedrelandet. Norge vil aldri glemme ham.

F R E D

Julen er fast knyttet til fredens evangelium. Fred - dette forlukkende ord som vi har higit etter i flere år nå - betyr sinnene mer enn ellers ved denne tid. Det er ikke bare fred i betydningen fiendtlighetenes opphør man tenker på, men også den fred og kjærlighet vi selv oppfylltes av.

Det er mange som utøver de personlige lyster ikke har tenkt seg hva som skal skje når krigen engang slutter. Hvordan vi skal bygge opp vårt samfund igjen, spør de kraft en tanke. Men samfundet må bygges opp fra grunnen av, og vi må alle kunne bringe positive verdier for at det hele skal bli vellykket.

Det er imidlertid ikke nok å bygge opp samfundet i tanker. Nytt og bedre forhold for menneskene kan ikke skapes uten ved hjelp av sosiale og politiske reformer. Det gjelder først og fremst å skape en humanitets- og kjærlighetsånd, som blir vår grunnprinsipp til et hvert idealsamfund.

Vi er alle nå så innfor ånd med krigen og dens ubarmhjertige motstand at det blir vanskelig for oss å innstille oss på fred igjen. At hvert enkelt menneske

sinn er preget av fred, er nemlig den første forutsetning for at freden skal bli varig. Det har nettopp en betydning hva du og jeg føler. Vårt tanker kan påvirke andre og skape en opinion. Vi må allerede nå prøve å omstille vårt sinn uten der ved å slappe av i vår frigjøringskamp. Hvis fiendtlighetene opphører mens vårt blod ennå er i kok, kan det bli gjort mange skjebnesvangre feilgrep før vi kommer i normal gjenge igjen.

En av de vanskeligste og farligste faktorer vi får å kjempe mot, er hatet. Vi har - helt berettiget - opparbeidet oss et hat uten sidestykke. Men hatet er en negativ verdi som må fjernes fra det idealsamfund vi akter å bygge opp. Samfundet må bygges på kjærligheten til våre medmennesker, ikke på hat. Virkelig framgang er framgang i menneskekjærlighet. All annen framgang forholder seg sekundært til den. Skal vi fylle vår generasjon oppgave, å hjelpe verden framover, må vi først og fremst utrydde det hatet som er så inngrodd i oss etter disse års lidelser.

Det er en meget vanskelig oppgave som er så inngrodd i oss etter disse års lidelser.

L V A N G S E V A A D E K I N G E N

I vinterstid i Finnmarks krigsbyer ble folkninga ut av sine hjem, og oppryddte byene og folk lagde syden og det ble en fattig, snart stuet stemmen i fiskebrytning.

Vi må ikke støtte tilbake i deres militære planer. Vi må ikke tilbake oss delaktige i den største krigsforbrytelse som til nå er begått i vårt land.

Tilfer er ennå ikke inne til i vår historie om den tyske okkupasjonen av Norge. Men i dag, ved årsskiftet 1944/45, hvor vi står på terskelen til full seier etter 4 1/2 års uavbrutt kamp, kan vi ved å ta et tilbakeblikk tydelig skjelne de store linjer i vår kamp.

Siden juni 1940, da felttoget i Norge var slutt, har vårt land ligget i periferien av krigsoperasjonene, og vi har i mindre grad enn de fleste andre okkuperte land hatt direkte føling med strøkrigen. Det som har stått i forgrunnen for oss, har vært vår egen kamp, først og fremst den aktive og passive kamp mot nazifiseringen.

Om man sier om Danmark at det var Hitlers kanarifugl, så kan man si om Norge at vi var Hitlers forsøkskanin. Norge var det land som ble valgt ut til prøvetilfelle for nazifiseringen. En av grunnene til at vi fikk denne høyttvilstemte kje, var formodentlig rett og slutt at vi ble betraktet som høyverdige "germanere". Hitlers plan med Norge er ganske tydelig, og like tydelig er det at det ikke på noe punkt lyktes å gjennomføres. Den står fremhevet der hvor den står i 1940; på papiret. Dette skyldes utelukkende den samlede, organiserte motstand som hele folket satte nazifiseringsplanene med. Hele vår okkupasjonshistorie er i virkeligheten et bevis på riktigheten av vårt slag: det at det lykkes.

Hitlers store lagde plan gikk ut på å sette mindre enn først i innførelse av nazistisk samfunnsordning i landet, for at vi deretter skulle slutte fred med Tyskland og slutte opp på vår germaniske samarbeiders side i krigen. Det gjaldt altså først å slå i stykker de grunnleggende demokratiske institusjoner: stortingskongemakten, rettsvesenet, de politiske partiene, det kongerike, selvstyre og frie organisasjoner, samt å underlegge presse og kringkasting og fjerne enhver fri meningsytning. Deretter skal vi gjennomføre nazifiseringen. Det var nemlig å danne en slags kreativitet etter førerprinsippet med et riksting og en statsråd som det norske folk utvalgte fører. Den frist som var satt for gjennomførelse

gen, var opprinnelig 1. februar 1942. Det var det meningen å holde en høytidelig statsakt, hvor Quisling på Norges vegne skulle bli utvalgt som tysk side.

Det var i sannhet en utrolig plan, verdig det nazistiske rikets store og gamle fører. Vi vet hvordan det gikk med den. Våre demokratiske institusjoner har ikke kunnet fungere under okkupasjonen. Men statsakten den 1. februar 1942 ble tatt og innholdsløs, selv tyskerne måtte innrømme at planen om nazifisering av Norge ikke hadde kunnet gjennomføres. Quisling fikk titelen ministrepresident og dannet en "nasjonal regjering", men denne ble stanset av okkupasjonsmakten og kommissar, ikke bare reelt, men også ureelt.

Vi husker Quislings utrolige replikk under et rasertanfall på Slottsskolen vårer 1942 til en samling ledere: "Det er dygtig å ha et mål, alt for seg." Quisling hadde ganske rett, for en gangs skyld. Det var faktisk selv som hadde valgt oss til kamp.

Det norske folk reiste seg til kamp mot Tyskland og mot nasjonen fra første stund, fra med våpen i hånd og selvsure med alle de midler som sto til rådighet. Vår tro på friheten, sannheten og rettferdigheten ga oss et raskt til kamp, vår enighet og vårt samhold var vårt sterkeste våpen.

Den 29. september 1940, forråderens store innlegg, var også for dag da kampen mot nazifiseringen for alvor begynte, da det gikk opp for oss at okkupasjonsmakten ikke akkurat hadde hensyn til folkeretten og klodde i hensikt å "nyerde" vårt land etter tysk mønstre. Vi tok opp kampen, og det dannet seg en organisert hjemmefront som gradvis tok form og form. Kampen mot fiender som ikke bestått i tilfeldige og sporadiske motstand, men i enestående aksjoner og motaksjoner som var høyt planlagt, og takket være vårt folkesensende styrke og samhold har vi medvirkende aksjoner kunnet gjennomføres med en åpen like stor presisjon som de allierte operasjoner på slagmarken. I dag har vi en fast generalstab, en enhetskommando, hjemmefrontens ledelse, som er utstyrt av hele det nor-

sk folk og av den norske regjering. Men det tok tid før hjemmefronten ble den stykke den har i dag. Utviklingen har foregått tilsynelatende, etter hvert som lovene moldte seg, dannet seg de nødvendige organisasjoner, som så til slutt ble utvalgt sammen til et samlet hele. Det er vært en kamp med liv og død, og vi har utvalgt til mange viktige slag. Det er blitt sprekker i moten, som vi har måttet lukke igjen, men det har aldri lyktes tyskerne å bryte vår front.

Til å begynne med ble kampen ført ut, ved protester av de institusjoner og organisasjoner vi hadde. Høyesterett ble av i åpen protest, våren 1941 protesterte 42 organisasjoner overfor Torshovens okkupasjonsmakts overgrep, og kirken ble uttrykket med anklager mot tyskerne. Etter unntakstilstanden i 1941, da tyskerne med et slag feilet vekke frie organisasjoner og først og fremst arbeiderne og styrket blant dem, fagforeningene, ble kampen tvunget under jorden, og et omfattende illegalt apparat ble bygget opp. Men kampen fortsatte, og ble i form av åpne protester. De organisasjonene var borte, trådte hver enkelt ut separat fra i frontlinjen med sin personlige protest - egenhändig underskrift og adressert til okkupasjonsmyndighetene. Denne kampformen, folkets ene, ble protest og den veldige folkerørelse. Okkupasjonsmakten som dette innebar, ble ikke noe mindre styrke i de andre okkuperte land, og det norske folks kamp vakte den siviltivende verdens oppmerksomhet. Den 1. desember kom det resolusjoner fra FN-landene i Norge verdensdelen som utlyste den norske frihetens kamp som en moralsk plikt.

Det var av utrolig etter den mislykte statsakten i februar 1942 besluttet å innføre det norske folk i yrkessamband for å gjøre det klart og tydelig for et riksting. Quisling og nazistene visste at den store garantien for norsk styrke ville være å finne ungdommen og barna for sin sak. De ble også at dette var et svært punkt - tidligere hadde jo Nasjonal Samlings medlemskrets et sterkt ungdomsmedlemskap og det var rammet de livetsveier i folket og det ble skjebnesvangert for dem. I våren 1943, i tillegg til fagforeningenes holdning ble avgjørende betydning for den videre

kamp. Og da Quisling forsøkte seg på de andre yrker, møtte han en like kompakt motstand.

Først hadde han håpet å få rikstinget i stand til 1. mai 1942, så utsatte han det til den 25. september - torsdagen for den "nasjonale revolusjon". Om han bare fikk dannet et arbeidssamband, så ville det ikke spille noen nevnevordig rolle med de øvrige sambandene bare eksisterte på papiret. Han tenkte vel at arbeiderne, berøvet sine organisasjoner og svekket av dårlig kost og tungt arbeid, skulle yte mindre motstand enn de øvrige mindre tallrike grupper. Og han trodde at arbeidsgiverne ville være redd for å sette sine økonomiske verdier på spill. Han tok grundig feil, og arbeidernes og arbeidsgivernes faste holdning ga hele rikstingsplanen det endelige grunnskudd.

Tyskerne og nazistene ga imidlertid ikke opp sine planer, selv om de ikke kunne gjennomføres som opprinnelig tenkt. Tyskland trengte arbeidskraft, og Tyskland trengte soldater. Krigslykken hadde i 1942-43 av vinteren 1942/3 definitivt vengt seg i de alliertes favør. I februar 1943 proklamerte Goebbels den totale krig, og kort etter ble "loven om nasjonal arbeidsinnsats" kunngjort i Norge med store taler av Torshov og Quisling. Dette var det hittil alvorligste angrep på vår front: alle menn og kvinner mellom 18 og 55 år skulle kunne utskrives til "arbeidsinnsats" for tyskerne.

Registreringen ble sabotert og forsinket, men utskrivningen kom i gang utover verden. Bare i Oslo var det ca. 90.000 registreringspliktige, derav ble ca. 30.000 utskrevet. Nazistene satte alle kluter til, nå gjaldt det å vise tyskerne resultatet for en gangs skyld. Folk fikk innkallelser, først pr. brev, så pr. telefon og pr. ildegram, men bare en ganske liten prosent møtte opp. Så gikk man til mer nazistiske forholdsregler: politiet ble utkalt for å hente de utskrevne med makt. Også dette mislyktes, folk lot seg ikke skremme, og det var ikke mulig å hente hver enkelt i Svartemarja. En kan regne med at i Oslo i alt fikk ca. 3.000 menn i løpet av våren og sommeren 1943, men de måtte slåss for hver enkelt av dem.

Framstøtet i 1943 ble en fiasko.

Vansle særlig seg til et nytt framstøt, gikk tyskerne til angrep på den siste av det demokratiske Norges bastioner: vårt universitet. Opptakelsesbestemmelsene ble krevet endret slik at nazister skulle ha fortrinnsrett. Henvend 3.000 studenter protesterte i åpent brev mot dette overgrep, og den 30. november 1943 besatte tyskerne med våpenmakt vårt universitet og arresterte samtlige studenter de kunne få tak i, i alt godt og vel 1.000 unge menn. Over halvparten av disse ble sendt til Tyskland, de øvrige ble sluppet fri.

Hjemmefronten var imidlertid på det rene med at kampen om arbeidskraften og der vernepliktige ungdom ennå ikke var avsluttet, og den forberedte seg på å møte neste angrep. I januar ble det oppsnappet et memorandum fra Riisnes til en SS-general hvor Riisnes la fram forslag til mobilisering av fem årsklasser nordmenn, som bekreftet at mobiliseringsplanene slutt ikke var lagt bort.

Vår linje var gitt. Vi hadde lært av erfaringene fra 1943, og lessuten var det klart at det denne gang først og fremst gjaldt den vernepliktige ungdom. Hjemmefronten tok derfor selv offensiven og proklamerte allerede i mars boikott av den organisasjon som kunne tjene som springbrett for en eventuell mobilisering: Arbeidstjenesten. Dette var et cristig skritt å ta, men hvor klokt og riktig det var, viste den seinere tids utvikling til fulle. Kort etter kom nemlig påbudet om registrering av 5 årsklasser norsk ungdom, 1921-22-23, som med ett slag avslørte tyskernes virkelige planer. Parolen var klar: nekt registreringen. Og ungdommen nektet. Titusener av unge gutter pakket ryggsekken og dro hjemmefra. Arbeidskontorer og registreringskontorer, arkiver og kartotek ble brent og ødelagt samtidig over hele landet. Allerede så tidlig som i begynnelsen av juni var det klart at hjemmefronten hadde vunnet sin største seier under okkupasjonen: vi hadde vunnet kampen om arbeidskraften, vi hadde terpedort mobiliseringsplanene. Den "nasjonale arbeidsinnsats" var sprengt i småbiter og ville aldri mer kunne til liv igjen. Det vil nok komme nye angrep mot enkelte deler av fronten, men den ny stilling

siv her er det ikke sannsynlig at tyskerne vil forsøke seg på lenger.

I det siste halve året har vår kamp fått et mer og mer militært preg. Den allierte overkommando har inntil i år ikke ønsket at vi skulle gå til direkte angrep på tyske militære mål. Våre hjemmestyrker skulle spares til sluttkampen, og parolen fra Forsvarets Overkommando er fremdeles for den største del av hjemmestyrkene: bevar organisasjonene til signalet blir gitt. Men på enkelte punkter er signalet til aksjon allerede gitt, og vi må forberede oss på å ta mer og mer aktiv del i sluttoffensiven mot Tyskland. Tyskerne har nå meget begrensede ressurser til sin disposisjon, så enhver reduksjon av deres tilganger er en faktisk reduksjon. De har ikke lenger hverken tid eller anledning til å erstatte eller å bygge opp igjen det som blir ødelagt. De norske hjemmestyrker har derfor fått ordre om å gå til aksjon etter en plan trukket opp av den allierte overkommando. Et hvert slag utenfor planen er et slag i løse luften, mens en hver aksjon som utføres etter ordre er et lodd i krigsføringen. I sommer og i høst har våre hjemmestyrker ført den reneste hjemmeforsvar mot tyskerne, og det ser allerede ut til at det er transportmidlene - men ikke kommunikasjonene - som skal rammes. Det er klart at vi har muligheter for å tilføye fienden ennå større skade, og den dag kommer nok da tiden er inne for større aksjoner.

Vi er i den seinere tid blitt trukket nærmere inn i krigssonen enn noen gang siden 1940. Siden oktober i år står norske og allierte tropper på norsk jord. Deler av vårt land er igjen blitt operasjonsområde. Tragedien i Nord-Norge har vist at der hvor tyskerne trekker seg tilbake, skal alt legges øde. Den brunte jords taktikk betyr at fienden vil ta fra oss mulighetene for å leve i landet. Det vil bety en rasjonal katastrofe for vårt land om tyskerne uhindret skal kunne fortsatte denne politikken etter som de trekker seg tilbake. For å hindre at dette skjer, er ikke noe offer for stort. Alt angrep er bedre. Det er dette syn som bestemmer vår holdning i den prøvelsens tid som ennå står igjen før seieren er vunnet. Det kan bli krevet alt av oss. Derfor må vi mobilisere alle våre krefter slik at vi kan klare også denne siste, avgjørende kampen. Det må bli en helt folkets kamp som aldri før.

V A R P Å V A K T.

Tiden går. Gjennom en malstrøm av begivenheter følger vi krigens gang fra dag til dag. Uker er blitt til måneder, måneder til år. Vi er blitt sløvet, men også hardet og stålsatt i den daglige kamp for tilværelsen. Begivenheter som for noen år tilbake rystet og forferdet oss til det innerste av vår sjel, gjør ikke lenger det samme inntrykk. Vi avstumpos. Lyden til normal, sund reaksjon settes daglig ned. Det er et slags sjeldelig forsvar vi på denne måten ubevisst har bygd opp. Det er menneskesjones front mot den fælelse av håpløshet og selvoppgivelse som av og til kan gripe oss når noe nytt og opprivende inntrøffer.

Denne avstumpningsprosessen er en psykologisk naturlov som unndrar seg vår vilje. Det skjer gradvis, nesten umerkelig, som vanndrypp gjennom år kan hule ut en stein. Ingen kan nekte at slik er det. Spørr deg selv.

Overfor denne avstumpningsprosessen må vi være på vakt. Den representerer en fare for vår aktive holdning i kampen for vårt land, vår egen og våre barns fremtid. Den sløver viljen til aktiv innsats den dagen det blir krevet.

Evnen til reaksjon er vår åndelige kraftkilde. Utan denne ingen energi, ingen vilje, ingen kampkraft, intet mål.

La oss huske dette. La tyskernes hærreisende brutalitet og umenneskelige råskap mot våre landsmenn i nord være en vekkelse for oss alle, en appell til hver god nordmann om å gjøre sin innsats når dagen kommer. Våk opp hver den som måtte være sovnet inn i sløvt tungsinnet dagliglivets tredemølle med bakyringer for sin forrotning og det daglige brød. Kan du sluke denne krigsforbrytelse uten å reagere, da er din sjel død og du går som et levende lik i ditt eget fedreland.

V A R P Å V A K T.

Dette er hva verden ventet av en mislykket general.

Lykkeligvis er jeg ikke general, bare en politiker.

